

ul. Strzegomska 42 j /14, 53-611 Wrocław, Polska
www.geoplan.com.pl, email: info@geoplan.com.pl
tel/fax. (+48) 71/3590509, kom. 0501475117
NIP 8981635959, REGON 932773864

GEOPLAN

Inwestor:

GMINA BOJSZOWY
ul. Gaikowa 35
42-220 Bojszowy

Temat:

PLAN OGÓLNY GMINY BOJSZOWY

Zakres dokumentów:

Progniza oddziaływania na środowisko

Data:

maj 2025 r.

Aktualizacja: wrzesień 2025 r.

Zespół autorski:

mgr inż. Adrian Luszka – nr uprawnień urbanistycznych Z-381 - projektant

mgr inż. Katarzyna Matusiak - projektant

mgr inż. Aleksandra Wiśniewska – mł. projektant

inż. Klaudia Poręba – mł. projektant

Aleksandra
Wiśniewska

Klaudia
Poręba

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	3
1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	3
1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	4
1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	4
1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	4
2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	5
2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA	6
2.3 WODY POWIERZCHNIOWE	7
2.4 WODY PODZIEMNE	9
2.5 KLIMAT, WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE ORAZ JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	15
2.6 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	19
2.7 GLEBY	20
2.9 PRZYRODA OŻYWIONA	20
2.8 ZASOBY NATURALNE	23
2.10 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.....	24
2.11 KRAJOBRAZ	25
2.12 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	26
3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU	27
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	27
5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU	28
5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE	28
5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE	28
5.3 WPŁYW NA KLIMAT	29
5.4 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU.....	30
5.5 WPŁYW NA GLEBY	30
5.6 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE	31
5.7 WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	31
5.8 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.	32
5.9 WPŁYW NA KRAJOBRAZ.....	56
5.10 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH.....	56
5.11 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	56
5.11.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	56
5.11.2 KLIMAT AKUSTYCZNY	57
5.11.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	58
5.11.4 GOSPODARKA ODPADAMI	58
5.11.5 TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ	59
5.11.6 ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI	59
6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	60
7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	60
8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000	61
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	61
10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	62
11. LITERATURA	65
12. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	66

ZAŁĄCZNIKI:

Rys. 1 Ustanowione oraz proponowane formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne

Rys. 2 Uwarunkowania geologiczne, hydrograficzne, infrastrukturalne i kulturowe

Oświadczenie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 z późn .zm.)

Oświadczam, że ja, Adrian Luszka, kierujący zespołem autorów prognozy, spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy: ukończyłem studia wyższe z dziedziny planowania przestrzennego. Posiadam wieloletnie (co najmniej wymagane 3-letnie) doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko i byłem wielokrotnie (co najmniej pięciokrotnie) członkiem zespołów autorów przygotowujących takie prognozy. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko sporządzanego w 2025 r. projektu planu ogólnego gminy Bojszowy.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w planie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy – a jeśli tak to w jakim stopniu – naruszają zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenów ma formę prognozy. Nie jest ona dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

- a) zawiera:
  - ustalenia i główne cele projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
  - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
  - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
  - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- b) określa, analizuje i ocenia:
  - istniejący stan środowiska,
  - potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
  - przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
  - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
  - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione;
- c) przedstawia:
  - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
  - możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Przedmiotowy projekt planu ogólnego gminy Bojszowy powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619) – dalej: PWPWŚ;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojszowy, które zostało przyjęte uchwałą Nr IV/20/2015 Rady Gminy Bojszowy z dnia 09 lutego 2015 r. w sprawie: uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojszowy” dla obszaru położonego w rejonie ul. Sierpowej w miejscowości Bojszowy Nowe – dalej: Studium;
- Opracowaniem ekofizjograficznym dla gminy Bojszowy, Geoplan, Wrocław, listopad 2024 r.

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem planu ogólnego, w tym z wnioskami do planu;
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą;
- dokonano oceny projektu planu ogólnego w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych;
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w listopadzie 2024 r.;
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Jednym z podstawowych celów wspólnotowych w zakresie udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny wpływu na środowisko planów i programów jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektowanego dokumentu w oparciu o przepisy rozdziału 1 działu IV ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, uwzględniającej dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L. 01. 197. 30).

W granicach opracowania występują obszary sieci Natura 2000: Stawy w Brzeszczach (Kod: PLB120009). Podstawą ich wyznaczenia są przepisy prawa wspólnotowego – tzw. Dyrektywa Ptasia i Siedliskowa.

Do najważniejszych dokumentów szczebla międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego formułujących cele ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia omawianego projektu planu ogólnego, można zaliczyć:

- 8 Program działań w zakresie środowiska do roku 2030,
- Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- Europejski Zielony Ład,
- Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, sporządzona w Genewie dnia 13 listopada 1979 r. (Dz. U. z 1985 r. Nr 60, poz. 311),
- Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. (Dz.U. 1996 nr 53 poz. 238),
- Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzony w Kioto dnia 11 grudnia 1997 r. (Dz.U. 2005 nr 203 poz. 1684),
- Porozumienie paryskie do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r., przyjęte w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 r. (Dz.U. 2017 poz. 36),
- Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji w 2000 roku,
- Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań,
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.),
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 (2015 r.),
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bojszowy na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Plan ogólny gminy to akt prawa miejscowego, sporządzany przez organ wykonawczy gminy, uchwalany przez radę gminy, mający na celu określenie polityki przestrzennej gminy, w tym zasad kształtowania i zagospodarowania przestrzeni. Dokument ten został wprowadzony do polskiego porządku prawnego na mocy ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1688). Plan ogólny gminy zastępuje dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, przy czym w odróżnieniu od studium posiada charakter aktu prawa miejscowego.

Do sporządzenia planu ogólnego gminy Bojszowy Rada Gminy Bojszowy przystąpiła na podstawie Uchwały Nr II/12/2024 z dnia 27 maja 2024 r. Obszar objęty planem ogólnym dotyczy całej gminy Bojszowy.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 z późn. zm.), studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojszowy przyjęte uchwałą Nr XLV/237/2006 Rady Gminy Bojszowy z dnia 4 października 2006 r. zachowuje moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2026 r.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 10 stref planistycznych, których charakterystyka została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tab. 1 Strefy planistyczne wskazane w planie ogólnym gminy Bojszowy (opracowanie własne).

Lp.	Symbol i nazwa strefy planistycznej	Podstawowy profil funkcjonalny strefy planistycznej
1	SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
2	SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
3	SU - strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
4	SP – strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
5	SI - strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych
6	SK - strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
7	SC - strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
8	SG – strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
9	SR - strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
10	SO - strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
11	SN - strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

Zakres profili dodatkowych poszczególnych stref planistycznych oraz parametrów urbanistycznych różni się w zależności od specyfiki i uwarunkowań konkretnego terenu.

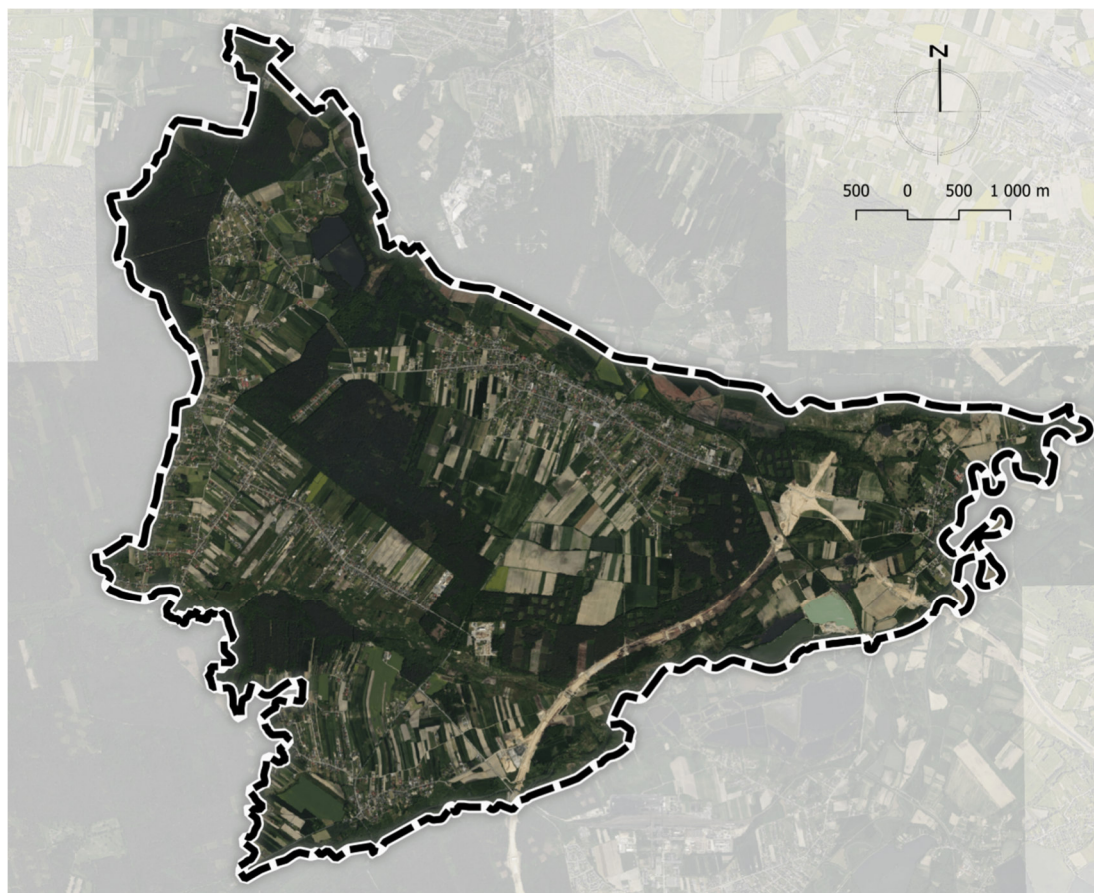
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Pod względem administracyjnym analizowany obszar o powierzchni 3 467 ha zlokalizowany jest w województwie śląskim, w powiecie bieruńsko-lędzińskim. Teren gminy sąsiaduje z gminami: Bieruń, Tychy, Kobiór, Pszczyna, Miedźna

oraz Oświęcim. Od strony wschodniej granica gminy stanowi równocześnie granicę województwa śląskiego z województwem małopolskim. W mieście nie zostały wydzielone formalne dzielnice czy sołectwa, jednak baza danych Teryt wyróżnia tzw. integralne części miejscowości. Są to: Bojszowy, Bojszowy Nowe, Jedlina, Międzyrzecze oraz Świerczyniec.

Rysunek 1 Obszar opracowania na tle ortofotomapy (źródło mapy: www.geoportal.gov.pl)

W ujęciu regionalizacji fizyczno-geograficznej, wg podziału z 2018 r., który stanowi doprecyzowanie i uszczegółowienie ostatniego podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez prof. Jerzego Kondrackiego (1998, 2000), obszar przedmiotowej gminy leży w prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51), podprowincji Podkarpacie Północne (512), makroregionie Kotlina Oświęcimska (512.2) oraz w obrębie dwóch mezoregionów: część zachodnia gminy – w mezoregionie Równina Pszczyńska (512.21), część wschodnia w mezoregionie Dolina Górnej Wisły (512.22).

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar gminy Bojszowy znajduje się w środkowo-wschodniej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, będącego częścią platformy epiwaryscyjskiej Polski południowo-zachodniej (Pożaryski, 1974). Cokół platformy na obszarze GZW tworzą skały krystaliczne przykryte seriami osadowymi kambru i dewonu. Został on wydzwignięty w czasie późnokredowych i pokredowych ruchów górotwórczych. Obszar ten należy do terranu górnośląskiego – jednostki tektonicznej z epoki waryscyjskiej, która składa się z zapadliska i molasy górnośląskiej (Pożaryski i in., 1992).

Waryscyjskie piętro strukturalne buduje kompleks utworów węglonośnych karbonu górnego leżący zgodnie na osadach terygenicznym karbonu dolnego (kulmu). Utwory karbonu produktywnego na obszarze zostały ukształtowane strukturalnie podczas waryscyjskich ruchów fazy asturyjskiej pod koniec karbonu (Kotas, 1985). Nieckę główną GZW budują utwory karbonu z silnie rozwiniętą tektoniką, z przewagą uskoków o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego, mocniej zrzucających skrzydła południowe. Tworzą one różne formy schodowe i zrębowe, głównie z warstwami lekko (3–10°) zapadającymi ku południowi.

Alpejski kompleks strukturalny tworzą mezozoiczne piętro pokrywowe i neogeńskie piętro molasowe. Pokrywa triasowa, leżąca niezgodnie na utworach karbonu, jest nieciągła i silnie pocięta tektonicznie. Neogeńskie piętro molasowe budują osady miocenu zapadliska przedkarpackiego. Leżą one płasko i niezgodnie na erozyjnej, bardzo zróżnicowanej morfologicznie powierzchni karbońskiej wykazującej cechy rzeźby górskiej. Są one rozprzestrzenione na prawie całym obszarze. Ich miąższość jest bardzo zróżnicowana i uwarunkowana ukształtowaniem stropu osadów karbonu i triasu.

Rzeźba podłoża czwartorzędu jest nieco bardziej urozmaicona dzięki występowaniu dolin kopalnych. Wyraźnie zaznaczają się równoleżnikowo biegnące, luźno nawiązujące do współczesnych dolin Pszczynki i Gostyni.

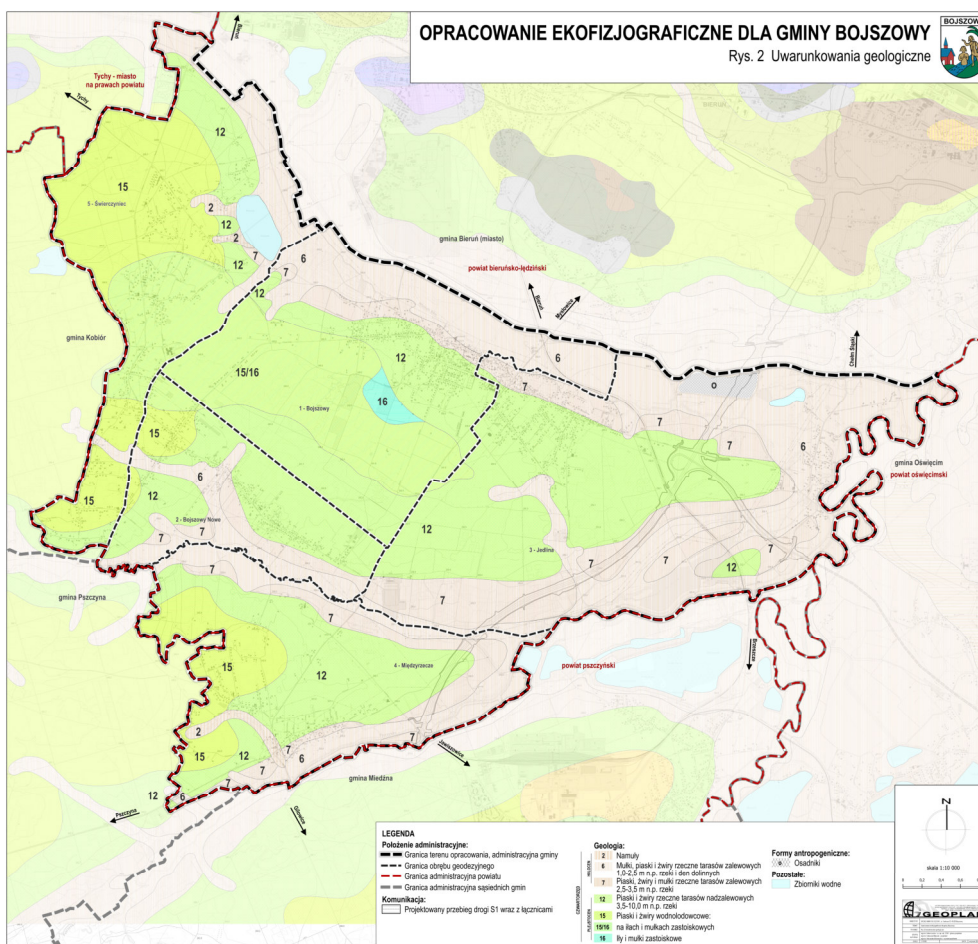
Deniwelacja powierzchni podczwartorzędowej jest średnio większa od współczesnej o około 30,0 m.

Mapa geologiczna gminy Bojszowy odzwierciedla złożoność i różnorodność utworów powierzchniowych, które są wynikiem różnorodnych procesów geologicznych, klimatycznych i hydrologicznych, powstałych w różnych okresach geologicznych, od czwartorzędu po karbon. Każdy z tych utworów ma swoją unikalną genezę, związaną z różnymi procesami geologicznymi, takimi jak działalność lodowcowa, rzeczna, morska oraz działalność człowieka. Rozmieszczenie tych utworów wpływa na lokalną topografię, warunki hydrologiczne oraz możliwości użytkowania terenu.

W zachodniej i północno-zachodniej części gminy występują piaski i żwiry wodnolodowcowe, w tym również zdeponowane na łąkach i mulkach zastoiskowych. Powstały one w wyniku działalności lodowców i wód roztopowych, które transportowały i osadzały materiał skalny podczas topnienia lodowców podczas zlodowacenia środkowopolskiego. Proces ten prowadził do powstania dobrze posortowanych warstw piasków i żwirów. Piaski i żwiry wodnolodowcowe tworzą płaskie tereny. W tej części gminy występują również łąki i muły zastoiskowe.

Znaczną część gminy pokrywają piaski i żwiry rzeczne tarasów nadzalewowych 3,5 m – 10 m n.p. rzeki, a także piaski, żwiry i mulki rzeczne tarasów zalewowych 2,5 m – 3,5 m n.p. rzeki, mulki, piaski i żwiry rzeczne tarasów zalewowych 1,0–2,5 m n.p. rzeki i den dolin, powstałe w wyniku akumulacji i erozji rzecznej. Miejscami występują namuły.

Rysunek 2 Obszar opracowania na tle SMGP ark. Oświęcim (źródło: Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Bojszowy, mapa nr 2: Uwarunkowania geologiczne, sporządzona na podstawie SMGP ark. 970).

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody płynące i stojące

Obszar gminy jest dość bogaty w sieć hydrograficzną. Najważniejszą rzeką przepływającą wzdłuż jej wschodniej granicy jest Wisła. Jest to ciek I rzędu. Przez obszar gminy przepływają również następujące ciek wodne:

- II rzędu:

- rzeka Gostynia, lewobrzeżny dopływ Wisły, stanowiąca jednocześnie północną granicę gminy,
  - dopływ w Jedlinie – lewobrzeżny dopływ Wisły,
  - Pszczynka, lewobrzeżny dopływ Wisły, przepływająca wzdłuż południowej granicy gminy;
  - III rzędu: Korzenica, lewobrzeżny dopływ Pszczynki;
  - IV rzędu: Dopływ z Bojszowów, lewobrzeżny dopływ Korzenicy.
- Pozostałe ciekły to drobne, okresowo wyschnięte rowy melioracyjne.

Wśród wód powierzchniowych stojących na terenie gminy Bojszowy można wyróżnić starorzecza Wisły, czy Pszczynki, staw Poloczek, stawy w południowo-wschodniej części gminy, zbiornik na terenie Odkrywkowego Zakładu Górniczego Jedlina, czy zbiornik na Dopływie w Jedlinie, a także inne mniejsze zbiorniki. Podejmowane są prace w celu przywrócenia zbiorników wodnych w obrębie użytku ekologicznego „Stawy Jedlina”. Przewidywana metoda odtworzenia zbiorników wodnych to wybranie zalegających tam kopalin (kruszyw) i utworzenie lustra wody poprzez odsłonięcie wód gruntowych.

Jednolite części wód powierzchniowych

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną i ustawą Prawo wodne, podstawowym elementem gospodarowania wodami powierzchniowymi jest jednolita część wód powierzchniowych (JCWP), w której prowadzi się badania w celu stworzenia podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód przed zanieczyszczeniem. Obszar gminy Bojszowy leży w pięciu zlewniach rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

Poniższa tabela przedstawia dokonaną w 2020 r. klasyfikację stanu JCWP. W 2020 r. dokonana została klasyfikacja i ocena stanu JCWP, której wyniki prezentuje poniższa tabela.

Tab. 2 Klasyfikacja i ocena stanu JCWP zlokalizowanych w granicach opracowania mpzp (opracowane własne, źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu - tabela, GIOŚ).

Nazwa JCWP	Ppk – kod	Okres badań	Typ JCWP	Status	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego		Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
					Klasa	Stan/potencjał ekologiczny		
„Potok Tyski”	PL01S1301_2148	2022-2027	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	silnie zmieniona część wód	3	Słaby potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	Zły stan wód
„Gostynia od Starej Gostyni do ujścia”	PL01S1301_1691	2022-2027	Rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	2	Słaby potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	Zły stan wód
„Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy”	PL01S1301_1696	2022-2027	Rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	2	Słaby potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	Zły stan wód
„Korzenica”	PL01S1301_1683	2022-2027	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna część wód	2	Umiarkowany stan ekologiczny	Poniżej dobrego	Zły stan wód
„Pszczynka od zb. Łąka do ujścia”	PL01S1301_1684	2022-2027	Rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	2	Umiarkowany stan ekologiczny	Poniżej dobrego	Zły stan wód

Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy.

Mimo, iż w znaczącej części rzeki są obwałowane, to nie są one w stanie pomieścić przepływu wód powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia 10% oraz 1%. Poza terenami otwartymi, zasięg tych wód obejmuje również część zabudowań Jedlina.

Ponadto na terenie gminy występują obszary:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%,
- obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego,
- obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia: Zbiornika Tresna, Zbiornika Porąbka lub Zbiornika Goczalkowice.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na terenie gminy Bojszowy zlokalizowane są 3 ujęcia wód powierzchniowych:

- pobór wody z rowu na potrzeby stawów rybnych „Poloczek” położonych w Bojszowach – Świerczyńcu (pozwolenie wodnoprawne wystawione dla osoby prywatnej),
- pobór wody z rzeki Korzenicy dla celów technologicznych oraz przeciwpożarowych zakładu Fiat Auto Poland S.A. w Tychach,
- pobór wody z potoku Łękawka na potrzeby zasilania stawów rybnych położonych w Jedlinie (pozwolenie wodnoprawne wystawione dla osoby prywatnej).

2.4 WODY PODZIEMNE

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Kraków¹, gmina Bojszowy znajduje się w Regionie Przedkarpackim XIII. W profilu hydrogeologicznym obszaru gminy Bojszowy wody podziemne występują głównie w piaszczysto – żwirowych utworach czwartorzędowych. Miąższość zawodnionego czwartorzędu dochodzi do kilkunastu metrów – średnio w granicach 7,0 m. Zwierciadło wód ma na ogół charakter swobodny.

Użytkowe poziomy wodonośne

Mapa Hydrogeologiczna w skali 1:50000 wydziela dla użytkowych poziomów wodonośnych jednostki hydrogeologiczne. Na terenie gminy wydzielono jedną taką jednostkę w utworach czwartorzędowych.

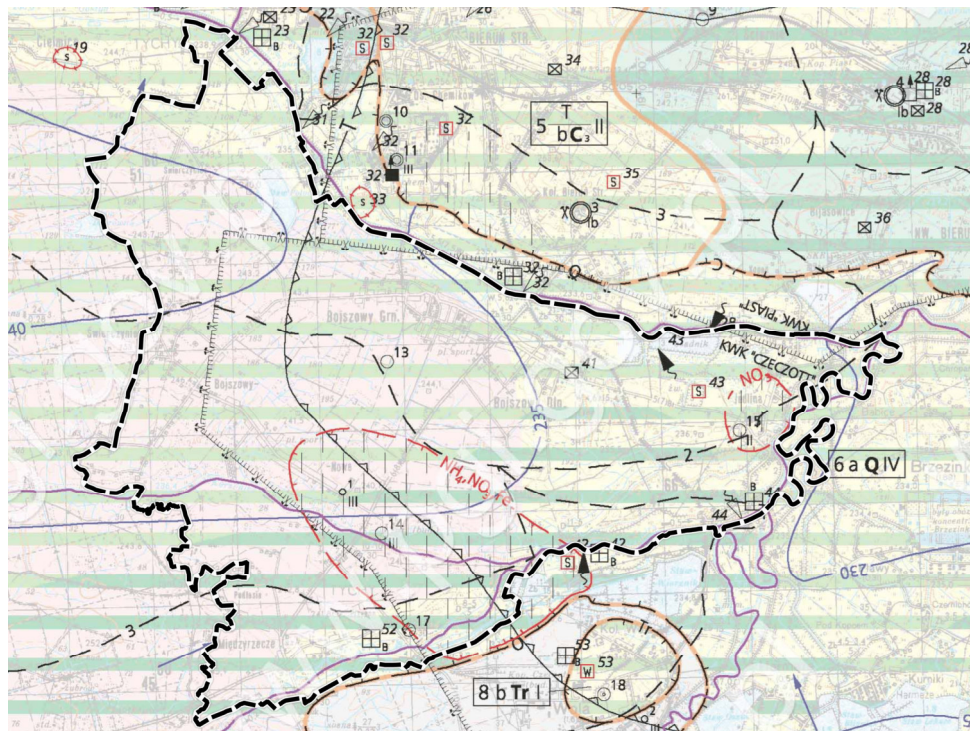
Główne parametry jednostki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 3 Główne parametry jednostek hydrogeologicznych (opracowanie własne na podstawie Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000 ark. Oświęcim, zaktualizowane w oparciu o dane prezentowane przez portal mapowy Państwowego Instytutu Geologicznego).

symbol jednostki hydrogeologicznej	piętro wodonośne	stopień izolacji	Zasoby dyspozycyjne jednostkowe m ³ /24h/km ²	Wydajność studni [m ³ /h]
6aQIV	Q-czwartorzędowe	brak izolacji	100-200	10-30

¹ Józwiak A., Kowalczeńska G., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Kraków, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1986 r.;

Rysunek 3 Obszar opracowania na tle Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000: ark. 970 – Oświęcim (<http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/mhp/gupw/mapy/mhpgupw0970pg.jpg>).

Wody poziomu czwartorzędowego charakteryzują się odczynem pH w przedziale 6,27–7,75 oraz przewodnictwem elektrycznym na poziomie 0,38–0,68 $\mu\text{S}/\text{cm}$. Stężenie siarczanów mieści się w zakresie 31,1–165,7 mg/dm^3 , chlorków 18,6–110,5 mg/dm^3 , natomiast zasadowość ogólna wynosi od 0,21 do 3,98 mval/dm^3 . Podwyższoną zawartość jonów azotanowych ($\text{N}-\text{NO}_3$) odnotowano w rejonie Jedliny. Wody te klasyfikowane są jako średniej jakości (II klasa). W szczególności w mniejszych miejscowościach, gdzie stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności, ich degradacja jest znaczna, co w wielu przypadkach wymusza konieczność korzystania z sieci wodociągowych.

Najbardziej narażony na degradację jest pierwszy poziom wodonośny, głównie czwartorzędowy, ze względu na niewielką głębokość zalegania oraz ograniczoną izolację od potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Po intensywnych opadach atmosferycznych zwierciadło wody gruntowej może znajdować się zaledwie kilka metrów pod powierzchnią terenu. Główne źródła degradacji jakości wód podziemnych wynikają z działalności gospodarczej, w tym przemysłowej i górniczej. Szczególne zagrożenie stanowią zakłady przemysłowe, które, choć zlokalizowane poza obszarem gminy, pośrednio oddziałują na poziom zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Dodatkowymi czynnikami ryzyka są składowane substancje chemiczne, zarówno w obiektach przemysłowych, jak i na stacjach paliw. Istotnym źródłem potencjalnych skażeń jest również transport drogowy i kolejowy, zwłaszcza w sytuacji awarii lub wypadków komunikacyjnych.

Główne zbiorniki wód podziemnych

W obszarze gminy Bojszowy nie występują główne zbiorniki wód podziemnych.

Jednolite części wód podziemnych

W podziale na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) analizowany teren znajduje się w zasięgu JCWPd nr 145 (PLGW2000145), 156 (PLGW2000156) oraz 157 (GW2000157).

Tabela 1 Wybrane parametry JCWPd nr 145, 146 oraz 157 (opracowanie własne, źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>; <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-140-159.html>).

Nr JCWPd (identyfikator UE)	Powierzchnia całkowita [km ²]	Dorzecze Region Wodny Główna zlewnia (rząd zlewni)	Liczba pięter wodonośnych	Ocena stanu JCWPd (2019 r.)			
				Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu	Ocena ryzyka nieoś.celów środowiskowych
145 (PLGW2000145)	345.86	Wisły Małej Wisły Gostynia (II)	4 (czwartorzędowe, neogeńsko- czwartorzędowe,	słaby	dobry	słaby	zagrożona ilościowo i chemiczne

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Bojszowy

			triasowo- karbońskie, karbońskie)				
156 (PLGW2000156)	370.09	Wisły Małej Wisły Pszczyna (II)	3 (czwartorzędowe, neogeńsko- czwartorzędowe, neogeńskie)	dobry	dobry	dobry	zagrożona ilościowo i chemiczne
157 (PLGW2000157)	361.43	Wisły Małej Wisły Wisła (I)	4 (czwartorzędowe, neogenu, fliszowe, karbońskie)	słaby	dobry	słaby	zagrożona ilościowo i chemiczne

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), implementowaną ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jednolite części wód podziemnych są jednostkami wydzielonymi dla potrzeb zarządzania wodami, w tym planowania w gospodarowaniu wodami. Dla tych jednostek w kolejnych cyklach planistycznych sporządzane są programy działań, służące osiągnięciu ustalonych dla nich celów środowiskowych. W odniesieniu do wód podziemnych (art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne) celem środowiskowym jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Wśród antropogenicznych przyczyn zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych wymienia się pobór na potrzeby odwodnienia wyrobisk górniczych (rejon GZW) oraz presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną.

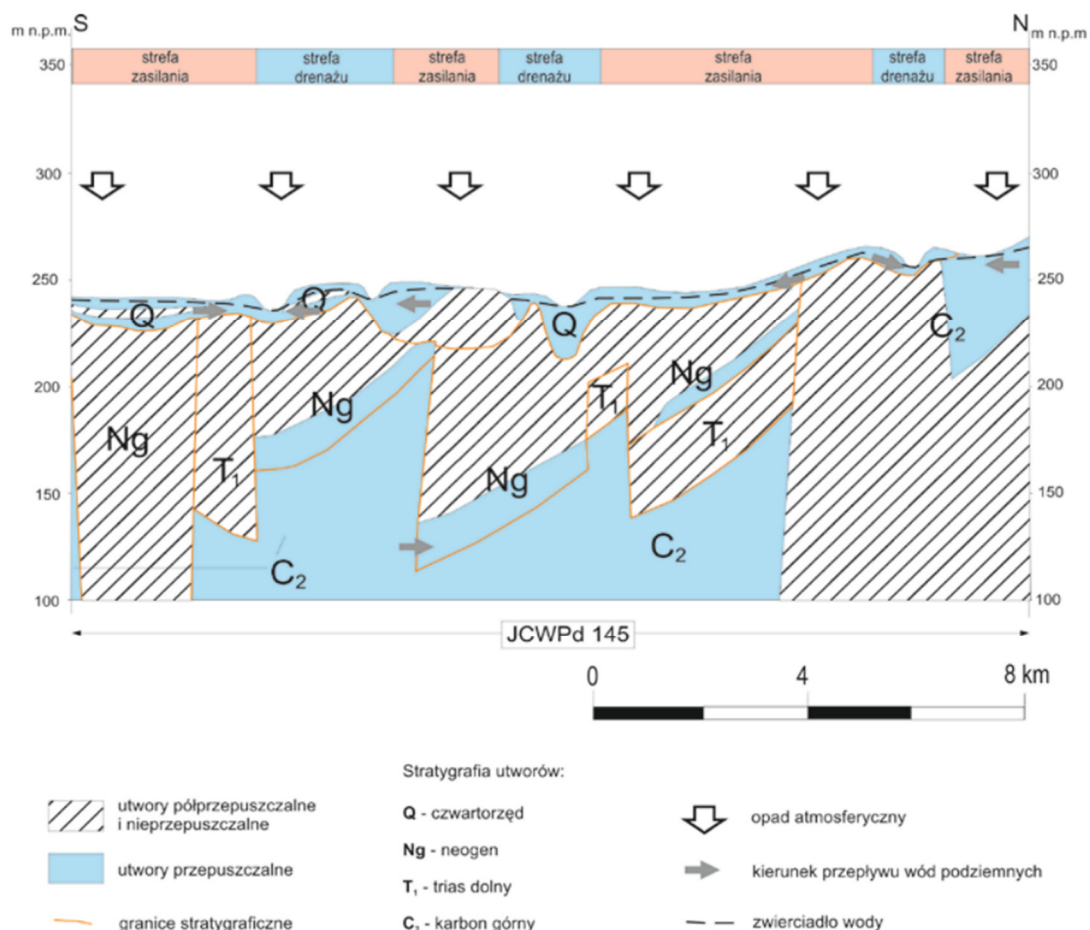
Schemat krążenia wód.

Zbiornik JCWPd nr 145

Zasilanie wód podziemnych obecnych w GPU odbywa się w wyniku infiltracji wód z opadu atmosferycznego na obszarze wychodni utworów budujących piętra: czwartorzędu, neogenu, triasu i karbonu. Utwory ww pięter hydrogeologicznych pozostają ze sobą w kontakcie hydraulicznym. Drenaż naturalny odbywał się wzdłuż dopływów Gostyni, i Gostynią na wschód do doliny Wisły. Drenaż sztuczny, antropogenicznie wywołany, jest spowodowany pracą ujęć wód komunalnych i wyrobisk górniczych. Drenaż górniczy w północnej i wschodniej części jednolitej wpływa na piętro górnokarboński i jego nadkład, a na południu pod miąższym nadkładem neogenu na młodsze piętra już nie oddziałuje.

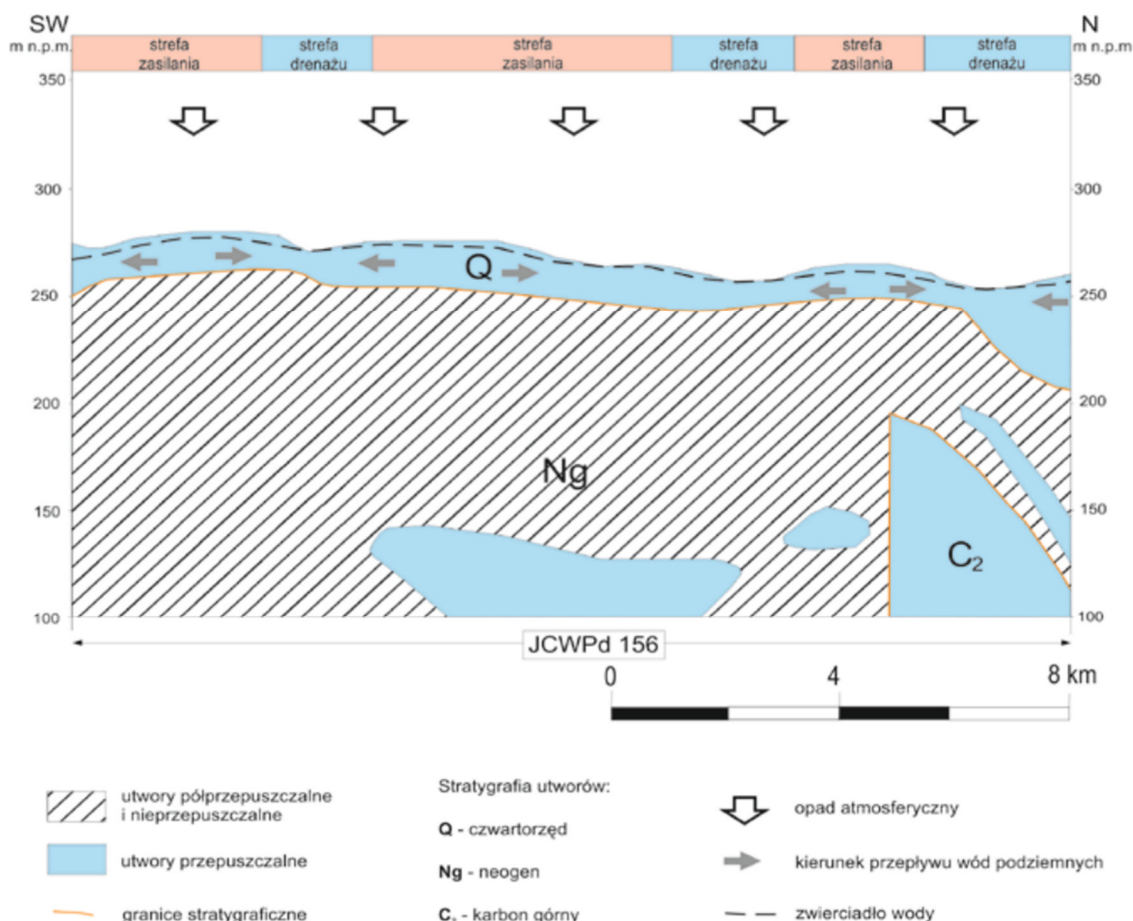
Rysunek 4 Schemat krążenia wód dla JCWPd nr 145 (źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-140-159/4522-karta-informacyjna-jcwpd-nr-145/file.html>).

Zbiornik JCWPd nr 156

Zasilanie wód GPU następuje w wyniku infiltracji wód z opadu atmosferycznego w obszarze wychodni piętra czwartorzędowego oraz połączonego – czwartorzędowo-neogeńskiego. Kontakt hydrauliczny ww pięter może następować w obrębie okien hydrogeologicznych (wertykalny) i dolin kopalnych (horyzontalny). Naturalną podstawę drenażu stanowią rzeki Pszczyńka wraz z dopływami, która odprowadza wody na wschód ku Wiśle. Sztuczny drenaż spowodowany jest pompowaniem wód w licznych ujęciach wód podziemnych.

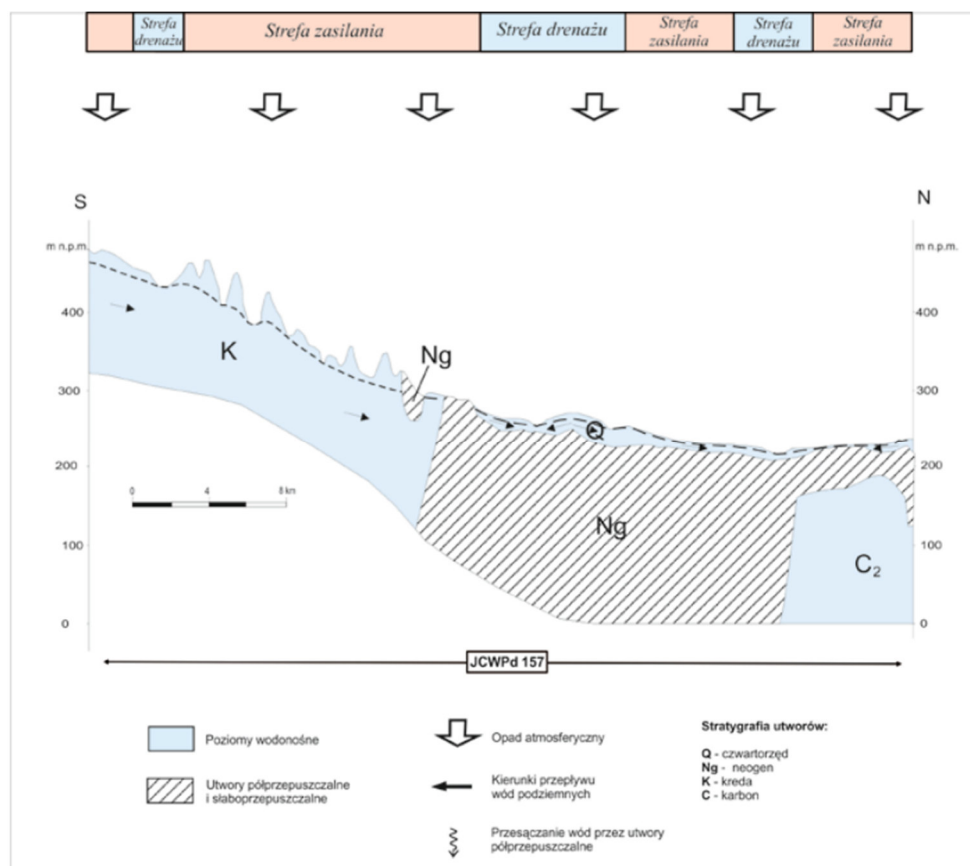
Rysunek 5 Schemat krążenia wód dla JCWPd nr 146 (źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-140-159/4523-karta-informacyjna-jcwpd-nr-156/file.html>).

Zbiornik JCWPd nr 157

Wody podziemne zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża. Zasilanie piętra fliszowego zależy przede wszystkim od charakteru litologicznego związki i kąta nachylenia stoków. Najdogodniejsze warunki infiltracji istnieją w obrębie dolin rzecznych. Przepływ wód podziemnych odbywa się w kierunku dolin rzecznych, które stanowią podstawę drenażu. Granice hydrodynamiczne biegną po działach wód podziemnych, które pokrywają się z działami wód powierzchniowych. Granicę JCWPd wyznacza zasięg zlewni Białej od źródeł po ujście do Wisły oraz zlewni Potoku Goławieckiego. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i ciekł powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych są to głównie rzeki Biała i Przemsza. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane, źródła) a w północnej części JCWPd kopalnie węgla kamiennego. Kierunki krążenia wód podziemnych są często skomplikowane ze względu na wykształcenie litologiczne i tektonikę utworów fliszu karpackiego. Generalnie jednak wody wszystkich pięter/poziomów wodonośnych przepływają w kierunku naturalnych stref drenażu. Oddziaływanie ujęć zaburza ten kierunek tylko lokalnie na niewielkich obszarach.

Rysunek 6 Schemat krążenia wód dla JCWPd nr 157 (źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-140-159/4475-karta-informacyjna-jcwpd-nr-157/file.html>).

Ujęcia wód podziemnych

Na terenie gminy Bojszowy zlokalizowane są następujące ujęcia wód podziemnych:

- Studnie nr: 4, 6, 8, 10, 11 (z utworów czwartorzędowych) zlokalizowane w Międzyrzeczu, eksploatowane przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Gilowicach. Studnie dostarczają wodę do KWK „Piast-Ziemowit” do celów socjalnych i częściowo do gminnej sieci wodociągowej, zaopatrując w wodę okoliczne miejscowości. Dla ujęć projektowana jest strefa ochrony bezpośredniej obejmująca teren wokół studni oraz strefa ochrony pośredniej, wg dokumentacji hydrogeologicznej, przyjętej przez Marszałka Województwa Śląskiego – zawiadomienie OS.G.KJ.7521-16.2/06 z dnia 2 listopada 2006 r.
- Studnia ZMP -1 (z utworów miocenu) w granicach działki nr 2/8, położonej przy ul. Wolskiej 13 w Jedlinie, użytkowane przez Zakłady Mięsne „Boroń” w Jedlinie. Dla ujęcia nie zaprojektowane zostały strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej. Dokumentacja hydrologiczna zatwierdzona została decyzją Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego ŚR.6531.1.2014 z dnia 21.08.2014 r.
- Ujęcie wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w miejscowości Bojszowy (brak „Dokumentacji hydrologicznej ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w miejscowości: Bojszowy Stare2 (WAG – 447)”, w tym informacji o szczegółowej lokalizacji ujęcia oraz stref ochrony).
- Ujęcie wód podziemnych z utworów trzeciorzędowych w miejscowości Jedlina, gmina Bojszowy wraz z proponowaną strefą ochronną – terenem ochrony bezpośredniej i pośredniej wg Uproszczonej dokumentacji hydrogeologicznej, zatwierdzonej decyzją Wojewody Katowickiego z dnia 18 maja 1998 r., znak: Oś.V.1-8530/19/97/10/98.

Północno-zachodnia część gminy leży w zasięgu projektowanych stref ochrony pośredniej (granice obszaru zasobowego) dla wielootworowego ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych na terenie zakładu DANONE Sp. z o.o. w Bieruniu. Granice strefy określono w Dodatku nr 10 do dokumentacji hydrogeologicznej zasobów eksploatacyjnych ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych na terenie zakładu DANONE Sp. z o.o. Fabryka w Bieruniu

² nazwa Bojszowy Stare, która pojawia się w nazwie dokumentacji hydrologicznej formalnie nie funkcjonuje

przy ul. Świerczyńskiej 85 (po odwierceniu otworu nr 1e), opracowanym w lipcu 2022 r. i zatwierdzonym decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 3624/OE/2022 z dnia 25 października 2022 r.

2.5 KLIMAT, WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE ORAZ JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.

Klimat

Według klasyfikacji klimatyczno-rolniczej opracowanej przez R. Gumińskiego (1948), obszar gminy zaliczany jest do dzielnicy XV (częstochowsko-kieleckiej), którą charakteryzują następujące warunki:

- średnia temperatura stycznia wynosi od -2 do -3,0°C;
- średnia temperatura lipca wynosi ok. 15-16°C;
- średnia temperatura roczna wynosi 7-8°C;
- dni z przymrozkami: od 112 do 130;
- dni mroźnych: ok. 20-40 (ostatnie przymrozki wiosenne występują najczęściej w końcu kwietnia lub na początku maja);
- czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 60-80 dni;
- okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni;
- opady atmosferyczne znacznie zróżnicowane, do 650-750 mm/rok;
- przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie o prędkościach średnich 3-4 m/s.

Rocznik meteorologiczny 2023 opracowany przez IMiGW – PIB prezentuje następujące dane pomiarowe ze stacji Katowice – Muchowiec, najbliższej położonej w stosunku do gminy Bojszowy:

Wartości roczne średnie następujących elementów meteorologicznych:

- ciśnienie atmosferyczne: 982,1 hPa;
- temperatura powietrza: 10,4°C;
- wilgotność względna powietrza: 77%;
- prędkość wiatru: 2,5 m/s;
- wyrażone w [°C] i wyznaczone jako średnie arytmetyczne z wartości dobowych:
  - temperatura maksymalna powietrza: 15°C;
  - temperatura minimalna powietrza: 6°C;
  - temperatura minimalna powietrza przy powierzchni gruntu: 4,5°C.

Ekstremalne wartości dobowe dla roku oraz daty ich wystąpień: maksymalne i minimalne wartości elementów meteorologicznych:

- wyznaczone z wartości terminowych:
  - ciśnienie atmosferyczne max. 1009,7 hPa (8 luty), min. 952,0 hPa (21 grudzień);
  - wilgotność względna powietrza min. 21% (22 kwiecień);
  - prędkość wiatru max. 10 m/s (24 listopad);
- wyznaczone z wartości dobowych: absolutne maksimum i absolutne minimum temperatury powietrza z miesiąca i roku: max. 31,6°C – (16 lipiec), min. -12,5°C (7 luty);
- absolutne minimum temperatury powietrza w [°C] przy powierzchni gruntu z miesiąca i roku: -13,3°C (4 grudnia);
- maksymalny opad dobowy z miesiąca i roku: 34,1 mm (16 maja).

Sumy miesięczne i roczne (suma):

- opad atmosferyczny: 829,3 mm;
- usłonecznienie w godzinach: 1819,2.

Topoklimat³

Warunki topoklimatyczne analizowanego obszaru opracowane zostały w oparciu o metodykę przygotowaną przez M. Klugego i J. Paszyńskiego (1973), zmodyfikowaną następnie przez T. Bartkowskiego (1980, 1986). Polega ona na nieinstrumentalnym wyznaczaniu jednostek przestrzennych bilansowania przepływu materii i energii na powierzchni czynnej, nazywanych także jednostkami przestrzennymi topoklimatycznymi. Dla potrzeb charakterystyki topoklimatycznej analizowanego terenu, przyjęto następujące cechy przewodnie środowiska:

- w obrębie dolin w litologii dominują piaski i mułki;

³ Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Bojszowy, Geoplan, Wrocław, listopad 2024 r.

- głębokość występowania wody gruntowej jest zmienna: w dnach dolin do 1 m, poza dnami dolin - głębiej niż 1 m;
- użytkowanie terenu: obszary leśne, grunty orne, łąki, tereny zabudowane.

W oparciu o powyższe cechy przyjęto następujące wydzielenia („klucz”) dla opracowania warunków topoklimatycznych analizowanego obszaru:

- A. Grupa powierzchni użytkowanych rolniczo o dobrym przewietrzaniu, słabym zakryciu gruntu, zmieniającym się corocznie składzie gatunkowym roślin (byliny jednoroczne) lub pokrytych niskimi trawami na łąkach trwałych.
  1. Podgrupa powierzchni form wypukłych (z niewielkim stopniem niebezpieczeństwa wystąpienia przymrozków lokalnych pochodzenia radiacyjnego lub radiacyjno- adwekcyjnego).
    - 1.1. Powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem, wskutek konwekcji w nocy i względnie dużych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego docierającego do powierzchni ziemi w dzień. Są to zbocza głównie o wystawie S (od SSE do SSW) wyniesione ponad dna dolin, o znacznym nachyleniu (ponad 5°).
    - 1.2. Powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem, wskutek konwekcji w nocy i przeciętnych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego docierającego do powierzchni ziemi w dzień. Należą tu wszystkie niezalesione formy wypukłe, z wyjątkiem zboczy N i S o nachyleniu przekraczającym 5°, a więc zbocza o pozostałych wystawach, tj. od NE do SE i od SW do NW, a następnie zbocza N i S o wystawie od SSE do SSW i od NNE do NNW ale o nachyleniu nie przekraczającym 5°, a także niewielkie partie wierzchowinowe, na których ze względu na ich małą rozległość, nie ma warunków do tworzenia się warstwy zimnego powietrza w czasie pogodnych nocy.
    - 1.3. Powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem, wskutek konwekcji w nocy i o stosunkowo małych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego, docierającego do powierzchni ziemi w dzień. Są to głównie zbocza o wystawie N (od NNW do NNE) o nachyleniu ponad 5°.
  2. Podgrupa powierzchni form płaskich poza dnami dolin.
    - 2.1. Powierzchnie o przeciętnych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem, wskutek konwekcji w nocy i o stosunkowo dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem w konsekwencji przewodzenia. Są to tereny płaskie, wyniesione ponad dna dolin, w tym także rozległe wierzchowiny; podłoże o dużej przewodności cieplnej, a więc o glebach nieporowatych (zwartych; np. iły, gliny) na ogół dobrze uwilgoconych. Na terenach tych w czasie pogodnych nocy mogą występować przyziemne inwersje temperatury, jednakże znaczniejszym jej spadkom przeciwdziała dopływ ciepła z głębszych warstw gleby.
    - 2.2. Powierzchnie o przeciętnych wartościach składnika wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem, wskutek konwekcji w nocy i o stosunkowo małych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem w konsekwencji przewodzenia. Są to tereny płaskie, wyniesione ponad dna dolin, o podłożu cechującym się złym przewodnictwem ciepła, tj. o glebach porowatych i suchych (piaski, przesuszone torfy) lub o zwartej szacie roślinnej, utrudniającej dopływ ciepła z podłoża podczas pogodnych nocy (zasłonięcie gleby liśćmi ustawiającymi się poziomo). Powierzchnie te odznaczają się większym stopniem niebezpieczeństwa wystąpienia przymrozków radiacyjnych niż powierzchnie 2.1.
  3. Podgrupa powierzchni form wklęsłych z częstymi inwersjami temperatury powietrza, narażonych w większym stopniu na niebezpieczeństwo przymrozków pochodzenia lokalnego.
    - 3.1. Powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji w nocy i stosunkowo dużych wartościach wymiany ciepła utajonego w konsekwencji parowania w dzień. Są to rozległe, dobrze przewietrzane części szerokich den dolinnych pokryte roślinnością łąkową, gdzie w czasie pogodnych nocy tworzą się zastoiska zimnego powietrza, a więc narażone są na niebezpieczeństwo wystąpienia przymrozków lokalnych typu radiacyjno-adwekcyjnego.
    - 3.2. Powierzchnie o względnie małych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji w nocy i o przeciętnych wartościach wymiany ciepła utajonego w konsekwencji parowania. Są to wyżej położone części rozległych, szerokich den dolinnych o nieco niższym (głębiej niż 1 m) zwierciadle wody gruntowej, gdzie czynnikiem ograniczającym parowanie terenowe jest ilość wody będącej do jego dyspozycji.
    - 3.3. Powierzchnie o względnie małych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji w nocy i o stosunkowo małych wartościach wymiany ciepła utajonego w konsekwencji parowania. Są to wszystkie drobne formy wklęsłe, gdzie w czasie pogodnych nocy tworzą się zastoiska

zimnego powietrza, będące efektem lokalnej adwekcji. Czynnikiem ograniczającym parowanie terenowe jest tu przede wszystkim ilość energii jaką dysponują. Należą tu obok wąskich den dolinnych, obniżenia bezodpływowe, wąwozy, wcięcia, a także polany śródlesne.

- B. Grupa powierzchni zadrzewionych (lasów), gdzie wskutek osłonięcia powierzchni granicznej przed wypromieniowaniem przez okap drzew występują stosunkowo niskie wartości promieniowania cieplnego podłoża (wypromieniowania efektywnego) w zakresie długofalowym. Nocne spadki temperatury są znacznie mniejsze niż na powierzchniach sąsiednich (otwartych pól i łąk). Terenów leśnych nie klasyfikowano szczegółowo.
- C. Grupa powierzchni pokrytych budynkami. W zależności od zwartości zabudowy w okresach grzewczych pojawia się dodatkowa ilość ciepła i zanieczyszczeń pochodzących z procesów spalania. Z uwagi na rozproszony (lub słabo zwarty) charakter zabudowy, pozostałe warunki (w tym warunki przewietrzania) wykazują cechy podobne względem terenów otaczających.
- D. Grupa powierzchni zbiorników wodnych oraz powierzchni przylegających do najbliższych partii ich pobraża. Obejmują one małe powierzchnie wodne i przylegające pobraże pozostające pod wpływem wody. W typie tym, złożonym z dwóch powierzchni - lądowej i wodnej, dobowe amplitudy powietrza są znacznie mniejsze niż na sąsiadujących terenach lądowych, na skutek dużej pojemności cieplnej wody i dobrej jej przewodności cieplnej.

Cechy topoklimatyczne analizowanego obszaru

W granicach gminy Bojszowy znaczny udział ma grupa topoklimatów A, tj. grupa powierzchni użytkowanych rolniczo o dobrym przewietrzaniu, słabym zakryciu gruntu, zmieniającym się corocznie składzie gatunkowym roślin (byliny jednoroczne) lub pokrytych niskimi trawami na łąkach trwałych, przy czym nie stwierdza się występowania topoklimatów z podgrupy 1, tj. powierzchni form wypukłych. Stosunkowo znaczne przestrzenie zajmują topoklimaty charakterystyczne dla powierzchni płaskich (2.2), wobec czego są to tereny płaskie, wyniesione ponad dna dolin. Występowanie tego typu warunków topoklimatycznych warunkuje głównie litologia podłoża. W przypadku powierzchni, gdzie w osadach przeważa udział frakcji piaszczystej (porowate gleby), dopływ ciepła z podłoża jest utrudniony, co w konsekwencji może prowadzić do wychłodzenia powierzchni i częstszego pojawiania się przymrozków radiacyjnych.

Z uwagi na bogatą sieć hydrograficzną, znaczne części obszaru gminy znajdują się w obrębie topoklimatów charakterystycznych dla terenów położonych w obrębie den dolinnych (3.1). Duża ilość wilgoci w podłożu dolin i dobre przewietrzanie powodują, że wzrasta tam znacznie, pobierające ciepło, parowanie. Pod koniec dnia, gdy owego ciepła zaczyna brakować, dochodzi do wychłodzenia podłoża. Na skutek spływania chłodnego i wilgotnego powietrza z wyżej położonych z obszarów, w dolinach tworzą się zastoiska chłodnego powietrza i dochodzi do powstawania mgieł. Przy dalszym spadku temperatury w nocy na skutek wypromieniowania, zaczyna brakować ciepła i dochodzi do pojawiania się w okresach jesiennych tzw. przymrozków radiacyjno-adwekcyjnych. Jest to grupa topoklimatów niekorzystnych szczególnie dla stałego zamieszkiwania ludzi. Duża częstość mgieł występujących w pobliżu ciągów komunikacyjnych, biegnących w takich obniżeniach, powoduje także wzrost zagrożenia dla ruchu samochodowego. Nieco łagodniejsze cechy wykazuje typ 3.2, towarzyszący nieco bardziej wyniesionym powierzchniom den dolinnych. Głębsze zaleganie wody gruntowej powoduje, iż ciepło zostaje zatrzymane w wyniku braku wilgoci do odparowania, wówczas nie dochodzi do schłodzenia podłoża i przyziemnej warstwy atmosfery.

Powierzchnie leśne związane są z topoklimatem charakterystycznym dla powierzchni zadrzewionych (B). Na skutek osłonięcia przed wypromieniowaniem przez okap drzew ich granicznej formy, występują stosunkowo niskie wartości promieniowania cieplnego podłoża w zakresie długofalowym. W związku z tym, nocne spadki temperatury są znacznie mniejsze niż na powierzchniach otwartych (pól i łąk).

Można wyróżnić również grupę topoklimatów powierzchni zbiorników wodnych (D). Obejmuje on samą powierzchnię wodną akwenu oraz przylegające pobraże, pozostające pod wpływem wody. W typie tym, złożonym z dwóch powierzchni: lądowej i wodnej, dobowe amplitudy powietrza są znacznie mniejsze niż na sąsiadujących terenach lądowych, na skutek dużej pojemności i przewodności cieplnej wody.

Zróznicowana sytuacja występuje na terenach zainwestowanych. Przy zabudowie zwartej (północno-centralna część obszaru – wieś Bojszowy) obserwuje się wpływ czynnika antropogenicznego podgrzewania atmosfery, ponadto zdecydowanie bardziej widoczny jest wpływ zanieczyszczeń powietrza występujących na obszarach zurbanizowanych. Zwarte powierzchnie zabudowy, utwardzonych placów oraz dróg, w ciągu dnia zdecydowanie bardziej narażone są na nagrzanie, co skutkuje podniesieniem temperatury powietrza w przyziemnej warstwie atmosfery. Wszystko to powoduje, iż na tego typu obszarach zauważa się modyfikację antropogeniczną topoklimatów. Na obszarach pozostałych miejscowości w przeważającym procencie występuje zabudowa rozproszona, co nie pozwala na wyróżnienie topoklimatów

charakterystycznych dla terenów zurbanizowanych. Obserwowany wpływ czynnika antropogenicznego wyraża się poprzez wzrost zanieczyszczeń powietrza pochodzących z indywidualnych palenisk domowych, zwłaszcza w okresach grzewczych. Systemy grzewcze prywatnych mieszkań najczęściej wykorzystują tani węgiel o niskiej jakości, co powoduje rejestrowany wzrost zanieczyszczeń powietrza w okresach zimowych, czego zauważalnym efektem jest zadymienie osad zimą. Stąd warunki topoklimatyczne tych obszarów będą zależne od otoczenia i lokalizacji zabudowań. Topoklimat budynków znajdujących się na terenach otwartych i suchych, ze względu na lepsze przewietrzanie, będzie zdecydowanie korzystniejszy. Natomiast w wilgotnych rejonach o niskim położeniu, dojdzie do łączenia się zanieczyszczeń z mokrym powietrzem i w konsekwencji powstawania bardzo szkodliwego zjawiska smogu.

Jakość powietrza atmosferycznego

Obszar opracowania zgodnie z załącznikiem do ustawy Prawo ochrony środowiska – strefy, należy do strefy śląskiej (kod strefy PL2405). W ocenie rocznej jakości powietrza w województwie śląskim przeprowadzonej w 2024 r. za rok 2023 stwierdzono następujące wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń (ochrona zdrowia ludzi):

Tab. 4 Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia – 2024 r. (źródło: WIOŚ Katowice – opracowanie własne)

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy wielkopolskiej											
SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5	O ₃
A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	C ⁴	A ⁵

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu, niklu wszystkie strefy zaliczono do klasy A. Jedynie w przypadku poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM 10 wszystkie strefy zaliczono do klasy C.

W klasyfikacji dodatkowej:

- w przypadku ozonu dla poziomu celu długoterminowego wszystkie strefy zaliczono do klasy D2;
- w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 dla poziomu dopuszczalnego I fazy wszystkie strefy uzyskały klasę A.

W dniu 20 listopada 2023 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyjął zaktualizowany program ochrony powietrza (POP) dla stref województwa śląskiego (Uchwała nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r.). Określa on działania wskazane do realizacji w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza w strefach w zakresie kształtowania polityki przestrzennej m.in. poprzez:

- zakaz montowania kotłów węglowych w nowych budynkach w planach miejscowych,
- obowiązek podłączenia do sieci ciepłowniczej na obszarach gdzie jest ona dostępna w planach miejscowych,
- wskazanie, że szczególnie pożądane są gatunki rodzime w planach miejscowych,
- kształtowanie spójnej polityki planowania przestrzennego,
- odpowiednie kształtowanie i ochronę korytarzy przewietrzania,
- zwiększenie obszarów zieleni i rozwój zielonej infrastruktury.

Ponadto program wskazuje, iż uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mające wpływ na jakość powietrza mogą dotyczyć:

- zakazu bądź ograniczenia możliwości lokalizowania obiektów o określonych funkcjach w obrębie poszczególnych jednostek urbanistycznych;
- stosowania rozwiązań organizacyjnych lub technicznych dla obiektów mogących powodować przekroczenia norm dopuszczalnych stężeń dla emitowanych zanieczyszczeń;
- zakazu lokalizowania obiektów i urządzeń oraz prowadzenia działalności gospodarczej mogącej powodować przekroczenia norm dopuszczalnych stężeń dla emitowanych zanieczyszczeń, poza granice działek w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów;
- ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło do celów grzewczych i ciepłej wody użytkowej uwzględniające konkretne rozwiązania techniczne.

⁴ Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I fazy, wszystkie strefy uzyskały klasę A.

⁵ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

2.6 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

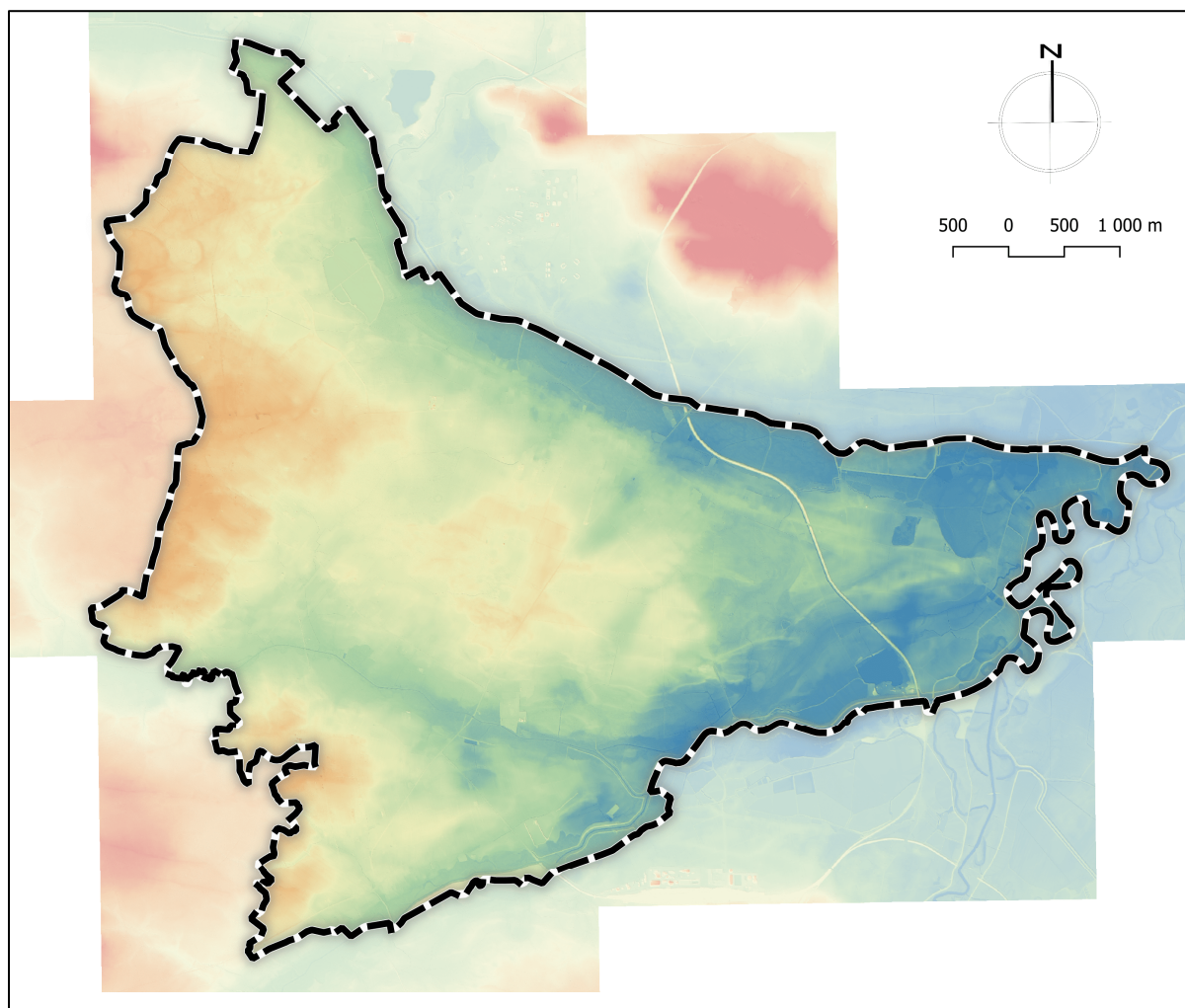
Ukształtowanie terenu

Rzeźba terenu jest powiązana z budową geologiczną obszaru, a także z zaszły i obecnymi procesami geomorfologicznymi. Ostateczną determinantą jest natomiast czynnik ludzki, który intensywnie modeluje powierzchnię terenu. Gmina Bojszowy położona jest w obrębie Doliny Górnej Wisły i w części zachodniej Równiny Pszczyńskiej. Równina Pszczyńska jest piaszczystą, lekko pofalowaną równiną, osiągającą wysokości 250–270 m n.p.m. (pochylenie ku wschodowi). Teren jest urozmaicony niewielkimi wzniesieniami i dolinami rzeczny, a także licznymi starorzeczami i jeziorami pochodzenia polodowcowego. Dolina Górnej Wisły obejmuje fragment doliny górnego biegu Wisły. Charakteryzuje się równinnym krajobrazem, ukształtowanym przez działalność erozyjno-akumulacyjną rzeki Wisły oraz jej dopływów. Teren ten jest płaski z niewielkimi różnicami wysokości, co sprzyja tworzeniu się szerokich tarasów zalewowych, starorzeczy oraz systemów kanałów. Wysokości nad poziomem morza wynoszą od około 150 do 250 m n.p.m. Działalność lodowców oraz późniejsze procesy fluwialne miały kluczowy wpływ na kształtowanie obecnej rzeźby terenu.

Powierzchnia gminy jest pochylona ku wschodowi piaszczystą równiną tarasów zalewowych i nadzalewowych Wisły i jej lewostronnych dopływów - Gostyni, Korzenicy i Pszczyнки. Gminę pokrywają przeobrażone równiny sandrowe utworzone przez wody roztopowe wypływające ku wschodowi spod topniejącego lądolodu. Pofalowana powierzchnia gminy wytworzona została przez działalność erozyjno-akumulacyjną rzek. Wysokości bezwzględne przedmiotowego terenu kształtują się w przedziale od 230 m n.p.m. w dolinie Wisły do 248 m n.p.m. w centralno-wschodniej części obszaru. Lokalne deniwelacje terenu wynoszą zatem maksymalnie do 18 m.

Dużą grupę form rzeźby stanowią formy powstałe w wyniku gospodarczej działalności człowieka. Są to wyrobiska związane z powierzchniową eksploatacją surowców wypełnione obecnie wodą, nasyp kolejowy, czy zmiany rzeźby terenu związane z budową drogi ekspresowej S1.

Rysunek 7 Obszar opracowania na podkładzie Numerycznego Modelu Terenu (źródło mapy: <https://mapy.geoportal.gov.pl>).

Zjawiska osuwiskowe

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

2.7 GLEBY

Gleby na analizowanym obszarze wykształciły się przeważnie na podłożu piasków, żwirów i mulków rzecznych. Na przedmiotowym obszarze dominują gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne oraz czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie. Gleby brunatne wylugowane powstają na umiarkowanie przepuszczalnych podłożach, z procesem brunatnienia i wylugowania zasadowych składników, co powoduje ich zakwaszenie. Są żyzne i wykorzystywane w rolnictwie. Gleby brunatne kwaśne mają podobne właściwości jak gleby brunatne wylugowane, ale są bardziej zakwaszone, co wpływa na ich niższą urodzajność. Znajdują zastosowanie w uprawach wymagających kwasowych warunków. Czarne ziemie zdegradowane to żyzne gleby o ciemnym profilu, które uległy degradacji z powodu intensywnego użytkowania rolniczego. Szare ziemie charakteryzują się szarawym zabarwieniem wynikającym z wylugowania składników mineralnych. Są mniej żyzne, ale mogą być wykorzystywane rolniczo z odpowiednimi zabiegami agrotechnicznymi.

W centralnej części znaczny udział mają gleby glejowe – porastają je lasy. Występują w miejscach o wysokim poziomie wód gruntowych. Są one typowe dla lasów bagiennych i olsów, gdzie rosną drzewa takie jak olsza czarna, wierzba, czy jesion.

Miejscami występują również: gleby bielcowe i pseudobielcowe, gleby brunatne właściwe, czarne ziemie właściwe. Gleby bielcowe powstają na piaskach i są charakteryzowane przez wyraźne warstwy, w tym jasną warstwę wylugowania. Są mniej żyzne, lecz stosowane w uprawach odpornych na kwaśne warunki. Gleby pseudobielcowe mają cechy podobne do bielcowych, ale proces wylugowania jest mniej intensywny. Gleby brunatne właściwe charakteryzują się ciemnobrązową barwą i dużą zawartością próchnicy, co czyni je bardzo urodzajnymi. Czarne ziemie właściwe mają ciemny kolor i wysoką zawartość próchnicy, idealne do intensywnego rolnictwa.

W dolinach rzecznych wykształciły się natomiast: mady glejowe, mady, gleby mulowo-torfowe i torfowo-mulowe, gleby murszowe. Mady glejowe i mady powstają w dolinach rzecznych przez nanosy rzeczne, co czyni je bardzo żyznymi i odpowiednimi do upraw. Gleby mulowo-torfowe i torfowo-mulowe powstają w warunkach wysokiej wilgotności, są bogate w materię organiczną i wykorzystywane w rolnictwie specjalistycznym. Gleby murszowe powstają przez przekształcanie torfów, mają dobry potencjał rolniczy, ale wymagają odpowiedniego zarządzania wodą.

Kompleksy użytków zielonych zajmują 32,2% powierzchni wszystkich kompleksów przydatności rolniczej. Przeważają użytki zielone średniej jakości (68,7%), natomiast słabe i bardzo słabe stanowią 30,8%. Tereny o wysokiej jakości (bardzo dobre i dobre) są nieliczne, obejmując zaledwie 0,5% tej powierzchni. Istotnym elementem są zmeliorowane łąki i pastwiska, co oznacza, że mają one uregulowane stosunki wodne. Problem nadmiernego zawilgocenia dotyczy głównie wschodnich obszarów gminy oraz doliny Gostyni.

Gleby IV-VI klasy bonitacyjnej dominują na terenie gminy, co wskazuje na ich niską jakość rolniczą – charakteryzują się słabszą strukturą, mniejszą żyznością i ograniczoną retencją wody, co utrudnia intensywną produkcję rolną i wymaga większego stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin. Gleby III klasy bonitacyjnej, które są uważane za średnio żyzne i bardziej odpowiednie do rolnictwa, stanowią jedynie 0,84% powierzchni gminy. Są one zlokalizowane głównie w dolinie Wisły, co wynika z osadów rzecznych, sprzyjających rolnictwu. Jednak ich niewielka powierzchnia oznacza, że mają one ograniczone znaczenie dla całkowitej produkcji rolnej w regionie.

Brak gleb I i II klasy bonitacyjnej, uznawanych za najbardziej żyzne i przydatne do upraw intensywnych, wskazuje na ograniczony potencjał rolniczy gminy. Gleby te cechują się wysoką pojemnością wodną i doskonałą strukturą, co sprawia, że są idealne dla najbardziej wymagających roślin. Ich brak oznacza konieczność dostosowania produkcji rolniczej do warunków glebowych poprzez koncentrację na mniej wymagających uprawach, takich jak zboża, rośliny pastewne i trawy na pastwiskach.

Użytki leśne i zadrzewione zajmują ok. 25,5% powierzchni gminy Bojszowy, co podkreśla znaczący udział terenów leśnych w krajobrazie regionu.

2.9 PRZYRODA OŻYWIONA

Obecna szata roślinna gminy jest w dużej mierze przekształcona, a naturalne zbiorowiska roślinne niemal całkowicie zanikły. Pierwotnie obszar ten charakteryzował się występowaniem nadrzecznych łągów jesionowo-wiązowych i olszowo-jesionowych w dolinach rzecznych, grądów subkontynentalnych na wyniesionych terenach oraz kontynentalnych borów mieszanych na obszarach leśnych.

Obecnie spośród dawnych zbiorowisk roślinnych zachowały się jedynie łągi olszowe w dolinach cieków, przy czym ich zasięg jest ograniczony, a najlepiej rozwinięte fragmenty występują w podmokłych częściach dolin oraz starorzeczach Wisły. Łągi jesionowo-wiązowe, niegdyś powszechne, niemal całkowicie zanikły. Pozostałe zbiorowiska roślinne występują w formie pojedynczych drzew (np. dębów w zadrzewieniach śródpolnych, alejach, parkach czy jako pomniki przyrody) lub niewielkich płatów w lasach gospodarczych. W przypadku zaniechania użytkowania łąk i pastwisk w dolinach Wisły, Pszczynki i Gostyni można spodziewać się sukcesji lasów łęgowych, które mają naturalną zdolność do szybkiej regeneracji po zaburzeniach, takich jak powódzie. Pozostałość Puszczy Pszczyńskiej, oddzielająca poszczególne miejscowości, to las gospodarczy, silnie przekształcony i pozbawiony cech naturalnych. Grunty orne i inne tereny rolnicze również stanowią obszary silnie zmienione antropogenicznie.

Struktura przyrodnicza gminy Bojszowy jest zróżnicowana i obejmuje zarówno kompleksy leśne, doliny rzeczne, jak i tereny rolnicze. Największy wpływ na jej kształt mają doliny Wisły, Pszczynki, Gostyni oraz Korzenicy, a także położenie pozostałej części gminy na wysoczyźnie wodnolodowcowej, która stwarza dogodne warunki do rozwoju rolnictwa.

Od północy gminę otacza dolina Gostyni, od wschodu dolina Wisły, od południa i południowego wschodu dolina Pszczynki, natomiast od zachodu i południa graniczy ona z rozległym kompleksem Lasów Kobiórskich (nazywanych także Lasami Pszczyńskimi). Lasy te zajmują powierzchnię ok. 830 ha i pozostają pod zarządem Nadleśnictwa Kobiór. Mają one przede wszystkim charakter gospodarczy, przeważają w nich monokultury sosnowe z niewielką domieszką dębów i innych gatunków. Mimo niewielkiej wartości przyrodniczej, pełnią one istotne funkcje ekologiczne, krajobrazowe i rekreacyjne, a także wspierają retencję wody i regulację mikroklimatu. Pasma terenów leśnych przecina gminę w kierunku wschód-zachód, oddzielając od siebie poszczególne miejscowości, jak również miejscowości w sąsiednich gminach.

Centra miejscowości są w przeważającej części zabudowane domami jednorodzinnymi, które im dalej od centrum, tym bardziej ulegają rozproszeniu. W centrum Bojszów znajduje się niewielki park podworski o powierzchni około 0,5 ha, w którym rośnie kilkanaście starych dębów, lip i jesionów, objętych ochroną jako pomniki przyrody. Park ten jest jedyną większą pozostałością dawnych lasów grądowych, które pierwotnie porastały cały teren gminy. Pomiedzy obszarami zurbanizowanymi a dolinami rzek oraz kompleksami leśnymi rozciągają się grunty orne.

Najcenniejszymi przyrodniczo obszarami w gminie są doliny rzek, które tworzą spójny system ekologiczny. Dolina Gostyni, biegnąca wzdłuż północnej granicy gminy, charakteryzuje się obecnością rozległych łąk, które wciąż są użytkowane rolniczo. W jej obrębie znajdował się kompleks Stawów Jedlińskich, który obecnie nie jest już użytkowany, jednak dawne niecki stawów porastają szuwały i trzcinowiska, tworząc cenne siedliska. Teren ten został objęty ochroną jako użytek ekologiczny „Stawy Jedlina”.

Dolina Korzenicy, choć mniejsza, również ma znaczenie przyrodnicze. Rzeka ta wypływa z Lasów Kobiórskich i płynie przez podmokłe tereny porośnięte łąkami, trzcinowiskami i niewielkimi zadrzewieniami łęgowymi. Otaczają ją grunty orne oraz lasy gospodarcze. Na północny wschód od Międzyrzecza Korzenica łączy się z Pszczynką, w pobliżu kompleksu stawów „Wola”, które również mają istotne znaczenie ekologiczne.

Dolina Pszczynki, rozciągająca się wzdłuż południowej granicy gminy, jest silnie przekształcona w wyniku działalności górniczej. W wyniku osiadania terenu i zanieczyszczeń pochodzących z obszarów położonych dalej na zachód jej naturalny przepływ został zaburzony. Pomimo tych zmian, w wielu miejscach zachowały się fragmenty roślinności łęgowej, starorzecza i zadrzewienia, stanowiące istotne siedliska dla ptaków. W dolnym biegu rzeka została uregulowana, a wzdłuż niej usypano wały przeciwpowodziowe.

Dolina Wisły, do której uchodzi Pszczynka, jest na całym odcinku obwałowana, jednak jej pierwotna szerokość była znacznie większa. Na terenie gminy zachowały się starorzecza zwane „wiśliskami”, które stanowią cenne siedliska roślin i zwierząt. Obszar ten jest częścią sieci Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”, jednak ochrona obejmuje głównie gatunki ptaków. Wskazane byłoby objęcie dodatkową ochroną także starorzeczy, które są siedliskiem rzadkich gatunków roślin, takich jak grzybieńczyk wodny i kotewka orzech wodny.

Wśród innych istotnych elementów przyrodniczych gminy warto wymienić stawy Poloczek w Świerczyńcu, położone w pobliżu doliny Gostyni. Są one intensywnie użytkowane w celach hodowlanych, ale stanowią ważną ostoję bioróżnorodności. W dolinie Pszczynki, na południe od Jedliny, znajdują się zbiorniki wodne powstałe w wyniku eksploatacji kruszywa w żwirowni „Bojszowy II”. Jeden z nich pozostaje w stanie naturalnym i jest cennym siedliskiem ptaków wodno-błotnych.

W gminie występują także liczne drzewa spełniające kryteria pomników przyrody, w tym dęby rosnące wzdłuż starorzeczy, na wałach przeciwpowodziowych i w alejach. Obecnie ochroną objęto jedynie kilka drzew w Bojszowach i Międzyrzeczu, dlatego konieczne byłoby przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji dendrologicznej.

Pod względem ochrony przyrody gmina Bojszowy posiada obecnie tylko jeden użytek ekologiczny, kilka pomników przyrody i obszar Natura 2000. Biorąc pod uwagę duże walory przyrodnicze dolin rzecznych, istnieje potrzeba objęcia dodatkową ochroną niektórych terenów, co zostało wskazane w dalszej części opracowania.

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Do najważniejszych funkcji korytarzy ekologicznych zalicza się: zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwianie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk, zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk wskutek zachowań terytorialnych.

W Polsce opracowano kilka projektów korytarzy ekologicznych na poziomie krajowym. Pierwszym z nich był projekt Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL, stanowiący część Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET. Nawiązaniem do projektu ECONET-PL była propozycja wykorzystująca dodatkowo Krajowy System Obszarów Chronionych. Projekt ten skupiał się przede wszystkim na zapewnieniu łączności siedlisk dużych ssaków lądowych. W roku 2005 na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowany został projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000 w Polsce; rozwinięty następnie w 2011 roku (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011).

Koncepcja regionalnej sieci korytarzy ekologicznych dla województwa śląskiego została opracowana w już nieistniejącym Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska we współpracy z ekspertami specjalizującymi się w różnych grupach kręgowców. Efektem jest sieć korytarzy uwzględniających specyfikę migracji poszczególnych grup gatunków.

Korytarz spójności obszarów chronionych

Dla zapewnienia wzajemnej łączności obszarów chronionych w województwie śląskim dokonano analizy przestrzennej, której celem było wyznaczenie korytarzy spójności obszarów chronionych, zgodnie z koncepcją Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych. W analizie uwzględniono tylko wieloprzestrzenne formy ochrony przyrody, utworzone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 z późn. zm.): otulinę parku narodowego, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, rezerваты przyrody oraz obszary Natura 2000. W tym ostatnim przypadku Dyrektywa Siedliskowa zobowiązuje kraje Unii Europejskiej do połączenia tych obszarów w spójną i wzajemnie połączoną, europejską sieć ekologiczną.

Północna część obszaru gminy znajduje się w zasięgu korytarza spójności obszarów chronionych „Mleczna” (kod M21), środkowa część w zasięgu korytarza „Korzyniec” (kod M23), część południowo-zachodnia - w zasięgu korytarza „Pszczynka” (kod M24).

Korytarz ekologiczny dla ssaków drapieżnych

Wyznaczone korytarze ekologiczne dla ssaków drapieżnych obejmują tereny umożliwiające przemieszczanie się dużych i średnich drapieżników, takich jak lis, borsuk, kuna leśna czy – sporadycznie – wilk. Ich przebieg pokrywa się najczęściej z obszarami o niskim stopniu urbanizacji, ciągami leśnymi, dolinami rzek i cieków wodnych, a także pasami zadrzewień śródpolnych. Korytarze te pełnią kluczową rolę w utrzymaniu ciągłości genetycznej populacji, możliwości migracji oraz sezonowych przemieszczeń osobników, szczególnie w krajobrazie silnie pofragmentowanym przez infrastrukturę drogową i zabudowę.

W gminie Bojszowy wzdłuż zachodniej granicy przebiega korytarz dla ssaków drapieżnych „Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie”.

Korytarz ekologiczny dla ssaków kopytnych

Przez gminę Bojszowy przebiega korytarz o kodzie K/LPK-LM/2. Łączy wschodnią część Lasów Pszczyńsko-Kobiórskich z Lasami Murckowskimi. Jest to ważny szlak migracji dla ssaków kopytnych — pozwala na przemieszczanie się tych zwierząt między większymi kompleksami leśnymi, co jest kluczowe dla zachowania genetycznej różnorodności i stabilności populacji. Fragmenty jego przebiegu są newralgiczne — tj. szczególnie narażone na utratę drożności (np. przez zabudowę, rozwój infrastruktury, przeszkody terenowe) i wymagają szczególnych rozwiązań.

Korytarz ornitologiczny

Wyznaczone korytarze ornitologiczne obejmują szlaki migracji ptaków oraz przystanki pośrednie. W województwie śląskim najważniejsze znaczenie dla ptaków migrujących mają duże zbiorniki zaporowe (jako miejsca

żerowania, odpoczynku, pierzenia się, gromadzenia się przed odlotem) oraz niezamarzające zimą odcinki dużych rzek lub mniejszych cieków wodnych (często wskutek zrzutu zanieczyszczonych wód dołowych lub przemysłowych i komunalnych). Mają one również znaczenie dla ptaków zimujących, wśród których najliczniejsze są gatunki wodno-błotne: krzyżówka, łabędź niemy, łyska, mewa siwa i mewa białogłowa (są to gatunki niezagrożone, średnio liczne lub liczne). W okresie jesieni, kiedy rzeki wylewają rzadko, na zbiornikach zaporowych odnotowano kumulowanie się wielkich ilości ptaków przelotnych, zwłaszcza z zagrożonej grupy ptaków siewkowych.

Znaczna – wschodnia część obszaru gminy objęta jest ponadregionalnym korytarzem ornitologicznym „Dolina Górnej Wisły”. Dodatkowo ta część została wskazana jako ponadregionalny przystanek dla ptaków „Stawy w Zawadce i Brzeszczach”.

Korytarz chiropterologiczny

Mimo zdolności lotu, nietoperze są dużo bardziej niż ptaki wrażliwe na antropogeniczną fragmentację siedlisk i ograniczenie łączności między poszczególnymi ich płacami. Zdecydowanie negatywnie reagują na izolację wysp leśnych w krajobrazie rolniczym gatunki latające wolno i na niewielkiej wysokości, najsilniej uzależnione od dostępności liniowych elementów krajobrazu, jako tras przelotu i unikające wylatywania na otwartą przestrzeń. Chociaż niektóre gatunki nietoperzy mogą swobodnie przelatywać nad krótkimi fragmentami niezadrzewionymi, to jednak spadek zagęszczenia liniowych elementów krajobrazu oraz powstawanie nieciągłości w ich sieci wpływa negatywnie na aktywność i liczebność nietoperzy. Liniowymi elementami krajobrazu wykorzystywanymi najczęściej przez nietoperze jako korytarze są rzeki (zwłaszcza te o zadrzewionych brzegach) oraz drogi. Ten ostatni element niesie jednak ze sobą duże zagrożenie dla nietoperzy, które nierzadko giną w wyniku kolizji z pojazdami. W województwie śląskim podjęto próbę wyznaczenia korytarzy chiropterologicznych o randze lokalnej, które zapewniają potencjalne możliwości przemieszczania się nietoperzy między kryjówkami dziennymi a żerowiskami oraz korytarzy o randze regionalnej, które łączą ze sobą znane, ważniejsze „stanowiska” nietoperzy (kolonie lęgowe, zimowiska, miejsca rojenia).

W zasięgu gminy Bojszowy funkcję korytarzy o randze regionalnej łączącego ze sobą stanowiska nietoperzy pełni rzeka Wisła oraz Gostynia.

Korytarz ichtiologiczny

Korytarze ekologiczne dla ichtiofauny zostały wyznaczone w województwie śląskim w oparciu o historyczne szlaki migracji ryb wędrownych dwuśrodowiskowych – diadromicznych oraz wędrownych ryb jednośrodowiskowych – potamodromicznych, przy założeniu, że wyznaczony korytarz w przyszłości powinien zapewnić możliwość przemieszczania się wszystkim rodzimym organizmom, zarówno tym aktualnie występującym, jak i tym przewidzianym do restytucji.

Ze względu na rangę korytarzy ekologicznych dla ichtiofauny wyróżniono korytarze ichtiologiczne o znaczeniu ponadregionalnym (międzynarodowym), wykraczające poza granice województwa lub wykorzystywane przez gatunki zagrożone w skali globalnej (europejskiej) oraz o znaczeniu regionalnym, mieszczące się w granicach województwa śląskiego, wykorzystywane przez gatunki zagrożone w skali regionalnej. Dla ichtiofauny województwa śląskiego ponadregionalne korytarze ekologiczne to przede wszystkim korytarze rzeczne łączące wody powierzchniowe Górnego Śląska z Morzem Bałtyckim (Odra i Wisła) oraz Morzem Czarnym (należący do zlewni Dunaju, potok Czadeczek).

Rzeczne korytarze ekologiczne w województwie śląskim są pofragmentowane różnymi strukturami barierowymi, całkowicie blokującymi lub ograniczającymi migracje organizmów wodnych. Najczęściej występujące przegrody fragmentujące częściowo ciągle korytarze ekologiczne, to: pojedyncze progi i stopnie regulacyjne o wysokości powyżej 0,3 m, systematyczne zabudowy progami lub stopniami o wysokości powyżej 0,2 m oraz zapory przeciwrumowiskowe.

W zasięgu gminy Bojszowy funkcję tego typu korytarza pełnią rzeki: Wisła, Gostynia, Korzenica oraz Pszczyńska.

2.8 ZASOBY NATURALNE

Obszar planu miejscowego znajduje się w granicach:

- udokumentowanych złóż:
  - węgla kamiennego „Czeczott” ID383,
  - węgla kamiennego „Czeczott-Wschód” ID8601,
  - węgla kamiennego „Piasz” ID299,
  - węgla kamiennego „Studzienice” ID7389,

- węgla kamiennego „Studzienice I” ID17700,
- węgla kamiennego „Międzyrzecze” ID300,
- piasków i żwirów „Bojszowy” ID4428,
- piasków i żwirów „Bojszowy II” ID5207,
- piasków i żwirów „Bojszowy II/1” ID18982,
- piasków i żwirów „Bojszowy II/2” ID21400,
- piasków i żwirów „Jedlina” ID20242,
- piasków i żwirów „Jedlina I” ID21371,
- piasków i żwirów Międzyrzecze ID20474,
- piasków i żwirów „Bojszowy III” ID21601,
- terenu oraz obszaru górniczego „Bieruń II”,
- terenu oraz obszaru górniczego „Bojszowy 4”,
- terenu oraz obszaru górniczego „Bojszowy II/2”.

2.10 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.

W myśl ustawy o ochronie przyrody na terenie gminy Bojszowy występują następujące formy ochrony przyrody, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.): użytek ekologiczny „Stawy Jedlina”, obszar Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”, oraz kilkanaście drzew ujętych jako pomniki przyrody. Dodatkowo niewielki fragment gminy (pow. 0,2 ha) znajduje się w obrębie rezerwatu „Żubrowisko”, jednak główna powierzchnia tego rezerwatu, obejmująca duży kompleks leśny leży na terenie gminy Pszczyna.

Użytek ekologiczny „Stawy Jedlina”

Użytek został utworzony Rozporządzeniem Nr 60/04 Wojewody Śląskiego z dnia 8 września 2004 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego kompleksu stawów i podmokłych łąk pod nazwą "Stawy Jedlina" w gminie Bojszowy. Celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ekosystemów stawów i podmokłych łąk ze stanowiskami lęgowymi regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków ptaków. Powierzchnia użytku wynosi 43 ha.

Stawy w Brzeszczach Kod PLB120009

Obszar specjalnej ochrony ptaków powołany Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2008 r. Nr 198, poz. 1226), zmieniony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 czerwca 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2017 r., poz. 1416). Dla obszaru ustalono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 2 września 2014 r., poz. 4431 i Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 2 września 2014 r., poz. 4786), zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 30 stycznia 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 31 stycznia 2017 r., poz. 861; Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 31 stycznia 2017 r., poz. 632).

Obszar ostoi ptasiej zajmuje łącznie prawie 3101 ha. W jego skład wchodzi kompleksy stawów hodowlanych w Dolinie Górnej Wisły, położone po obu stronach rzeki w gminach Wilamowice, Miedźna, Brzeszcze, Bojszowy i Oświęcim. Wisła ma tutaj naturalny charakter, meandruje i w jej dolinie znajduje się sporo niewielkich starorzeczy. Na terenie gminy Bojszowy w skład obszaru wchodzi: ujściowy odcinek doliny Pszczynki, doliny Gostyni, dolina Wisły, zbiorniki w żwirowni Bojszowy oraz teren dawnych stawów Jedlina.

Rezerwat Żubrowisko

W granicach gminy Bojszowy zlokalizowany jest wyłącznie niewielki fragment o pow. 0,2 ha, główna powierzchnia tego rezerwatu, obejmująca duży kompleks leśny leży na terenie gminy Pszczyna.

Pomnik przyrody

Na terenie gminy Bojszowy ochroną objęto drzewa jako pomniki przyrody w dwóch lokalizacjach: kilkanaście drzew w parku podworskim w Bojszowach oraz w rejonie budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu.

Drzewa w parku w Bojszowach przy ul. Św. Jana objęto ochroną na podstawie Zarządzenia nr 1/91 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 23 lipca 1991 r. Ochroną objęto głównie dęby szypułkowe, ale także okazy lipy drobnolistnej oraz jesionu

wyniosłego. Park ten stanowi pozostałość naturalnych lasów grądowych, które porastały pierwotnie dużą część gminy. W dokumentach pojawiają się rozbieżności względem tego, które drzewa rzeczywiście na terenie parku objęte są ochroną. Ww. zarządzenie wymaga aktualizacji. Jedno drzewo z gatunku dąb szypułkowy rośnie na południe od OSP w Międzyrzeczu. Drzewo zostało objęte ochroną na podstawie Rozporządzenia Nr 55/06 Wojewody Śląskiego z dnia 5 października 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody – drzewa gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnącego na terenie Nadleśnictwa Kobiór.

Siedliska i gatunki objęte ochroną

Na terenie gminy Bojszowy znajdują się siedliska i gatunki objęte ochroną:

- Siedlisko i stanowisko bobra europejskiego *Castor fiber* – aktem określającym zasady ochrony gatunku są:
  - Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, tzw. konwencja berneńska (Dz. U. z 1996 r. Nr 58, poz.263) – załącznik nr III Chronione gatunki fauny Kręgowce,
  - Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory – załącznik II Gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotem zainteresowania wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony oraz załącznik V Gatunki zwierząt i roślin będące przedmiotem zainteresowania wspólnoty, których pozyskiwanie ze stanu dzikiego i eksploatacja może podlegać działaniom w zakresie zarządzania,
  - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – Załącznik nr 2 Gatunki zwierząt objętych ochroną częściową oraz załącznik nr 3 – Gatunki zwierząt objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania (przez odstrzał z broni myśliwskiej lub chwywanie w pułapki żywołowne - w okresie od dnia 1 października do dnia 15 marca);
- Siedliska przyrodnicze chronione Dyrektywą Siedliskową (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory):
  - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton*,
  - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami *Ranunculus fluitans*.

Dane o ich szczegółowej lokalizacji nie są publicznie udostępnione, stanowią one dane wrażliwe.

2.11 KRAJOBRAZ

Na terenie gminy Bojszowy, ze względu na jej położenie w obrębie rozległej i stosunkowo płaskiej równiny brak jest szczególnie wartościowych elementów krajobrazu. W obrębie centrów poszczególnych miejscowości dominują powierzchnie z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, która w wielu miejscach przybiera postać dzielnic podmiejskich. Występuje również zabudowa zagrodowa. Wokół zurbanizowanych centrów poszczególnych miejscowości rozciągają się pozostające w uprawie wielkoobszarowe grunty rolne. Dominującym krajobrazowym są ściany lasu, które oddzielają od siebie poszczególne miejscowości. Charakterystycznym widokiem w gminie są więc albo tereny o w miarę jednolitej zabudowie jednorodzinnej albo dalekie otwarcia widokowe na rozległe grunty rolne z domykającymi te widoki lasami. Same lasy nie prezentują dużej wartości krajobrazowej, gdyż w zdecydowanej większości stanowią intensywnie uprawiane, niezgodne z siedliskiem lasy gospodarcze, przeważnie w typie monokultur sosnowych. Brak jest na terenie gminy szczególnych dominant krajobrazowych, na co wpływ ma przede wszystkim stosunkowo płaskie ukształtowanie terenu. Charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego jest wieża kościoła pw. Narodzenia Św. Jana Chrzciciela w centrum Bojszów, widoczna z kilku punktów w gminie. Również sam kościół stanowi ciekawy walor architektoniczny. Jedynym, widocznym z daleka obiektem jest szyb dawnej KWK Czeczott, znajdujący się tuż poza wschodnimi granicami gminy, w miejscowości Wola. Jest to obiekt widoczny nawet z odległości kilkudziesięciu kilometrów, podobnie jak i pozostałe, podobne w stylistyce szyby kopalń nadwiślańskich. Monumentalna architektura przemysłowa tych obiektów ma swoich zwolenników, jak i przeciwników, niewątpliwie jednak stanowi element rozpoznawalny. Stanowi ona jedną z wizytówek regionu oraz świadectwo pewnego ważnego dla jego historii momentu rozwoju.

Bardzo ciekawym i wartościowym elementem krajobrazu gminy są doliny rzeczne. Możliwe są one do obserwacji z położonych na nich mostów lub z wałów przeciwpowodziowych. Doliny obserwowane z mostów lub z wałów oferują dalekie otwarcia krajobrazowe z wijącymi się wstęgami poszczególnych cieków, z roślinnością szuwarową, starymi drzewami, dalekimi widokami na łąki i grunty orne i z domykającymi je ścianami lasów. W dolinach rzecznych, nawet nie zagłębiając się w łąki, szuwały czy las, można zaobserwować gatunki rzadkich ptaków związanych z siedliskami wodno-błotnymi, które na tych terenach migrują, żerują lub odpoczywają. Stosunkowo łatwe obserwacje dzikiej przyrody są tu więc dodatkowym elementem pozytywnie wpływającym na odbiór krajobrazu. Dużą wartość krajobrazową posiadają również zalewiska związane ze żwirownią w Jedlinie, obecnie częściowo wykorzystywane jako popularne łowisko wędkarskie. Po zakończeniu eksploatacji całość tego terenu może stać się jednym z bardziej atrakcyjnych miejsc w gminie. Wymagać będzie jednak

odpowiedniego uporządkowania przestrzeni po kopalni, z zachowaniem jej najcenniejszego waloru, czyli powierzchni toni wodnej. Kompleks stawów Poloczek w Świerczyńcu, pomimo że posiada walory krajobrazowe, ze względu na hodowlany charakter stawów nie jest ogólnie dostępny. Z kolei teren dawnych Stawów w Jedlinie, gdzie utworzono użytek ekologiczny, mógłby posiadać bardzo duże walory krajobrazowe w przypadku odtworzenia gospodarki stawowej. Obecnie tereny te cechują się dużą wartością przyrodniczą, ale pod względem krajobrazowym są bardzo trudno dostępne, mocno zarastają roślinnością ruderalną, trzcinowiskami i krzewami. Ewentualne odtworzenie stawów na tym terenie oraz ich udostępnienie do spacerów znacząco podniosłoby walor krajobrazowy doliny Gostyni, jak i samej gminy. W ostatnich latach trwa budowa trasy S1, która będzie stanowiła bardzo silny element oddziałujący na krajobraz, w wielu miejscach zdecydowanie negatywny. Z drugiej strony dla podróżujących tą trasą udostępnione zostanie wiele otwartych krajobrazowych, zwłaszcza na doliny rzeczne Pszczyńki, Wisły czy Gostyni.

2.12 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie gminy Bojszowy znajduje się sześć obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego. Są to głównie kamienne krzyże oraz figury świętych, w tym barokowo-ludowy krzyż przydrożny, kapliczkowy krzyż z 1807 roku oraz figury św. Floriana i św. Jana Nepomucena. Większość z nich pochodzi z XIX wieku, a najstarszy datowany jest na 1807 rok. Poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków województwa śląskiego, na terenie gminy występuje również 11 innych obiektów, które zostały wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Bojszowy. Są to głównie budynki mieszkalne, usługowe oraz użyteczności publicznej, w tym dwa kościoły parafialne, dawne szkoły, plebania i budynki gospodarcze. Większość z nich pochodzi z początku XX wieku.

Tab. 5 Wykaz zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Bojszowy
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Bojszowy)

Lp.	Rodzaj zabytku	Adres	Data powstania	Forma ochrony
1	krzyż Męki Pańskiej z 1882 r.	ul. Świętego Jana	1882 r.	rejestr zabytków nr B-345/72 z dnia 01.03.2023 r.
2	krzyż przydrożny, usytuowany przy kościele, wykonany w kamieniu, barokowo-ludowy, z 1893 r.	ul. Świętego Jana	1893 r.	rejestr zabytków nr B-345/72 z dnia 30.08.1978 r.
3	figura św. Floriana	ul. Gaikowa 26	1882 r.	rejestr zabytków nr B/344/72 z dnia 27.09.1972 r.
4	figura Nepomucena	skrzyżowanie ul. Bojszowska / Świętojańska	koniec XIX wieku	rejestr zabytków nr B/321/72 z dnia 27.03.1972 r.
5	krzyż kapliczkowy	ul. Gaikowa 47	1807 r.	rejestr zabytków nr B/343/72 z dnia 30.08.1972 r.
6	Krzyż kamienny	Ul. Jedlińska 24	I połowa XIX wieku	rejestr zabytków nr B/331/72 z dnia 06.04.1972 r.
7	budynek mieszkalno – gospodarczy w ramach działki budowlanej/siedliskowej	ul. Gaikowa 2	początek XX wieku	-
8	budynek użyteczności publicznej - kościół parafialny pw. Narodzenia św. Jana chrzciciela w ramach ogrodu wraz z nim	ul. św. Jana 49	1904 r.	-
9	budynek gospodarczy - stodoła w obrysie budynku	ul. Kosmonautów 2	początek XX wieku	-
10	budynek użyteczności publicznej – plebania w	ul. Szczęsna 4	początek XX wieku	-

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Bojszowy

	ramach ogrodzenia wraz z nim			
11	budynek usługowo-mieszkalny w obrysie budynku	ul. Cichy Kącik 3	początek XX wieku	-
12	budynek usługowy - dawna szkoła w ramach działki budowlanej/siedliskowej wraz z zabudową towarzyszącą	ul. Korzenicka 6	początek XX wieku	-
13	budynek mieszkalno – usługowy w obrysie budynku	ul. Ruchu Oporu 78	lata 20-te XX wieku	-
14	budynek użyteczności publicznej - dawna szkoła - obecnie oddział przedszkolny w Jedlinie w ramach działki budowlanej/siedliskowej wraz z zabudową towarzyszącą i kompozycją zieleni	ul. Świętojańska 1	początek XX wieku	-
15	budynek użyteczności publicznej - kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w promieniu 10 metrów od obrysu obiektu wraz ze starodrzewiem (szpaler lip drobnolistnych i żywotników zachodnich)	ul. Międzyrzeczna	lata 20-te XX wieku	-
16	budynek usługowo – mieszkalny w obrysie budynku	ul. Żubrów 36	początek XX wieku	-
17	budynek mieszkalny w ramach działki budowlanej/siedliskowej wraz z zabudową towarzyszącą i kompozycją zieleni	Żubrów 50	1901 r.	-

Ponadto w rejestrze zabytków archeologicznych znajduje się 5 obszarowych oraz 1 punktowe stanowisko archeologiczne.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn .zm.) w okolicznościach braku realizacji przedmiotowego planu ogólnego, na terenie gminy Bojszowy do czerwca 2026 r. obowiązywałoby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojszowy. Jednakże od 1 lipca 2026 r. Studium straciłoby swoją moc, co skutkowałoby jednocześnie brakiem możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy na terenach, dla których nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W rezultacie dalszy rozwój przestrzenny gminy odbywałby się wyłącznie na terenach dla których został sporządzony plan miejscowy, co skutkowałoby niezwykle nierównomiernym rozwojem terenów zurbanizowanych. Co więcej, brak możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy po utracie mocy Studium w praktyce oznaczałoby paraliż inwestycyjny. Taka sytuacja w sposób drastyczny ograniczyłaby możliwość rozwoju infrastruktury, budowy nowych mieszkań, obiektów użyteczności publicznej, czy realizacji projektów związanych z poprawą jakości życia mieszkańców. Brak możliwości realizacji działań inwestycyjnych w dłuższym okresie czasu uniemożliwiłaby zrównoważony rozwój gminy, który zapewnia równowagę między obszarami zurbanizowanymi a terenami zielonymi zapewniając odpowiednie warunki do życia mieszkańcom.

Zaniechanie realizacji ustaleń projektowanego planu ogólnego nie spowoduje istotnych pozytywnych zmian w środowisku, które mogłyby stanowić uzasadnienie do przyjęcia innych (alternatywnych) rozwiązań. Plan ogólny gminy w obecnie obowiązującym prawie jest kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie gminy Bojszowy nie stwierdzono występowania szczególnie istotnych problemów środowiskowych, które bezpośrednio wpływałyby na obszary chronione w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Niemniej jednak, w procesie realizacji projektowanego dokumentu istotne znaczenie mają inne zagrożenia środowiskowe,

które – choć nie oddziałują bezpośrednio na chronione formy przyrody – mogą wpływać na jakość środowiska przyrodniczego w gminie i wymagają uwzględnienia w polityce przestrzennej i planistycznej.

W szczególności należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

- tereny zagrożenia powodziowego obejmujące między innymi zabudowę w miejscowości Jedlina;
- sukcesywne zwiększanie się spływu powierzchniowego wód, przy jednoczesnym ograniczaniu infiltracji wgłębnej (skutek powstawania nowej zabudowy i utwardzania terenów);
- problem „niskiej emisji” toksycznych substancji z lokalnych kotłowni i pieców ze strony terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- oddziaływanie w zakresie pola elektromagnetycznego oraz hałasu ze strony linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 220 kV i 110 kV;
- zanieczyszczenie spalinami ze strony układu drogowego (zwłaszcza dróg o wyższych klasach technicznych i znaczeniu ponadlokalnym);
- zanieczyszczenie hałasem, którego źródłem są przede wszystkim ciągi tras komunikacyjnych (odcinki drogowe j.w.).

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1 WPLYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy jest dość bogaty w sieć hydrograficzną. Najważniejszą rzeką przepływającą wzdłuż jej wschodniej granicy jest Wisła, a przez obszar gminy przepływają również: Gostynia, dopływ w Jedlinie, Pszczyńska, Korzenica oraz dopływ w Bojszowów. Na terenie gminy występują również liczne obszary wód powierzchniowych stojących takie jak starorzecza Wisły czy Pszczyńki oraz liczne stawy i zbiorniki poeksploatacyjne.

W obrębie wyznaczonych stref planistycznych, określonych w projekcie planu ogólnego, przewidziano tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno obszary z istniejącą zabudową, jak i tereny niezabudowane, na których planowane jest wznoszenie nowych obiektów budowlanych. Realizacja nowych inwestycji budowlanych będzie wiązała się z koniecznością doprowadzenia do tych terenów infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Przy rozbudowie sieci kanalizacyjnej oraz zachowaniu odpowiednich standardów szczelności zbiorników na nieczystości ciekłe, nie przewiduje się ryzyka zagrożenia dla jakości wód podziemnych ani powierzchniowych. Procesy te zostaną przeprowadzone w sposób zapewniający zgodność z wymaganiami ochrony środowiska, z poszanowaniem zasobów wodnych i minimalizowaniem wpływu na ekosystemy wodne.

Projekt planu ogólnego nie zawiera szczegółowych ustaleń dotyczących zaopatrzenia ludności w wodę, jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy oraz budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej będą natomiast zawarte w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który stanowi szczegółową podstawę dla dalszych działań w zakresie rozwoju przestrzennego gminy.

W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego.

5.2 WPLYW NA WODY PODZIEMNE

Wpływ na wody podziemne związany z odprowadzaniem ścieków – analogicznie jak w pkt 5.1.

Wprowadzenie nowej zabudowy oraz innych form zagospodarowania będzie skutkować zwiększeniem powierzchni uszczelnionych i - co za tym idzie - ograniczeniem możliwości zasilania wód gruntowych oraz zmianą stosunków wodnych, jednak bez istotnego wpływu na stan środowiska (zmiany naturalnego spływu wód wywołane przez człowieka i spowodowane najczęściej działaniem związanym z robotami budowlanymi na nieruchomościach, tj. nawożeniem znacznej ilości ziemi na działkę lub jej wywożeniem, przez co woda spływa lub odpływa z gruntów sąsiednich powodując lokalne uciążliwości).

Źródłem zanieczyszczeń substancjami ropopochodnymi mogą być również tereny istniejących oraz projektowanych dróg, jak również parkingi. Kolejnym zagrożeniem są stosowane przez rolników nieodpowiednie lub w niewłaściwy sposób nawozy, które przedostają się do gleb, a w konsekwencji – do wód.

W zakresie występujących na obszarze planu JCWPd nr 145, 156 oraz 157 nie przewiduje się istotnie negatywnego wpływu. Projekt nie powinien przyczynić się do nieosiągnięcia celów środowiskowych przez wymienione powyżej JCWPd, niemniej potencjalnym zagrożeniem mogą być tutaj liniowe ogniska zanieczyszczeń w postaci dróg obciążonych znacznym natężeniem ruchu.

5.3 WPLYW NA KLIMAT

W szerszym kontekście, realizacja ustaleń planu ogólnego nie wpłynie na klimat gminy Bojszowy. Zmianie ulegnie natomiast mikroklimat terenów, na których powstawać będzie nowa zabudowa. Proces ten wpłynie na zwiększenie szorstkości powierzchni ziemi, i co za tym idzie – zmniejszenie warunków przewietrzania. Na obszarach przewidzianych do zabudowy zmieni się również topoklimat – z charakterystyczny dla terenów otwartych, na typowy dla obszarów zurbanizowanych.

Przewiduje się, że potencjalny wpływ na powietrze atmosferyczne – a co za tym idzie – na lokalny klimat w przypadku powstawania nowej zabudowy bądź realizacji innych form zagospodarowania, będzie związany z emisją szkodliwych substancji podczas prowadzenia robót budowlanych (uciążliwość tymczasowa, która ustanie po zakończeniu prac). W kontekście użytkowania zabudowy oraz prowadzenia przewidzianej na danym terenie działalności, dodatkowo należy wymienić uciążliwości związane z ogrzewaniem budynków mieszkalnych jednorodzinnych – w niesprzyjających warunkach atmosferycznych możliwe jest okresowe przekroczenie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza w okresie grzewczym i w trakcie warunków inwersyjnych. Należy jednak podkreślić, że na terenie woj. śląskiego obowiązuje uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 12 kwietnia 2017 r., poz. 2624), która ma na celu ograniczenie nadużyć w tym zakresie. Zagrożenie ze strony obiektów usługowych czy produkcyjnych jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska, ponadto objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, choć znaczenie ma tu również proces uzyskiwania wszelkich pozwoleń, a także później właściwe użytkowanie urządzeń.

Oddzielny problem dotyczy emisji spalin, związanych z ruchem komunikacyjnym przenoszonym głównie przez drogi publiczne o wyższych klasach technicznych obciążone znacznym natężeniem ruchu. W ramach ustaleń planu ogólnego, nie wprowadza się nowych dróg wysokich klas, które powodowałyby dodatkowe emisje spalin a utrwała się jedynie istniejące ciągi komunikacyjne oraz przebiegającą przy zachodniej granicy planowaną drogę S1. Należy jednak pamiętać, iż struktura funkcjonalno-przestrzenna może wymagać rozbudowy o drogi niższych klas, których wyznaczanie odbywa się na poziomie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Z perspektywy przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do ich skutków, kluczowe znaczenie w polityce przestrzennej gminy Bojszowy ma zachowanie i wzmacnianie terenów pełniących funkcje klimatyczne, w szczególności stref otwartych (SO) oraz stref zieleni i rekreacji (SN). Obszary te odgrywają istotną rolę w łagodzeniu negatywnych skutków zmian klimatycznych – ograniczają efekt miejskiej wyspy ciepła, umożliwiają retencję wód opadowych, poprawiają jakość powietrza oraz chronią lokalną bioróżnorodność. Są one także kluczowe dla zapewnienia ciągłości naturalnych procesów ekologicznych oraz regulacji warunków mikroklimatycznych.

W związku z tym, w projektowanym dokumencie przyjęto zasadę ograniczenia ekspansji nowych terenów inwestycyjnych wyłącznie do obszarów już w pewnym stopniu zurbanizowanych oraz tych objętych obowiązującymi dokumentami planistycznymi. Takie podejście pozwala zminimalizować presję na tereny niezabudowane i przyrodniczo czynne, których uszczelnienie prowadziłoby do zwiększenia spływu powierzchniowego wód, pogorszenia bilansu wodnego oraz wzrostu lokalnych temperatur. Ograniczanie nowej zabudowy w terenach naturalnych jest zatem bezpośrednim działaniem ograniczającym negatywny wpływ urbanizacji na klimat.

Równocześnie, mając na uwadze potrzebę rozwoju gospodarczego, zaplanowano strefy gospodarcze (SG) i usługowe (SU), które zlokalizowano w sposób minimalizujący ich wpływ na środowisko – głównie w obszarach dobrze skomunikowanych i oddalonych od zabudowy mieszkaniowej. Należy jednak podkreślić, że realizacja tych stref wiąże się z nieuchronnym wzrostem emisji zanieczyszczeń, zwiększonym zużyciem energii i powstawaniem kolejnych powierzchni nieprzepuszczalnych, co będzie miało wpływ na lokalny klimat. Dlatego też tak istotne jest, aby ich rozwój był równoważony przez utrzymanie i ochronę rozległych stref otwartych (SO), które pełnią rolę „zielonych płuc” gminy i przeciwdziałają skutkom antropopresji.

Tym samym, przyjęty kierunek planowania przestrzennego zmierza do stworzenia odpornego układu funkcjonalno-przestrzennego, w którym zachowana zostaje równowaga między rozwojem gospodarczym a ochroną klimatu. Długofalowo pozwala to ograniczyć emisje związane z urbanizacją, poprawić zdolności adaptacyjne gminy do ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz wspierać łagodzenie lokalnych skutków globalnych zmian klimatycznych.

W szerszej – regionalnej skali, realizacja ustaleń planu ogólnego nie będzie miała istotnego wpływu na klimat.

5.4 WPLYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Projekt planu ogólnego zakłada rozwój funkcji mieszkaniowej, usługowej, sportowo-rekreacyjnej oraz produkcyjnej, co wiąże się z nieuniknionymi przekształceniami powierzchni terenu. Tego typu zmiany są integralnym elementem procesu inwestycyjnego i towarzyszą niemal każdej formie zagospodarowania przestrzeni. Ponieważ plan ogólny określa kierunki rozwoju w sposób ramowy i strategiczny, na obecnym etapie nie jest możliwe precyzyjne wskazanie skali oraz dokładnego charakteru tych przekształceń. Ich forma będzie w dużej mierze uzależniona od przyszłych projektów realizacyjnych i uwarunkowań lokalnych.

Jednym z przykładów inwestycji o znacznym wpływie na rzeźbę terenu jest budowa drogi ekspresowej S1, która jest już w trakcie realizacji i przebiega przez obszar gminy. Tego typu infrastruktura drogowa wiąże się z koniecznością intensywnych prac ziemnych przy użyciu ciężkiego sprzętu budowlanego, co skutkuje formowaniem nasypów, wykopów, skarp oraz innych trwałych przekształceń terenu. W wyniku prowadzonych prac dochodzi do ingerencji w strukturę gleby i powierzchniową budowę geologiczną, a także do naruszenia naturalnej ciągłości rzeźby terenu. Chociaż część przekształceń – takich jak tymczasowe place budowy czy drogi dojazdowe – ma charakter czasowy i zostanie zniwelowana po zakończeniu inwestycji, pozostałe, jak nasypy czy zagłębienia terenowe, będą elementami trwale zmieniającymi morfologię obszaru.

Dodatkowo, plan ogólny przewiduje możliwość wyznaczenia stref górnictwa, w których dopuszczona zostanie powierzchniowa eksploatacja złóż kruszyw naturalnych, głównie piasków i żwirów. Tego rodzaju działalność również wiąże się z istotnym wpływem na ukształtowanie terenu. Eksploatacja powierzchniowa prowadzi do powstawania wyrobisk, obniżenia poziomu terenu, a w dalszej perspektywie – do przekształceń hydrologicznych i przyrodniczych. Po zakończeniu wydobywania konieczne będzie zagospodarowanie terenów pogórnich, na przykład przez ich rekultywację, przekształcenie w zbiorniki wodne lub tereny zieleni. Niezależnie od wybranego kierunku, eksploatacja surowców mineralnych stanowi proces silnie oddziałujący na krajobraz i strukturę powierzchni ziemi.

Podsumowując, realizacja kierunków wskazanych w planie ogólnym nieuchronnie będzie się wiązała z przekształceniami terenu, zarówno punktowymi, jak i liniowymi. Najbardziej znaczące zmiany będą wynikały z rozbudowy infrastruktury drogowej oraz działalności wydobywczej. Wymaga to świadomego planowania, uwzględniającego zarówno potrzeby rozwojowe, jak i konieczność ograniczania negatywnego wpływu na środowisko oraz prowadzenia działań kompensacyjnych i rekultywacyjnych tam, gdzie będzie to konieczne.

5.5 WPLYW NA GLEBY

Na obszarze gminy Bojszowy dominują gleby IV, V i VI klasy bonitacyjnej, które zaliczane są do gleb o niskiej wartości użytkowej. Cechują się one słabą strukturą, niską zawartością materii organicznej, ograniczoną zdolnością retencyjną oraz niską żyznością. W praktyce oznacza to, że prowadzenie intensywnej produkcji rolnej na tych gruntach jest mało efektywne i wymaga znacznych nakładów na nawożenie oraz ochronę roślin. Tego typu gleby są również bardziej podatne na degradację w wyniku działalności antropogenicznej, w tym urbanizacji i zabudowy.

Zaledwie 0,84% powierzchni gminy zajmują gleby klasy III, które uznawane są za średnio żyzne i stosunkowo lepiej przystosowane do prowadzenia działalności rolniczej – zwłaszcza upraw łukowych, pastwiskowych i niektórych upraw polowych. Te grunty zlokalizowane są głównie w dolinie Wisły, gdzie występują osady rzeczne poprawiające ich właściwości fizyczne i chemiczne. Mimo to, ze względu na ich niewielki udział w ogólnej strukturze użytkowania gruntów, ich znaczenie dla rozwoju rolnictwa w gminie jest marginalne. Brak gleb I i II klasy, które cechują się najwyższą przydatnością rolniczą, jednoznacznie wskazuje na ograniczony potencjał gminy w zakresie produkcji rolnej.

W kontekście planowanych kierunków rozwoju przestrzennego, wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego, przewiduje się, że na części terenów obecnie niezabudowanych – zwłaszcza tych przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową czy produkcyjną oraz górnictwem – dojdzie do usunięcia wierzchniej warstwy gleby, co skutkować będzie jej całkowitym zniszczeniem i nieodwracalną utratą funkcji przyrodniczych i produkcyjnych. Proces ten towarzyszy realizacji większości inwestycji budowlanych, w szczególności przy wznoszeniu obiektów kubaturowych oraz infrastruktury technicznej.

Warto jednak podkreślić, że w zdecydowanej większości przekształceń będą podlegały grunty o niskiej wartości użytkowej – głównie grunty orne rozproszone wśród istniejącej zabudowy, często o niewielkiej powierzchni oraz niskiej ciągłości przestrzennej. Przykładem są tereny położone w zachodniej części gminy, które już dziś są silnie przekształcone przez działalność człowieka. W związku z tym skala oddziaływań na gleby w skali całej gminy oceniana jest jako ograniczona i mało znacząca z punktu widzenia utraty wartości produkcyjnej gruntów rolnych.

Podsumowując, choć realizacja ustaleń planu ogólnego wiązać się będzie z nieuniknioną utratą części powierzchni gleb – głównie wskutek ich zabudowy lub uszczelnienia – to ze względu na ich niską bonitację oraz ograniczoną wartość przyrodniczą i rolniczą, wpływ ten można uznać za relatywnie niewielki. Niezbędne będzie jednak prowadzenie racjonalnej gospodarki przestrzennej, która w możliwym zakresie ograniczy presję na grunty o wyższej wartości użytkowej oraz będzie promować działania kompensacyjne, np. rekultywację zdegradowanych obszarów czy tworzenie zielonych przestrzeni retencyjnych.

5.6 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Na etapie opracowywania planu ogólnego, w ramach rozpoznania uwarunkowań środowiskowych, uwzględniono wszystkie znane i udokumentowane zasoby naturalne występujące na terenie gminy Bojszowy, w tym złoża surowców mineralnych oraz ich potencjalny wpływ na politykę przestrzenną. Informacje te zostały szczegółowo przedstawione w punkcie 2.8 i stanowiły istotną podstawę dla wyznaczenia stref funkcjonalnych, szczególnie tych, w których przewiduje się możliwość prowadzenia działalności wydobywczej. Obecnie na terenie gminy Bojszowy eksploatowane są dwa złoża: Bojszowy II/1 – piaski i żwiry w okolicy rzeki Pszczynka oraz złoża węgla kamiennego Piaśń przy północnej granicy gminy. W planie ogólnym przewidziano zabezpieczenie terenów objętych złożami surowców, w tym zarówno eksploatowanych obecnie, jak i potencjalnych do zagospodarowania w przyszłości. W miejscach tych dopuszczono możliwość prowadzenia działalności górniczej.

Należy również podkreślić, że ochrona zasobów naturalnych w gminie Bojszowy nie ogranicza się jedynie do złóż surowców mineralnych. W polityce przestrzennej uwzględnia się także konieczność zachowania funkcji przyrodniczych terenów otwartych, dolin rzecznych i obszarów retencji wodnej, które mają kluczowe znaczenie dla równowagi środowiskowej i klimatycznej regionu.

Podsumowując, wpływ planu ogólnego na zasoby naturalne gminy Bojszowy jest kontrolowany i ukierunkowany na ich ochronę oraz racjonalne użytkowanie. Plan uwzględnia zarówno potrzeby rozwojowe, jak i konieczność zabezpieczenia interesów środowiskowych i społecznych w kontekście działalności wydobywczej oraz długofalowej trwałości środowiska przyrodniczego.

5.7 WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Projekt planu ogólnego zakłada wyznaczenie stref planistycznych, które w sposób uporządkowany organizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając tym samym niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na obszary cenne przyrodniczo. Działania te mają kluczowe znaczenie z punktu widzenia ochrony środowiska naturalnego, ponieważ niekontrolowana urbanizacja prowadzi do fragmentacji siedlisk oraz degradacji ekosystemów. Zachowanie integralności terenów przyrodniczych jest istotne dla ochrony zarówno fauny, jak i flory, gdyż głównym zagrożeniem dla bioróżnorodności jest utrata bądź przekształcanie naturalnych siedlisk. Ze względu na specyfikę oraz silne uregulowania prawne w zakresie wyznaczania nowych terenów uzupełnienia zabudowy, obszary te są silnie ograniczone i zwarte, co pozwala na uniknięcie ingerencji w wielkoobszarowe tereny otwarte oraz zachowanie ich funkcji ekologicznych.

W opracowaniu ekofizjograficznym gminy Bojszowy wskazano szereg obszarów o szczególnej wartości ekologicznej, rekomendowanych do objęcia ochroną. Większość z tych terenów uwzględniono w projekcie planu poprzez przypisanie ich do odpowiednich stref funkcjonalnych: strefy otwartej (SO). Do najcenniejszych obszarów przyrodniczych objętych ochroną poprzez odpowiednie przeznaczenie w planie należą doliny rzeczne wraz z zalewiskami pogórnymi, która pełnią istotną rolę korytarzy ekologicznych, umożliwiając migrację gatunków i zachowanie różnorodności biologicznej. W obrębie doliny Wisły, na terenie gminy Bojszowy, ale także i na terenie gmin sąsiednich występują liczne starorzecza, które również zostały uchronione przed zagospodarowaniem.

W ramach ustaleń planu ogólnego, nie wprowadza się nowych dróg wyższych klas, które powodowałyby dodatkowe emisje spalin, a utrwała się jedynie istniejące ciągi komunikacyjne oraz przebiegającą przez wschodnią część gminy budowaną drogę S1 wraz z łącznicą do planowanej obwodnicy Oświęcimia. Należy jednak pamiętać, iż struktura funkcjonalno-przestrzenna może wymagać rozbudowy o drogi niższych klas, których wyznaczanie odbywa się na poziomie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Takie drogi, ze względu na swoją specyfikę, nie będą miały znaczącego wpływu na środowisko przyrodnicze, a ich realizacja będzie dostosowana do potrzeb wynikających z układu funkcjonalnego gminy. W związku z tym, rozwiązania komunikacyjne przewidziane w planie ogólnym nie będą stanowiły dodatkowych barier w migracji zwierząt ani przyczyniały się do powstawania nowych źródeł zanieczyszczeń, które mogłyby negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze.

Kluczowym aspektem ochrony przyrody w planowaniu przestrzennym jest odpowiednie przypisanie funkcji terenów, na których udokumentowano występowanie gatunków chronionych. W przypadku gminy Bojszowy są to m.in.

stanowisko bobra europejskiego (*Castor fiber*) czy kotewka orzech wodny (*Trapa natans* L.). Wszystkie obszary, na których zidentyfikowano występowanie gatunków chronionych roślin lub zwierząt, zostały zabezpieczone przed zabudową poprzez włączenie ich do strefy otwartej (SO), bez ustalenia profilu dodatkowego. Dane o ich szczegółowej lokalizacji nie są publicznie udostępnione, stanowią one dane wrażliwe. Takie działanie zapewnia nie tylko ochronę zagrożonych organizmów, ale także wspiera spójność ekosystemów oraz utrzymanie ich prawidłowego funkcjonowania.

Ochrona siedlisk przyrodniczych odgrywa kluczową rolę w zachowaniu bioróżnorodności i stabilności ekosystemów. Zmniejszanie powierzchni naturalnych siedlisk, ich degradacja i fragmentacja są głównymi czynnikami wpływającymi na spadek liczebności wielu gatunków. Główne zagrożenia dla tych obszarów wynikają z intensywnej urbanizacji i działalności człowieka, rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych, postępujących zmian klimatu oraz zanieczyszczenia środowiska. Wprowadzenie gatunków inwazyjnych może prowadzić do wypierania rodzimych organizmów oraz destabilizacji lokalnych ekosystemów. Z kolei zmiany klimatu, takie jak wzrost temperatury, zmiany w dostępności wody czy ekstremalne zjawiska pogodowe, dodatkowo osłabiają zdolność ekosystemów do samoregeneracji. Zanieczyszczenia chemiczne i hałasowe, będące skutkiem działalności przemysłowej i transportowej, negatywnie oddziałują na florę i faunę, prowadząc do długotrwałych zmian w strukturze siedlisk. Negatywne skutki tych procesów obejmują zaburzenia w funkcjonowaniu ekosystemów, zmniejszenie populacji rodzimych gatunków oraz utratę ich siedlisk, co prowadzi do stopniowego zubożenia przyrody. Właściwa ochrona terenów cennych ekologicznie oraz ich odpowiednie zagospodarowanie stanowią kluczowy element strategii długofalowego rozwoju zrównoważonego i zachowania zasobów przyrodniczych dla przyszłych pokoleń.

W związku z powyższym nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

5.8 WPLYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIECIA 2004 R.

W myśl ustawy o ochronie przyrody na terenie gminy Bojszowy występują następujące formy ochrony przyrody o których mowa w ustawie o ochronie przyrody: użytek ekologiczny „Stawy Jedlina”, obszar Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”, oraz kilkanaście drzew ujętych jako pomniki przyrody. Dodatkowo niewielki fragment gminy (pow. 0,2 ha) znajduje się w obrębie rezerwatu „Żubrowisko”, jednak główna powierzchnia tego rezerwatu, obejmująca duży kompleks leśny leży na terenie gminy Pszczyna.

Użytek ekologiczny „Stawy Jedlina”

Użytek ekologiczny „Stawy Jedlina” znajduje się w zasięgu następujących stref:

Strefa	Uzasadnienie przyjętego rozwiązania projektowanego
strefa otwarta (SO) – bez zieleni urządzonej w profilu dodatkowym	<ul style="list-style-type: none"> ochrona użytku ekologicznego
strefa komunikacyjna (1SK)	<ul style="list-style-type: none"> uznanie przebiegu projektowanej oraz będącej w trakcie budowy drogi ekspresowej S1
strefa górnictwa (4SG)	<p>Strefa górnictwa została wyznaczona w granicach udokumentowanego złoża piasków i żwirów „Jedlina – 1”. Planowana eksploatacja złoża ma na celu przywrócenie walorów przyrodniczych tego obszaru poprzez rekultywację terenu poeksploatacyjnego. W dniu 3 lutego 2025 r. wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (RAN.6220.3.2023.AD) dla przedsięwzięcia pn.: „Odtworzenie zbiornika wodnego ‘Stawy Jedlina’ poprzez wydobywanie kopaliny ze złoża ‘Jedlina’ oraz przeprowadzenie prac rekultywacyjnych w kierunku ekosystemów wodno-błotnych”, obejmującego działkę nr 1524/27 w obrębie Jedlina (na terenie użytku ekologicznego). Inwestycja ma na celu stworzenie siedlisk dla zwierząt wodno-błotnych, w szczególności dla ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze specjalnej ochrony ptaków „Stawy w Brzeszczach” (PLB120009). W ramach przedsięwzięcia planuje się rekonstrukcję zbiornika wodnego poprzez wydobywanie zalegających w nim piasków i żwirów, a następnie przeprowadzenie prac rekultywacyjnych, które mają przywrócić naturalne warunki przyrodnicze oraz walory krajobrazowe tego terenu. Docelowa głębokość zbiornika ma wynosić 7 metrów.</p> <p>Wyznaczenie strefy górnictwa w granicach złoża „Jedlina – 1” umożliwia racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych w sposób ściśle powiązany z działaniami na rzecz ochrony środowiska. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do odtworzenia zbiornika wodnego o istotnym znaczeniu przyrodniczym i krajobrazowym. Rekultywacja terenu pozwoli na przywrócenie siedlisk cennych przyrodniczo, w tym dla ptaków wodno-błotnych objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000 ‘Stawy w Brzeszczach’. Dzięki temu inwestycja łączy cele gospodarcze z działaniami proekologicznymi, zwiększając atrakcyjność przyrodniczą i turystyczną gminy. Dodatkowym atutem jest poprawa retencji wodnej i kształtowanie</p>

	lokalnego mikroklimatu.
--	-------------------------

Obszar Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”

Na terenie gminy Bojszowy znajduje się ostoja Stawy w Brzeszczach PLB120009, która stanowi kompleks kilkunastu stawów ekstensywnej hodowli karpia. W większości otoczone są lasem, częściowo graniczą z nadwiślańskimi łąkami. Wisła na tym odcinku ma naturalny charakter, płynie meandrując, a w jej dolinie znajduje się wiele starorzeczy w różnych stadiach ładowacenia. Szatę roślinną zdominowała roślinność wodna i wodno-bagienna. Do najbardziej efektywnych wodnych zbiorowisk roślinnych należą płaty grążela żółtego porastające staw Przebór, gdzie również stwierdzono kilka okazów grzybieni białych. Pomiedzy stawem Frydrychowskim i Rudakiem rozwinęła się cenna pod względem przyrodniczym wilgotna łąka ostrożeńowa. W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 14 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Stawy w Brzeszczach są jedną z najważniejszych w Polsce ostoi ślepowrona i bączka. Teren ma również duże lokalne znaczenie dla łgowej rybitwy białowąsej. Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 są: A023 Ślepowron *Nycticorax nycticorax*, A051 Krakwa *Anas strepera*, A059 Głowienka *Aythya ferina*, A061 Czernica *Aythya fuligula*, A179 Śmieszka *Larus ridibundus*, A008 Zausznik *Podiceps nigricollis*, A021 Bąk *Botaurus stellaris*, A022 Bączek *Ixobrychus minutus*, A004 Perkoz *Tachybaptus ruficollis*, A005 Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, A123 Kokoszka *Gallinula chloropus*, A162 Krawodź *Tringa totanus*, A193 Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, A196 Rybitwa białowasa *Chlidonias hybrida*, A176 Mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus*, A229 Zimorodek *Alcedo atthis*, A197 Rybitwa czarna *Chlidonias niger*.

Obszar specjalnej ochrony ptaków powołany został Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2008 r. Nr 198, poz. 1226), zmieniony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 czerwca 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2017 r., poz. 1416). Dla obszaru ustalono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 2 września 2014 r., poz. 4431 i Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 2 września 2014 r., poz. 4786), zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 30 stycznia 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeszczach PLB120009 (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 31 stycznia 2017 r., poz. 861; Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 31 stycznia 2017 r., poz. 632).

Obszar Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach” znajduje się w zasięgu następujących stref planistycznych:

Strefa planistyczna		Uzasadnienie przyjętego rozwiązania projektowanego
strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ)	74SJ-77SJ	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego; uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (74SJ)
	87SJ, 92SJ	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego oraz granic działek ewidencyjnych
	73SJ	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ)	70SZ, 74SZ	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego
	81SZ	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego oraz granic działek ewidencyjnych
strefa usługowa (SU)	26SU	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
	27SU	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego oraz granic działek ewidencyjnych
strefa gospodarcza (SP)	9SP	<ul style="list-style-type: none"> uznanie granic działek ewidencyjnych
strefa zieleni i rekreacji (SN)	2SN	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego oraz granic działek ewidencyjnych
	7SN	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnienie stanu prawnego wynikającego z wydanego pozwolenia na budowę stawu oraz infrastruktury towarzyszącej (rowu, rurociągi doprowadzające i odprowadzające, droga wewnętrzna, parkingi, ścieżka pieszo-rowerowa) w Bojszowach, obręb Jedlina przy ul. Bojszowskiej. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w toku postępowania wydał postanowienie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000 przy realizacji rekultywacji i wariantu II preferowanego przez Wnioskodawcę, polegającego na niwelacji terenu z równoczesną budową stawu hodowlanego.

		<ul style="list-style-type: none"> W pozwoleniu na budowę zapisane zostały następujące warunki realizacji przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> usuwanie drzew i krzewów oraz innej roślinności pokrywającej teren zamierzenia należy prowadzić w okresie od 16 października do 28 lutego; pozostawienie urozmaiconego układu dna i brzegów przyszłego zbiornika hodowlanego; utworzenie odpowiednich warunków siedliskowych/łukowych poprzez zapewnienie rozwoju roślinności szuwarowej i pływającej o zróżnicowanej powierzchni i strukturze. Płat szuwaru nie powinien przekraczać 60% powierzchni przyszłego zbiornika; wykorzystanie przy zagospodarowaniu terenu stawu hodowlanego wyłącznie rodzimych gatunków roślin; utworzenie sztucznego miejsca gniazdowego w postaci platformy pływającej; napętnienie stawu prowadzone w terminie od 15 kwietnia do 31 sierpnia. W przypadku niezrealizowania stawu, pozostawienie zbiornika nienapętnionego w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca; umieszczenie tablicy informującej w widocznym miejscu o zakazie prowadzenia psów bez uwięzi; w przypadku konieczności naruszenia zakazów dotyczących ochrony roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną ścisłą lub częściową, należy uzyskać stosowne zwolnienie z zakazów określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614).
strefa górnictwa (SG)	-	<ul style="list-style-type: none"> Planowana odkrywkowa działalność wydobywcza piasków i żwirów może – przy odpowiednim zaplanowaniu i prowadzeniu – przynieść istotne korzyści dla obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”. Choć eksploatacja złóż naturalnych jest procesem ingerującym w środowisko, to jej właściwe zakończenie, połączone z rekultywacją, może prowadzić do odtworzenia i wzmocnienia funkcji przyrodniczych tego obszaru. Jednym z głównych efektów środowiskowych może być przekształcenie terenów poeksploatacyjnych w zbiorniki wodne, które – przy zastosowaniu odpowiednich metod rekultywacji – stają się cennym siedliskiem dla ptaków wodno-błotnych, w tym gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000. Takie zbiorniki, otoczone strefami szuwarów, zadrzewień i otwartych przestrzeni wodnych, sprzyjają zwiększeniu różnorodności biologicznej i tworzą warunki dla bytowania licznych gatunków roślin i zwierząt. W efekcie, odpowiedzialnie prowadzona działalność wydobywcza nie musi pozostawać w sprzeczności z celami ochrony przyrody. Wręcz przeciwnie – może wspierać realizację celów sieci Natura 2000 poprzez tworzenie nowych, cennych przyrodniczo siedlisk i poprawę spójności ekologicznej całego obszaru „Stawy w Brzeszczach”. Wskazuje się możliwość zastosowania następujących działań kompensacyjnych: <ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie oraz wspieranie naturalnej sukcesji gatunków rodzimych, które zapewnią zróżnicowane warunki dla bytowania płazów, ptaków i owadów; tworzenie sztucznych miejsc lęgowych – montaż platform pływających i wysp gniazdowych dla ptaków wodnych, co zwiększy szanse na zasiedlenie nowo powstałego zbiornika przez gatunki chronione; obsadzenie fragmentów brzegów zadrzewieniami i krzewami w celu stworzenia mozaiki siedlisk, zwiększającej bioróżnorodność oraz pełniącej funkcję korytarzy ekologicznych; kontrola sukcesji niepożądanych gatunków – monitoring i ograniczanie ekspansji gatunków inwazyjnych, aby umożliwić rozwój roślinności rodzimej. Nie stwierdzono występowania gatunków z załącznika I Dyrektywy ptasiej, brak siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i innych zwierząt.
	2SG	<ul style="list-style-type: none"> udokumentowane złoża piasków i żwirów Międzyrzecze; ustalony profil podstawowy i dodatkowy uniemożliwiający po zakończonej eksploatacji trwale zagospodarowanie obszaru na cele inne niż przyrodnicze; w profilu dodatkowym dopuszczone: teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
	4SG	<ul style="list-style-type: none"> udokumentowane złoża piasków i żwirów: Bojszowy II/2, Jedlina, Jedlina - 1; ustalony profil podstawowy i dodatkowy uniemożliwiający po zakończonej eksploatacji trwale zagospodarowanie obszaru na cele inne niż przyrodnicze; w

		<p>profilu dodatkowym dopuszczone: teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód</p> <ul style="list-style-type: none"> W dniu 3 lutego 2025 r. wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (RAN.6220.3.2023.AD) dla przedsięwzięcia pn.: „Odtworzenie zbiornika wodnego 'Stawy Jedlina' poprzez wydobycie kopaliny ze złoża 'Jedlina' oraz przeprowadzenie prac rekultywacyjnych w kierunku ekosystemów wodno-błotnych”, obejmującego działkę nr 1524/27 w obrębie Jedlina (na terenie użytku ekologicznego). Inwestycja ma na celu stworzenie siedlisk dla zwierząt wodno-błotnych, w szczególności dla ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze specjalnej ochrony ptaków „Stawy w Brzeszczach” (PLB120009). W ramach przedsięwzięcia planuje się rekonstrukcję zbiornika wodnego poprzez wydobycie zalegających w nim piasków i żwirów, a następnie przeprowadzenie prac rekultywacyjnych, które mają przywrócić naturalne warunki przyrodnicze oraz walory krajobrazowe tego terenu. Docelowa głębokość zbiornika ma wynosić 7 metrów.
	5SG	<ul style="list-style-type: none"> udokumentowane złoża piasków i żwirów Bojszowy II oraz Bojszowy II/1; trwająca eksploatacja ze złoża Bojszowy II/1 – ustanowiony obszar i teren górniczy Bojszowy 4 oraz obszar i teren górniczy Bojszowy II/2; ustalony profil podstawowy i dodatkowy uniemożliwiający po zakończonej eksploatacji trwale zagospodarowanie obszaru na cele inne niż przyrodnicze; w profilu dodatkowym dopuszczone: teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
	6SG	<ul style="list-style-type: none"> Udokumentowane złoża piasków i żwirów Bojszowy II – umożliwienie wydobycia. Dla strefy, w ramach profilu dodatkowego, dopuszczona została możliwość przeznaczenia terenów na produkcję oraz usługi biurowe i administracji, co uzasadnia się niżej wymienionymi uwarunkowaniami. Przebiegająca przez strefę planistyczną budowana droga ekspresowa S1, wraz z projektowaną łącznicą do przyszłej obwodnicy Oświęcimia, będzie miała istotny wpływ na integralność przyrodniczą obszaru Natura 2000. Inwestycja ta, ze względu na swoją skalę i charakter, doprowadzi do osłabienia funkcji środowiskowych analizowanego terenu, w tym ograniczenia jego roli w zachowaniu ciągłości ekosystemów oraz wartości przyrodniczych. Negatywne oddziaływanie wynikać będzie zarówno z efektu barierowego, jak i z generowanego hałasu czy presji antropogenicznej związanej z ruchem drogowym. Należy jednak podkreślić, że w zasięgu tej strefy nie występują stanowiska czy siedliska roślin i zwierząt chronionych, które mogłyby zostać bezpośrednio zniszczone. Lokalizacja ta pozwala zatem skoncentrować działalność w przestrzeni najmniej wrażliwej ekologicznie. Mimo iż obecnie w obrębie strefy występują niewielkie zalewiska pełniące funkcje przyrodnicze, budowa drogi ekspresowej może znacząco zmienić lokalne uwarunkowania hydrograficzne. Zmiany w stosunkach wodnych – związane np. z odwadnianiem, uszczelnieniem powierzchni oraz przebudową systemu melioracyjnego – mogą doprowadzić do zaniku lub przekształcenia istniejących zalewisk. Strefę przecinają linie energetyczne wysokiego napięcia, które już obecnie ograniczają jej walory przyrodnicze. Infrastruktura przesyłowa tworzy dodatkowy czynnik fragmentujący przestrzeń i może wpływać na śmiertelność ptaków (kolizje), a także ograniczać możliwość swobodnego użytkowania terenu przez niektóre gatunki fauny. W konsekwencji strefa ta jest w znacznym stopniu obciążona istniejącymi i planowanymi oddziaływaniami infrastrukturalnymi, co przesądza o jej ograniczonej roli w funkcjonowaniu systemu ekologicznego. Ustalenia dla strefy planistycznej umożliwiają również rekultywację w kierunku przyrodniczym, polegającą na odtwarzaniu zbiorników wodnych i siedlisk wodno-błotnych, które mogą częściowo kompensować utracone wartości środowiskowe. Decyzja o ostatecznym zagospodarowaniu terenów będzie uzależniona od uwarunkowań środowiskowych oraz lokalnych potrzeb rozwojowych, a także zostanie podjęta na etapie dalszych opracowań planistycznych lub decyzji inwestycyjnych. Dzięki temu zachowana zostaje elastyczność w kształtowaniu przyszłego użytkowania strefy, uwzględniając jej faktyczną wartość przyrodniczą.
strefa otwarta (SO)	-	<ul style="list-style-type: none"> ochrona obszaru Natura 2000; ochrona siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt; w strefach 34SO, 36SO dopuszcza się, w profilu dodatkowym, zieleni urządzoną; rozwiązanie to wynika z sąsiedztwa istniejącej zabudowy oraz ma na celu

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Bojszowy

		<p>umożliwienie właściwego zagospodarowania działek, w tym zapewnienie ich funkcjonalnego wykorzystania – w strefach tych nie występują stanowiska czy siedliska roślin i zwierząt chronionych; o ostatecznym kształcie zagospodarowania oraz zakresie zieleni urządzonej przesądzone zostanie na kolejnym etapie planistycznym, przy uwzględnieniu szczegółowych uwarunkowań środowiskowych oraz potrzeb lokalnej społeczności;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w pozostałych strefach otwartych nie została dopuszczona zieleni urządzonej
strefa komunikacyjna (SK)	-	<ul style="list-style-type: none"> • uznanie stanu istniejącego; • uznanie przebiegu planowanej i realizowanej łącznicy do przyszłej obwodnicy Oświęcimia

Ustalenia planistyczne w odniesieniu do obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeczach” odzwierciedlają istniejący stan faktyczny i prawny oraz uwzględniają dotychczas wydane decyzje administracyjne. W większości stref utrwalono aktualny sposób użytkowania terenu, co pozwala na zachowanie ciągłości zagospodarowania przy jednoczesnym poszanowaniu wartości przyrodniczych. W strefach górniczych przewidziano prowadzenie działalności wydobywczej w powiązaniu z rekultywacją w kierunku przyrodniczym. Takie rozwiązanie stwarza możliwość odtworzenia zbiorników wodnych i siedlisk wodno-błotnych, które mogą zwiększyć bioróżnorodność i wspierać cele ochrony obszaru Natura 2000. Wskazano również działania kompensacyjne ograniczające potencjalne skutki ingerencji w środowisko. W strefach otwartych i rekreacyjnych przyjęto rozwiązania służące ochronie siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych, dopuszczając jedynie lokalne formy zieleni urządzonej tam, gdzie uzasadnia to sąsiedztwo istniejącej zabudowy. Ostateczny kształt zagospodarowania zostanie określony na dalszych etapach planistycznych. Strefa 6SG została zidentyfikowana jako obszar już obciążony istniejącą i planowaną infrastrukturą, co ogranicza jego rolę przyrodniczą. Dopuszczenie wydobycia kruszyw wraz z możliwością lokalizacji produkcji oraz usług biurowych i administracyjnych pozwala na wykorzystanie przestrzeni najmniej wrażliwej ekologicznie. Całość przyjętych rozwiązań wskazuje, że plan umożliwia pogodzenie potrzeb rozwojowych gminy z ochroną wartości środowiskowych oraz pozostawia elastyczność w kształtowaniu przyszłego użytkowania terenów w oparciu o dalsze analizy i uwarunkowania środowiskowe.

Zgodnie z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Brzeczach PLB120009, zagrożeniami istniejącymi i potencjalnymi dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami w granicach obszaru Natura 2000 na obszarze gminy Bojszowy są:

Zagrożenie	Uzasadnienie przyjętego rozwiązania
<p>E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane</p> <p>E02 Tereny przemysłowe i handlowe</p> <p>Postępująca zabudowa, w tym zabudowa mieszkaniowa, usługowa, turystyczno-rekreacyjna, w sąsiedztwie stawów hodowlanych i innych zbiorników wodnych, mogąca powodować negatywne oddziaływanie na gatunki ptaków, w szczególności poprzez: wzrost antropopresji, hałasu, sztucznego oświetlenia, ruchu pojazdów mechanicznych, niszczenie siedlisk ptaków.</p>	<p>Wyznaczenie stref: wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ), wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową (SZ), usługowych (SU) oraz gospodarczych (SP) w granicach obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeczach” wynika wyłącznie z konieczności zachowania istniejącego stanu faktycznego i prawnego. Oznacza to, że w planie ogólnym nie wprowadzono nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę ani zagospodarowanie, które mogłyby powodować dodatkowe zagrożenia dla integralności obszaru Natura 2000.</p> <p>Wskazane przeznaczenia zostały przypisane na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uznania aktualnego stanu zagospodarowania terenu, obejmującego istniejącą zabudowę mieszkaniową, usługową i gospodarczą, • uwzględnienia przebiegu granic geodezyjnych działek, które już wcześniej posiadały określony status użytkowania i zagospodarowania, • konieczności respektowania ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które przesądziły o docelowym wykorzystaniu tych terenów. <p>Takie podejście pozwala na zachowanie spójności systemu planistycznego i unika sytuacji, w której zmiana przeznaczenia na cele przyrodnicze wymagałaby wypłaty odszkodowań właścicielom nieruchomości. Przyjęte rozwiązanie równoważy konieczność ochrony wartości przyrodniczych obszaru Natura 2000 z potrzebą zachowania ładu przestrzennego i poszanowania praw nabytych właścicieli nieruchomości. Wyznaczenie stref zabudowy w ww. zakresie w granicach obszaru nie stanowi rozszerzenia presji inwestycyjnej, a jedynie odzwierciedla faktyczny i prawny stan zagospodarowania.</p>

	<p>Budowa drogi ekspresowej S1 oraz łącznicy do obwodnicy Oświęcimia, które powstają niezależnie od ustaleń planu ogólnego (plan ogólny wyłącznie utrwała ich przebieg) nie pozostanie bez wpływu na obszar Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach” (PLB120009). Inwestycja wprowadzi silny element infrastrukturalny, który spowoduje fragmentację siedlisk i zakłócenie ich spójności. Dodatkowo stały ruch samochodowy będzie generować hałas, który w szczególności w okresie lęgowym może prowadzić do porzucania gniazd, zmniejszenia sukcesu rozrodczego i unikania terenów położonych bliżej drogi przez najbardziej wrażliwe gatunki. Oddziaływanie będzie pogłębiało się poprzez emisję światła z oświetlenia drogowego, które wpływa na rytmy dobowe ptaków i innych zwierząt prowadzących nocny tryb życia. Nie można pominąć ryzyka kolizji ptaków z pojazdami, szczególnie w okresach migracji, gdy ptaki często przemieszczają się nisko nad terenem pomiędzy zbiornikami. Całość inwestycji doprowadzi do trwałego obniżenia wartości krajobrazowych i przyrodniczych obszaru, który traci swoją integralność i atrakcyjność zarówno jako siedlisko kluczowych gatunków ptaków wodno-błotnych, jak i jako miejsce o wysokich walorach przyrodniczych. W konsekwencji budowa drogi S1 i łącznicy przyczynia się do degradacji integralności obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach” poprzez pogorszenie warunków siedliskowych, fragmentację ekosystemów oraz zwiększoną presję antropogeniczną.</p> <p>Wobec powyższych uwarunkowań dla strefy górnictwa 6SG, położonej w bezpośrednim sąsiedztwie łącznicy do projektowanej obwodnicy Oświęcimia, pomiędzy ww. drogą a linią kolejową, w ramach profilu dodatkowego dopuszczono możliwość przeznaczenia tych terenów na cele produkcji oraz usług biurowych i administracji. Rozwiązanie to wynika z faktu, że teren ten – wskutek istniejących i planowanych inwestycji infrastrukturalnych – został już w znacznym stopniu przekształcony i utracił charakter przyrodniczy typowy dla centralnych części kompleksu stawowego.</p> <p>Strefa 6SG znajduje się w skrajnej części obszaru Natura 2000, w miejscu szczególnie narażonym na oddziaływanie czynników zewnętrznych. Przebiegająca w bezpośrednim sąsiedztwie infrastruktura transportowa – zarówno linia kolejowa, jak i projektowana łącznica do obwodnicy Oświęcimia – w sposób trwały ogranicza możliwość funkcjonowania tego fragmentu jako wartościowego siedliska ptaków wodno-błotnych. Oddziaływanie hałasu, wibracji oraz efekt barierowy infrastruktury liniowej skutecznie zmniejszają atrakcyjność tego terenu dla ptaków, prowadząc do jego marginalizacji w strukturze przestrzennej obszaru Natura 2000.</p> <p>W konsekwencji potencjał przyrodniczy strefy 6SG jest już istotnie ograniczony i nieporównywalnie mniejszy niż w przypadku centralnych części kompleksu stawów, które pozostają kluczowe dla zachowania celów ochrony. Należy podkreślić, że ustalenia planu ogólnego w zakresie strefy 6SG nie przewidują ingerencji w siedliska przyrodnicze ani w ciągi ekologiczne zlokalizowane w obrębie stawów hodowlanych czy cieków wodnych. Co więcej, odległość strefy od najbliższego cieku – rzeki Pszczynki – wynosi około 400 m, co dodatkowo ogranicza możliwość bezpośredniego oddziaływania na ekosystemy wodne i związane z nimi siedliska gatunków chronionych.</p> <p>Podsumowując, strefa 6SG – z uwagi na swoje peryferyjne położenie, sąsiedztwo dużej inwestycji komunikacyjnej (łącznicy do obwodnicy Oświęcimia) oraz ograniczenie od strony zachodniej przez linię kolejową, a także przebiegającymi przez nią liniami energetycznymi wysokich napięć – nie stanowi istotnego elementu funkcjonalnego dla integralności obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”. Dlatego też ustalenia planu ogólnego, przewidujące możliwość jej wykorzystania na cele inne niż przyrodnicze, nie będą generować znaczących negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony tego obszaru. Co więcej,</p>
--	---

	<p>należy uznać, że strefa 6SG nie pełni roli istotnego siedliska ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000, a jej dalsze zagospodarowanie zgodnie z ustaleniami planu nie wpłynie na osiągnięcie celów ochronnych dla tego terenu.</p> <p>Nową formą zagospodarowania będzie również strefa zieleni i rekreacji 7SN. Wynika ona z uwzględnienia wydanego pozwolenia na budowę stawu rekreacyjnego wraz z infrastrukturą w Bojszowach-Jedlinie przy ul. Bojszowskiej. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w toku postępowania wydał postanowienie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000 przy realizacji rekultywacji i wariantu II preferowanego przez Wnioskodawcę, polegającego na niwelacji terenu z równoczesną budową stawu hodowlanego. W pozwoleniu na budowę zapisane zostały warunki realizacji przedsięwzięcia wynikające z postanowienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.</p>
<p>C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru.</p> <p>Wydobywanie piasku i żwiru w obrębie istotnych siedlisk ptaków może prowadzić do ich zniszczenia lub zmniejszenia powierzchni oraz powodować płoszenie ptaków w sezonie lęgowym. Szczególnie niebezpieczne jest nielegalne pozyskiwanie piasku i żwiru.</p>	<p>Choć zgodnie z katalogiem zagrożeń działalność polegająca na wydobywaniu piasku i żwiru może potencjalnie prowadzić do okresowego ograniczenia powierzchni siedlisk ptaków i powodować płoszenie w sezonie lęgowym, w analizowanym przypadku proces wydobywczy należy traktować jako stan przejściowy, który w dłuższej perspektywie może przyczynić się do poprawy warunków siedliskowych.</p> <p>Po zakończeniu eksploatacji wyrobiska podlegają rekultywacji, która z reguły prowadzi do powstania zbiorników wodnych i obszarów podmokłych. Takie środowiska, w szczególności zbiorniki płytkowodne z rozwiniętą roślinnością szuwarową, tworzą dogodne warunki dla wielu gatunków ptaków wodnych i błotnych, w tym gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”. Proces sukcesji roślinności wodnej i szuwarowej sprzyja odtwarzaniu mozaiki siedliskowej, która zwiększa bioróżnorodność i poprawia warunki lęgowe dla gatunków takich jak ślepowron, bączek, rybitwy czy perkozy. Należy podkreślić, że przy odpowiednim prowadzeniu gospodarki wydobywczej (m.in. przestrzeganiu okresowych ograniczeń w pracach w sezonie lęgowym, stosowaniu buforów ochronnych i monitoringu przyrodniczego), wpływ negatywny na ptaki zostanie istotnie zminimalizowany. Natomiast w dłuższej perspektywie przestrzennej i czasowej powstałe w wyniku eksploatacji wyrobiska wodne mogą stanowić cenne uzupełnienie systemu siedlisk wodno-błotnych w regionie, kompensując lokalnie utracone powierzchnie i poprawiając warunki dla rozrodu i żerowania ptaków.</p> <p>Z tego względu wydobywanie należy traktować nie tylko jako działalność ingerującą w środowisko, ale także jako element, który – przy właściwej rekultywacji i zarządzaniu – może przyczynić się do wzbogacenia bazy siedliskowej i wzmocnienia funkcji przyrodniczych obszaru Natura 2000.</p>
<p>C01.04.02 Górnictwo podziemne</p> <p>Kopalnie zlokalizowane w sąsiedztwie kompleksów stawów mogą mieć negatywny wpływ na gatunki ptaków i ich siedliska m.in. poprzez powodowanie tąpnięć, które mogą prowadzić do uszkodzenia grobli i odpływu wody ze stawów, obniżenie zwierciadła wód. Sąsiedztwo kopalni może również powodować utrudnienia w prowadzeniu gospodarki rybackiej (m.in. na skutek uszkodzeń infrastruktury stawowej, problemy z</p>	<p>Wskazane zagrożenie związane z górnictwem podziemnym dotyczy przede wszystkim potencjalnych skutków eksploatacji złóż węgla kamiennego w postaci tąpnięć, uszkodzeń grobli oraz odpływu wód ze stawów, co w konsekwencji mogłoby prowadzić do obniżenia zwierciadła wód i degradacji siedlisk ptaków wodnych i błotnych. Należy jednak podkreślić, że ustalenia planu ogólnego nie mają bezpośredniego wpływu na prowadzenie działalności górniczej podziemnej, gdyż kwestie te są regulowane odrębnymi przepisami prawa geologicznego i górniczego, a także wymagają uzyskania stosownych koncesji oraz przeprowadzenia ocen oddziaływania na środowisko.</p> <p>Ponadto teren i obszar górniczy wyznaczony dla podziemnej eksploatacji węgla kamiennego obejmuje jedynie skrajną, północną część obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”, w której nie występują kluczowe siedliska ptaków związane ze stawami hodowlanymi ani koncentracje gatunków będących</p>

<p>utrzymaniem wody w stawach), a tym samym obniżyć jej dochodowość, co może skutkować zaniechaniem użytkowania stawów.</p>	<p>przedmiotem ochrony. Z tego względu ryzyko oddziaływań na integralność obszaru Natura 2000 w kontekście działań planistycznych gminy należy ocenić jako marginalne.</p> <p>Plan ogólny nie przesądza ani nie intensyfikuje eksploatacji górniczej, a jedynie uwzględnia istniejący stan faktyczny i prawny. Ochrona wartości przyrodniczych pozostaje w gestii procedur środowiskowych i koncesyjnych, które nakładają obowiązek monitorowania i minimalizowania potencjalnych skutków działalności górniczej.</p>
<p>G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku</p> <p>Zwiększony ruch turystyczny, rekreacja na zbiornikach (w tym biwakowanie, kąpieliska, pływanie na sprzęcie wodnym) może prowadzić do płoszenia ptaków, a w konsekwencji do utraty lęgów lub zmniejszenia sukcesu rozrodczego ptaków, do niszczenia ich siedlisk lęgowych. Przeznaczenie zbiorników wodnych wraz z otoczeniem, na których znajdują się ważne siedliska do celów turystycznych i rekreacyjnych powoduje zmniejszenie powierzchni siedlisk (lęgowych, żerowiska, miejsca odpoczynku) wykorzystywanych przez ptaki.</p>	<p>Plan ogólny ustala w granicach obszaru Natura 2000 strefę zieleni i rekreacji (7SN). Wynika ona z uwzględnienia wydanego pozwolenia na budowę stawu rekreacyjnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Bojszowach-Jedlinie przy ul. Bojszowskiej.</p>
<p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska</p> <p>Wycinanie zadrzewień i zakrzaceń na groblach i wzdłuż cieków wodnych bez zastosowania nasadzeń zastępczych oraz nadmierne usuwanie roślinności wynurzonej i pływającej, stanowiącej miejsce gniazdowania.</p>	<p>Zagrożenie wskazane w PZO dotyczy możliwości zmniejszenia lub utraty cech siedliska w wyniku wycinania zadrzewień i zakrzaceń na groblach i wzdłuż cieków wodnych, a także nadmiernego usuwania roślinności wynurzonej i pływającej, która stanowi kluczowe miejsce gniazdowania ptaków wodno-błotnych. W kontekście planu ogólnego należy jednak podkreślić, że dokument ten nie przewiduje ingerencji w istniejące zadrzewienia ani zakrzaczenia wzdłuż cieków wodnych.</p> <p>Dla tego rodzaju terenów ustalono strefę otwartą, której funkcja ogranicza się do zachowania istniejących walorów przyrodniczych i krajobrazowych. W strefie tej nie dopuszcza się realizacji zieleni urządzonej ani innych form zagospodarowania mogących prowadzić do przekształceń siedlisk nadrzecznych. Rozwiązanie to pozwala na zachowanie ciągłości roślinności lęgowej i przywodnej, które pełnią rolę naturalnych korytarzy ekologicznych oraz stanowią miejsca żerowania, odpoczynku i lęgów ptaków objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”.</p> <p>W efekcie plan ogólny nie generuje ryzyka wynikającego z usuwania roślinności przywodnej, lecz wspiera jej zachowanie i ochronę poprzez utrzymanie otwartego charakteru tych stref, bez dopuszczenia inwestycji mogących skutkować degradacją siedlisk.</p>
<p>F01 Akwakultura morska i słodkowodna</p> <p>Całkowite zaniechanie gospodarki stawowej lub likwidacja stawów...</p>	<p>W granicach gminy Bojszowy, w obszarze Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”, nie występują stawy hodowlane, które stanowią zasadniczy przedmiot ochrony na terenie innych gmin objętych tym obszarem. Z tego względu potencjalne zagrożenia związane z zaniechaniem gospodarki rybackiej, nie mają bezpośredniego odniesienia do terenu gminy Bojszowy. Ochrona przyrody na tym</p>

	obszarze koncentruje się zatem na utrzymaniu funkcji przyrodniczych innych elementów środowiska – przede wszystkim siedlisk łąkowych, podmokłych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych – które pełnią rolę uzupełniającą wobec kompleksu stawowego i zapewniają dodatkowe miejsca żerowania i odpoczynku dla ptaków wodno-błotnych. Tym samym wskazane zagrożenie, typowe dla obszarów o rozwiniętej gospodarce rybackiej, nie występuje w granicach gminy Bojszowy i nie stanowi realnego czynnika wpływającego na stan ochrony przedmiotów Natura 2000.
I01 Obce gatunki inwazyjne	Ustalenia planu ogólnego nie mają bezpośredniego wpływu na pojawianie się ani rozprzestrzenianie się gatunków obcych na terenie obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”. Zjawisko to wynika przede wszystkim z procesów przyrodniczych oraz czynników zewnętrznych, niezależnych od polityki przestrzennej gminy, takich jak migracje ptaków czy introdukcje przypadkowe i celowe. Plan ogólny, jako dokument o charakterze strategicznym, nie przewiduje działań ani form zagospodarowania, które mogłyby sprzyjać zasiedlaniu siedlisk przez gatunki obce, jak również nie ogranicza możliwości ich monitorowania i eliminacji w przyszłości.
K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) Zarastanie wysp będących miejscem gniazdowania przez krzewy, drzewa i inwazyjne gatunki roślin (np. rdestowiec), powodujące zmniejszenie siedliska ptaków. Zarastanie miejsc gniazdowania (terenów podmokłych porośniętych niską roślinnością, w tym także płaskich wysp tworzących się na stawach hodowlanych) zbyt wysoką roślinnością (m.in. rdestem ziemnowodnym, krzewami, również gatunkami roślin inwazyjnych).	Ustalenia planu ogólnego nie intensyfikują tego zagrożenia, ponieważ dokument nie przewiduje nowych form zagospodarowania, które sprzyjałyby sukcesji lub ekspansji gatunków inwazyjnych. Wręcz przeciwnie – poprzez utrzymanie znacznych powierzchni terenów otwartych (SO) i ich ochronę przed zabudową, plan stwarza warunki do podejmowania w przyszłości działań czynnej ochrony i przeciwdziałania sukcesji.
K03.04 Drapieżnictwo Presja ze strony inwazyjnych gatunków obcych (norka amerykańska, jenot, szop pracz) oraz gatunków rodzimych (lis, w niektórych przypadkach także dzik).	Ustalenia planu ogólnego gminy Bojszowy nie mają bezpośredniego wpływu na skalę ani intensywność tego zagrożenia, gdyż drapieżnictwo wynika przede wszystkim z naturalnych procesów ekologicznych oraz obecności gatunków obcych, których występowanie nie jest związane z polityką przestrzenną.
J02.04 Zalewanie – modyfikacje Wahania poziomu wody w okresie lęgowym (nagłe wezbrania powstające w wyniku zrzutu wód ze zbiorników zaporowych) mogą prowadzić do niszczenia gniazd znajdujących się w nadrzecznych skarpacech.	Ustalenia planu ogólnego gminy Bojszowy nie intensyfikują tego zagrożenia, ponieważ dokument nie przewiduje ingerencji w system gospodarki wodnej ani działań mogących wpływać na reżim hydrologiczny rzeki Wisły czy Pszczynki. Zjawisko to wynika głównie z uwarunkowań zewnętrznych, tj. sposobu użytkowania zbiorników zaporowych położonych poza granicami gminy.
F02.03 Wędkarstwo Presja wędkarzy w sezonie lęgowym (niszczenie siedlisk lęgowych ptaków)	Ustalenia planu ogólnego gminy Bojszowy nie przewidują przeznaczenia zbiorników wodnych na intensywne łowiska wędkarskie ani nie dopuszczają nowych form użytkowania mogących zwiększyć presję wędkarską. Dokument,

<p>lub nieumyślne płoszenie, które może być przyczyną utraty lęgów). Intensyfikacja aktualnego użytkowania wędkarskiego zbiorników wodnych, szczególnie dopuszczenie możliwości pływania na sprzęcie wodnym może ograniczyć wykorzystanie tych zbiorników przez ptaki zarówno w okresie lęgowym, jak i pozalęgowym. Przeznaczanie nowych zbiorników wodnych z istotnymi siedliskami ptaków na intensywnie użytkowane łowiska wędkarskie może doprowadzić do płoszenia ptaków, niszczenia ich siedlisk i w konsekwencji do zmniejszenia ich liczebności. Zagrożenie może dotyczyć również doliny rzeki i mniejszych cieków wodnych.</p>	<p>poprzez utrzymanie funkcji terenów otwartych i ograniczenie możliwości ich zabudowy, tworzy ramy do ochrony przedmiotów Natura 2000.</p>
<p>F03.02.03 Chwytnie, trucie, klusownictwo</p> <p>Nielegalny, celowy odstrzał lub chwytnie gatunków ptaków chronionych w obszarze.</p>	<p>Zagrożenie to wynika z działań nielegalnych i nie ma związku z ustaleniami planu ogólnego; dokument nie przewiduje rozwiązań, które mogłyby sprzyjać tego rodzaju presji.</p>
<p>G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka.</p> <p>Fotografowanie ptaków bez zachowania zasad ostrożności, mogące powodować ich płoszenie i niepokoje, może doprowadzić do porzucenia lub utraty lęgów. Fotografowanie gatunków chronionych, zwłaszcza przy gniazdach, bez odpowiedniego zezwolenia. W przypadku gatunków gniazdujących na ziemi w miejscach dostępnych dla człowieka (krwawodziób, rybitwa rzeczna) możliwe niszczenie (wydeptywanie) gniazd.</p>	<p>Zagrożenie to dotyczy głównie nieodpowiednich zachowań osób przebywających na obszarze (np. fotografów przyrody) i nie wynika z ustaleń planu ogólnego, który nie przewiduje działań sprzyjających tego typu presji.</p>
<p>J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie</p> <p>Likwidacja zbiorników wodnych (w tym stawów hodowlanych, zbiorników powstałych po eksploatacji kruszywa, starorzeczy) stanowiących ważne siedliska ptaków, szczególnie poprzez ich zasypywanie, osuszanie, przekształcanie zbiorników wodnych na grunty orne lub grunty o innym</p>	<p>Ustalenia planu ogólnego gminy Bojszowy nie przewidują takich działań, a tym samym zagrożenie to nie dotyczy jego realizacji. Wręcz przeciwnie – projekt planu poprzez dopuszczenie wydobywania piasków i żwirów dąży do stworzenia nowych zbiorników wodnych, które po odpowiedniej rekultywacji mogą pełnić funkcję siedlisk zastępczych dla ptaków wodnych i błotnych. W efekcie realizacja zapisów planu może w dłuższej perspektywie przyczynić się do zwiększenia powierzchni siedlisk wodno-błotnych, a nie do ich utraty.</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Bojszowy

przeznaczeniu.	
<p>K03.06 Antagonizm ze zwierzętami domowymi</p> <p>Presja ze strony psów i kotów. Psy puszczane bez uwięzi w obrębie siedlisk ptaków mogą powodować płoszenie ptaków, co może przyczynić się do strat w lęgach. Do strat w lęgach mogą przyczyniać się również koty domowe polujące na ptaki.</p>	<p>Zagrożenie to wynika z niewłaściwych zachowań właścicieli psów i kotów i nie ma związku z ustaleniami planu ogólnego; dokument nie przewiduje rozwiązań sprzyjających zwiększeniu tej presji.</p>

Cele działań ochronnych są określone dla każdego gatunku będącego przedmiotem ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Stawy w Brzeszczach PLB120009 i obejmują parametry i wskaźniki w zakresie: populacja (trend i rozpowszechnienie), siedlisko (wielkość, jakość) oraz szanse zachowania gatunku.

Z kolei działania ochronne dla obszaru Natura 2000 w granicach gminy Bojszowy obejmują:

Opis zadania ochronnego	Ustalenia planu ogólnego sprzyjające realizacji zadania
Redukcja drapieżników	Plan ogólny nie ustala sposobu realizacji tego zadania – działania w zakresie redukcji drapieżników wymagają odrębnych działań ochronnych, niezależnych od ustaleń planistycznych.
Zmniejszenie antropopresji	Plan ogólny nie ustala sposobu realizacji tego zadania – kwestie organizacji ruchu turystycznego, lokalizacji infrastruktury rekreacyjnej czy nadzoru nad ścieżkami edukacyjnymi pozostają poza zakresem ustaleń planistycznych i są realizowane w ramach odrębnych działań ochronnych na obszarze Natura 2000.
Poprawa umiejętności rozpoznawania gatunków ptaków wodno-błotnych	Plan ogólny nie ustala sposobu realizacji tego zadania.
Zapewnienie utrzymywania cieków w sposób zachowujący struktury ważne dla ptaków (skarpy i wyrwy brzegowe)	Ustalenia planu ogólnego poprzez wyznaczenie stref otwartych (SO) sprzyjają utrzymaniu naturalnego charakteru cieków wodnych, co pośrednio umożliwia zachowanie ich struktur ważnych dla ptaków (skarpy, wyrwy brzegowe). Plan nie wprowadza rozwiązań mogących powodować regulację lub przekształcanie koryt.
Monitoring efektu eliminacji drapieżników	Plan ogólny nie ustala sposobu realizacji tego zadania.
Monitoring pozyskania ptaków w wyniku prowadzenia gospodarki łowieckiej w obszarze	Plan ogólny nie ustala sposobu realizacji tego zadania.
Monitoring działań ochronnych	Plan ogólny nie ustala sposobu realizacji tego zadania.
Monitoring stanu ochrony przedmiotów ochron	Plan ogólny nie ustala sposobu realizacji tego zadania.
<p>Tworzenie nowych lęgówisk na zbiornikach wodnych poprzez:</p> <p>1) budowę ziemnych, żwirowych wysp lub</p> <p>2) tworzenie sztucznych miejsc gniazdowych w postaci pływających platform lub</p>	<p>Plan ogólny nie ustala sposobu realizacji tego zadania – tworzenie nowych lęgówisk (wyspy ziemne i żwirowe, platformy pływające, odtwarzanie otwartego charakteru wysp) należy do działań czynnej ochrony przyrody i wymaga odrębnych opracowań oraz decyzji zarządzających obszarem Natura 2000. Ustalenia planu, poprzez utrzymanie stref otwartych oraz możliwość prowadzenia działań rekultywacyjnych po eksploatacji kopalin w kierunku zbiorników wodnych, sprzyjają jednak tworzeniu nowych siedlisk wodno-błotnych, które mogą być</p>

3) odtwarzanie otwartego charakteru istniejących wysp, porośniętych zbyt wysoką i gęstą roślinnością, na których nie znajdują się kolonie lęgowe wymienionych gatunków.	wykorzystane do zakładania lęgów ptaków.
---	--

Jednym z kluczowych działań kompensacyjnych w przypadku zagospodarowania obszaru Natura 2000 *Stawy w Brzeszczach* jest tworzenie oraz rekultywacja siedlisk wodno-błotnych. Mogłoby to obejmować odtwarzanie dawnych zbiorników wodnych lub przekształcanie wyrobisk pogórnictwa w stawy o zróżnicowanej linii brzegowej, sprzyjającej powstawaniu mozaiki siedlisk. Ważnym elementem jest również budowa ziemnych lub żwirowych wysp lęgowych w stawach i zalewiskach, które stanowiłyby bezpieczne miejsca gniazdowania dla ptaków wodno-błotnych, a także instalowanie pływających platform gniazdowych jako uzupełniającej formy sztucznych lęgów. Istotne byłoby także sukcesywne odkrzaczanie i usuwanie gatunków inwazyjnych, które powodują nadmierne zarastanie wysp i utratę ich funkcji lęgowych, oraz kształtowanie płytkich stref przybrzeżnych i terenów okresowo zalewanych, stanowiących dogodne miejsca żerowania i odpoczynku dla ptaków. Dzięki takim działaniom możliwe byłoby nie tylko zrekomensowanie utraty fragmentów siedlisk związanych z zagospodarowaniem przestrzennym, lecz także poprawa warunków dla kluczowych gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000.

Drugim istotnym działaniem kompensacyjnym są nasadzenia kompensacyjne oraz ochrona istniejących zadrzewień. W tym zakresie rekomendowane jest wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż infrastruktury drogowej, w tym drogi S1, oraz na granicach terenów inwestycyjnych, co ograniczy presję hałasową i wizualną oraz stworzy dodatkowe miejsca bytowania dla fauny. Ważne jest również nasadzanie rodzimych gatunków drzew i krzewów, które pełnią funkcję korytarzy ekologicznych, a także dostarczają pokarmu i miejsc schronienia dla ptaków i drobnych ssaków. Konieczne jest utrzymanie i pielęgnacja istniejących zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, które stanowią istotne elementy struktury krajobrazu i pełnią funkcję „łączników” między fragmentami siedlisk. Wskazane jest także sukcesywne zastępowanie gatunków obcych i inwazyjnych rodzimymi gatunkami odpornymi na lokalne warunki siedliskowe, a także zakładanie zielonych stref buforowych wokół zbiorników wodnych i cieków, które zmniejszają spływ zanieczyszczeń oraz stabilizują stosunki wodne. Takie działania sprzyjają poprawie spójności ekologicznej i jakości siedlisk, a jednocześnie pełnią rolę kompensacyjną wobec inwestycji powodujących uszczuplenie obszarów przyrodniczo cennych.

Podsumowując, działania kompensacyjne dla obszaru Natura 2000 *Stawy w Brzeszczach* powinny koncentrować się przede wszystkim na rekultywacji i tworzeniu siedlisk wodno-błotnych oraz na wprowadzaniu nasadzeń kompensacyjnych i ochronie zadrzewień. Oba kierunki działań pozwalają na zrównoważenie strat wynikających z zagospodarowania przestrzennego, a równocześnie zwiększają potencjał przyrodniczy terenów zdegradowanych. Tworzenie zbiorników wodnych, wysp lęgowych czy płytkich stref przybrzeżnych sprzyja ochronie ptaków wodno-błotnych, natomiast rozwój zieleni izolacyjnej, zachowanie zadrzewień śródpolnych i zastępowanie gatunków inwazyjnych rodzimymi gatunkami poprawia spójność ekologiczną i jakość siedlisk lądowych. Zastosowanie tych rozwiązań nie tylko rekompensuje oddziaływania inwestycji, lecz także przyczynia się do długofalowego wzmocnienia integralności sieci Natura 2000 oraz budowania stabilności ekosystemów na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.

Na obszarze Natura 2000 obowiązuje Uchwała nr XXI/118/2000 Rady Gminy Bojszowy z dnia 10 października 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ośrodka Rekreacji i Balneologii wraz z funkcjami uzupełniającymi i wzbogacającymi podstawowe funkcje Ośrodka w Bojszowach – Jedlinie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego 2000.47.669). W załączniku nr 8 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 29 sierpnia 2014 r. plan ten wskazany był do zmiany. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 30 stycznia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 *Stawy w Brzeszczach* PLB120009 wprowadziło zmiany między innymi w zakresie ww. załącznika. W obowiązującym zarządzeniu ww. plan miejscowy nie jest już wskazywany do zmiany.

Rezerwat Żubrowisko

Na terenie gminy Bojszowy znajduje się jedynie niewielki fragment rezerwatu o powierzchni 0,2 ha. Główna część tego rezerwatu, obejmująca rozległy kompleks leśny, położona jest na obszarze gminy Pszczyna. Fragment rezerwatu zlokalizowany w granicach gminy Bojszowy znajduje się w zasięgu strefy otwartej (SO).

Pomnik przyrody

Na terenie gminy Bojszowy ochroną objęto drzewa jako pomniki przyrody w dwóch lokalizacjach: kilkanaście drzew w parku podworskim w Bojszowach oraz w rejonie budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu.

Drzewa w parku w Bojszowach przy ul. Św. Jana objęto ochroną na podstawie Zarządzenia nr 1/91 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 23 lipca 1991 r. Ochroną objęto głównie dęby szypułkowe, ale także okazy lipy drobnolistnej oraz jesionu wyniosłego. Park ten stanowi pozostałość naturalnych lasów gądowych, które porastały pierwotnie dużą część gminy. W dokumentach pojawiają się rozbieżności względem tego, które drzewa rzeczywiście na terenie parku objęte są ochroną. Ww. zarządzenie wymaga aktualizacji. Park objęty został strefą zieleni i rekreacji (SR). Wyznaczenie dla parku w Bojszowach strefy zieleni i rekreacji (SR), zamiast strefy otwartej (SO), jest rozwiązaniem adekwatnym z kilku względów. Po pierwsze, park ten stanowi nie tylko cenny element przyrodniczy, lecz również ważną przestrzeń społeczną – pełni funkcję miejsca wypoczynku, spotkań i rekreacji mieszkańców. Ujęcie go w strefie zieleni i rekreacji pozwala na pogodzenie ochrony wartości przyrodniczych, wynikających z występowania pomnikowych okazów dębów, lip i jesionów, z funkcją użytkową, jaką pełni park. Po drugie, przypisanie funkcji rekreacyjnej umożliwia utrzymanie i rozwój elementów infrastruktury parkowej (np. alejek, ławek, tablic edukacyjnych), które w strefie otwartej byłyby trudne do uzasadnienia planistycznie. Po trzecie, rozwiązanie to lepiej odzwierciedla faktyczny charakter tego terenu – jako historycznego założenia parkowego, a nie obszaru niezagospodarowanego przyrodniczo, jakim w założeniu są strefy otwarte. Tym samym przyjęcie strefy SR pozwala na ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych parku przy jednoczesnym zapewnieniu jego funkcji społecznych i rekreacyjnych, co jest zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Jedno drzewo z gatunku dąb szypułkowy rośnie na południe od OSP w Międzyrzeczu. Drzewo zostało objęte ochroną na podstawie Rozporządzenia Nr 55/06 Wojewody Śląskiego z dnia 5 października 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody – drzewa gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnącego na terenie Nadleśnictwa Kobiór.

Siedliska i gatunki objęte ochroną:

Stanowiska bobra europejskiego *Castor fiber* zostały zidentyfikowane w kilku miejscach na terenie gminy – znajdują się one w wyznaczonych strefach otwartych (SO). Siedlisko tego gatunku jest ściśle związane z ciekami wodnymi przepływającymi przez obszar gminy, takimi jak: Korzenica, Pszczyńska, Wisła czy Młynówka. Zasięg siedliska obejmuje natomiast obszar w promieniu do 300 m od cieku, dlatego oprócz stref otwartych, w jego granicach znalazły się również strefy związane z zabudową – zarówno istniejącą, jak i planowaną. Niemniej jednak, same zinwentaryzowane stanowiska są chronione poprzez wyznaczenie stref wyłączonych z zabudowy. Siedlisko bobra europejskiego zostało wyznaczone jako potencjalnie dogodna strefa żerowania oraz budowy nor i żeremi. Ma ono charakter bufora kartograficznego wokół wód i nie jest równoznaczne ze stwierdzonym stanowiskiem bobra, ponieważ nie zakłada się stałej obecności gatunku w całym zasięgu tej warstwy. W granicach bufora obok stref otwartych zaprojektowane zostały również strefy górnictwa, ale także inne strefy przeznaczone pod trwałe zagospodarowanie – mieszkaniowe, usługowe czy gospodarcze, częściowo jako uznanie stanu istniejącego.

W przypadku stref górnictwa roboty prowadzone będą poza korytami cieków i lustrem wód powierzchniowych. Nie przewiduje się ingerencji w strefę brzegową, w tym wejścia sprzętu do wody ani modyfikacji brzegów. W strefach zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej inwestycje będą realizowane z zachowaniem odpowiedniego bufora od krawędzi wód, co wykluczy bezpośrednią ingerencję w siedlisko przyrodne. Zarówno w obszarach górniczych, jak i w terenach przeznaczonych pod inne formy zagospodarowania, nie planuje się usuwania zadrzewień i zakrzewień łęgowych ani przerywania ciągłości roślinności przyrodnej, która stanowi podstawę żerowisk bobra.

Potencjalne oddziaływania hałasowe i ruchowe będą krótkotrwałe oraz odwracalne. Źródła hałasu, takie jak maszyny czy transport, będą lokalizowane w odległości od strefy brzegowej, a ich praca ograniczona do pory dziennej. Należy podkreślić, że bobry prowadzą aktywność głównie nocą i o zmierzchu, dlatego przy braku ingerencji w strefę wodną i brzegową krótkotrwałe bodźce akustyczne nie będą miały charakteru destrukcyjnego i nie spowodują trwałego opuszczenia terytoriów przez gatunek.

Dla ograniczenia potencjalnych uciążliwości mogą zostać wprowadzone środki minimalizujące, takie jak utrzymanie stałego bufora od krawędzi cieków i zbiorników, zakaz pracy ciężkiego sprzętu w pasie przyrodnym, zakaz piętrzeń i naruszania brzegów, a także ograniczenie intensywniejszych prac w okresie rozrodu i wychowu młodych, jeżeli wyniki monitoringu przyrodniczego wskażą na taką potrzebę.

Podsumowując, przyjęta technologia wydobywania oraz realizacji zabudowy – prowadzona bez robót w korytach i strefach brzegowych, bez zmian stosunków wodnych oraz bez usuwania roślinności nadrzecznej – w połączeniu z wdrożonymi środkami minimalizującymi i systemem monitoringu, sprawia, że możliwe do realizacji przedsięwzięcia, mimo

częściowego położenia w granicach bufora siedliska bobra, nie spowodują negatywnego oddziaływania na bobra europejskiego, tym bardziej że wszystkie zinwentaryzowane stanowiska tego gatunku znajdują się w strefie otwartej (SO).

Inne siedliska przyrodnicze chronione Dyrektywą Siedliskową takie jak: starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion oraz nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników Ranunculon fluitantis znajdują się w strefie otwartej (SO), bez zieleni urządzonej w profilu dodatkowym. Rozwiązanie to nie spowoduje pogorszenia stanu ich ochrony ani nie wywrze negatywnego wpływu na gatunki ptaków będące przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach” (PLB120009).

PROPONOWANE FORMY OCHRONY PRZYRODY (wg opracowania ekofizjograficznego oraz audytu krajobrazowego)

Na terenie gminy Bojszowy znajduje się szereg obszarów i obiektów, które posiadają dużą wartość przyrodniczą i powinny być objęte ochroną prawną oraz przede wszystkim winny być chronione przed zabudową i zmianami zagospodarowania. Zaliczają się do nich przede wszystkim doliny poszczególnych cieków: Gostyni, Korzenicy, Pszczyńki i Wisły. W dokumencie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w wersji z 1998 r., wskazywano jako propozycję utworzenie Pszczyńskiego Parku Krajobrazowego, jednak w obecnym opracowaniu ekofizjograficznym zrezygnowano już z tego pomysłu. Propozycja Pszczyńskiego Parku Krajobrazowego pojawiała się jeszcze w latach 80 i 90 XX w., ostatecznie jednak ten park nie został utworzony, gdyż stopniowo zaczęto wycofywać się z tej formy ochrony przyrody w krajowym systemie prawnym. Praktycznie po 2000 r. nie powstał w Polsce już żaden nowy park krajobrazowy. Należy również zwrócić uwagę na słabe umocowanie prawne tej formy ochrony przyrody oraz brak możliwości egzekwowania ewentualnych zakazów na dużych obszarach, dla których zwyczajowo wskazywano parki, obejmują one bowiem często tereny już mocno przekształcone i zurbanizowane. Powyższe nie oznacza, że nastąpiła znacząca utrata walorów gminy, ale raczej należy skupić się na ochronie siedlisk przyrodniczych w mniejszych skalach, jednocześnie dbając o krajobraz poprzez ustalenia planu ogólnego, a następnie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Bojszowy najcenniejsze siedliska przyrodnicze związane są z dolinami rzecznyymi: Gostyni, Korzenicy, Pszczyńki i Wisły. Należy wskazać, że część terenu gminy jest objęta ochroną jako obszar Natura 2000 Stawy w Brzeszczach, pomimo to jednak wskazuje się na potrzebę dodatkowej ochrony dolin rzecznych, gdyż w ramach obszaru Natura 2000 chroni się tylko siedliska niektórych ptaków, a nie całość siedlisk, krajobrazu oraz drożność korytarzy ekologicznych. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego ma na celu zachowanie doliny Wisły i pozostałych dolin i ich ochronę przed dalszymi przekształceniami i niekorzystnymi oddziaływaniami. W obrębie doliny Wisły znajdują się liczne starorzecza, meandry i zakola (tzw. wiślicka), które powinny być poddane szczególnej ochronie, a w niektórych przypadkach również odtworzeniu. W ramach poszczególnych terenów proponowanych do objęcia ochroną jako doliny rzeczne włączono również tereny zalewisk pogórnich i żwirowiska w Jedlinie (w ramach doliny Pszczyńki) oraz teren dawnych stawów w Jedlinie (w ramach doliny Gostyni). Co prawda część dawnych stawów objęta jest ochroną jako użytek ekologiczny „Stawy Jedlina”, ale ochroną powinna być objęta całość niecek dawnych stawów. Wszystkie one przedstawiają dużą wartość przyrodniczą oraz stanowią istotny element całej doliny Gostyni, z którą tworzą jednolitą całość.

Poniżej wskazano cztery doliny rzeczne, które proponuje się objąć ochroną oraz które należy chronić przed zmianami zagospodarowania:

- dolina Wisły,
- dolina Pszczyńki,
- dolina Korzenicy,
- dolina Gostyni,

oraz aleję drzew w Jedlinie.

W obrębie doliny Wisły, na terenie gminy Bojszowy, ale także i na terenie gmin sąsiednich występują liczne starorzecza, które powinny zostać objęte ochroną prawną, gdyż stanowią najcenniejsze elementy przyrodnicze doliny. W opracowaniu ekofizjograficznym wskazuje się możliwość ich ochrony jako część zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina Wisły”, jednak istnieje możliwość, by każdy z nich dodatkowo był chroniony jako użytek ekologiczny. Podobnie wygląda sprawa trzech zalewisk pogórnich, dawnych stawów w Jedlinie oraz żwirowni w Jedlinie. Zostały one włączone w granice proponowanych ZPK, jednak należy pamiętać że stanowią one najcenniejsze fragmenty poszczególnych dolin i jako takie mogą być objęte ochroną dodatkowo jako użytki ekologiczne.

W ekofizjografii wskazuje się możliwe formy ochrony przyrody jako zespoły przyrodniczo-krajobrazowe lub użytki ekologiczne, jednak każdorazowe zaklasyfikowanie do konkretnej formy ochrony przyrody powinno wynikać z osobnej analizy. Być może nawet bardziej adekwatną formą ochrony przyrody dolin rzecznych byłby „obszar chronionego

krajobrazu", który zgodnie z przepisami chronić może przebiegi korytarzy ekologicznych, z tym, że jego ustanowienie stoi poza możliwością gminy. Tę formę ochrony przyrody ustanawia sejmik województwa. Z punktu widzenia planowania przestrzennego najistotniejsze jest zachowanie tych miejsc przed zmianami zagospodarowania poprzez ustalenia planu ogólnego gminy, a następnie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pozostałe tereny pełniące funkcję przyrodniczą, jak tereny rolne, lasy, pozostałe doliny cieków również należy chronić przed zabudową w jak największym stopniu, nie mniej wymienione wyżej tereny są najistotniejsze dla zachowania bioróżnorodności gminy i ich ochrona jest priorytetowa. Listy obszarów wskazanych do ochrony nie należy traktować jako zamkniętej, powinna ona być aktualizowana w razie potrzeb oraz ewentualnych nowych odkryć przyrodniczych w gminie (np. kolejne starorzecza Wisły czy Pszczynki, nowo powstałe zalewiska pogórnice czy żwirownie).

Na terenie gminy znajduje się szereg wartościowych drzew, które mogłyby zostać uznane za pomniki przyrody. Obecnie ochroną objęte są tylko drzewa w parku w Bojszowach oraz dwa drzewa w pobliżu OSP w Międzyrzeczu, tymczasem drzew tego typu na terenie gminy jest co najmniej kilkadziesiąt, jeśli nie kilkaset. W celu ich rozpoznania należałoby przeprowadzić wnikliwą inwentaryzację dendrologiczną, zorientowaną na odnalezienie i opisanie poszczególnych okazów. W niniejszej ekofizjografii do objęcia ochroną wskazuje się tylko jedną aleję – w Jedlinie, na północ od ul. Bojszowskiej i na wschód od nowo wybudowanej S1 – gdyż stanowi ona „obudowę” dojścia do użytku ekologicznego „Stawy w Jedlinie”. Kilka drzew o charakterze pomnikowym, jako przykład, pokazano w dokumentacji fotograficznej. Wiele tego typu drzew porasta np. brzegi starorzeczy, ale tu należałoby podjąć decyzję, czy chronić poszczególne drzewa jako pomniki przyrody, czy jednak jako użytki ekologiczne lub zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, z wyszczególnieniem drzew jako istotnych wartości. Kwestie te należy rozstrzygać na etapie procesu zarządzania ochroną przyrody w gminie.

Proponowane do ochrony doliny rzeczne, wraz ze starorzeczami doliny Wisły, w przeważającej części znajdują się w strefie otwartej (SO), co sprzyja zachowaniu ich walorów przyrodniczych, krajobrazowych oraz ciągłości korytarzy ekologicznych. Tego rodzaju strefa, z założenia wolna od zabudowy kubaturowej i intensywnej działalności gospodarczej, pozwala na skuteczną ochronę ekosystemów związanych z rzekami, w tym starorzeczy, okresowych rozlewisk, obszarów podmokłych oraz towarzyszącej im roślinności i fauny.

W przypadku dolin Gostyni i Pszczynki, poza strefą otwartą, ich zasięg pokrywa się również z innymi strefami funkcjonalnymi, takimi jak:

- strefa usługowa (SU);
- strefa gospodarcza (SP);
- strefa górnictwa (SG).

Lokalizacja powyższych stref nie jest przypadkowa – wynika z kompleksowej analizy uwarunkowań przestrzennych, przyrodniczych i społeczno-gospodarczych, obejmującej m.in.:

- potrzebę zapewnienia warunków dla rozwoju gospodarczego gminy, przy jednoczesnym poszanowaniu wartości środowiskowych,
- dobrą dostępność komunikacyjną terenów (bliskość głównych ciągów transportowych, w tym drogi ekspresowej S1 i projektowanej łącznicy),
- brak cennych przyrodniczo lasów oraz gruntów rolnych o wysokiej klasie bonitacyjnej, których zabudowa byłaby trudna do uzasadnienia,
- brak funkcji wzajemnie konfliktowych z innymi przeznaczeniami, co pozwala na spójne kształtowanie struktury przestrzennej,
- istniejące zagospodarowanie oraz antropogeniczne przekształcenie terenu, ograniczające jego potencjał przyrodniczy,
- obecność złóż kruszywa naturalnego, co w strefach SG stwarza możliwość połączenia działalności wydobywczej z późniejszą rekultywacją ekologiczną (np. w kierunku siedlisk wodno-błotnych),
- osłabienie funkcji przyrodniczych w wyniku realizacji inwestycji liniowych, takich jak budowa drogi ekspresowej S1 oraz jej łącznicy, które znacząco przekształciły strukturę przestrzenną i funkcjonalną otaczających terenów.

W szczególności teren położony między łącznicą drogową a linią kolejową (strefa 6SG), zlokalizowany w południowo-wschodniej części gminy, uległ znacznej fragmentacji ekologicznej i utracił część swojej dotychczasowej funkcji przyrodniczej. W wyniku silnej presji inwestycyjnej oraz fizycznych barier przestrzennych, obszar ten został wyłączony z systemu korytarzy ekologicznych i nie pełni już istotnej roli w podtrzymywaniu spójności przyrodniczej regionu. W związku z tym jego przekształcenie w strefę górną z możliwością realizacji produkcji oraz usług biurowych i administracji, jest

działaniem racjonalnym, umożliwiającym efektywne wykorzystanie przekształconych gruntów bez narażania kluczowych wartości środowiskowych.

Jednocześnie w opracowaniu ekofizjograficznym wskazano, że na tym terenie zidentyfikowano również zalewiska bezodpływowe, które – pomimo obniżonej funkcji ekologicznej całego obszaru – posiadają lokalne znaczenie przyrodnicze i mogą stanowić potencjalne mikrosiedliska dla fauny wodnej i błotnej. Należy mieć jednak na uwadze, że w wyniku dalszych przekształceń przestrzennych, realizacji inwestycji drogowych lub górniczych, może ulec zmianie sytuacja hydrograficzna tego obszaru – zarówno w zakresie stosunków wodnych, jak i kierunków odpływu wód powierzchniowych. Może to prowadzić do przejściowego lub trwałego zaniku części zalewisk, ich przekształcenia w zbiorniki wodne o innym charakterze lub, przeciwnie, do ich powiększenia wskutek utrudnionego odpływu. Dlatego też ochrona tych obszarów powinna być elastyczna i dostosowana do zmieniających się warunków środowiskowych, z uwzględnieniem potrzeby monitoringu i ewentualnej modyfikacji formy ochrony w przyszłości.

W dokumencie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/12/2/2025 z dnia 17 marca 2025 r., dla obszaru gminy Bojszowy wyznaczono obszar przyrodniczo cenny – Dolina Wisły – rekomendowany do objęcia dodatkową formą ochrony przyrody jako obszar chronionego krajobrazu (OChK). Obszar ten stanowi zarazem ważny ponadregionalny korytarz ekologiczny, pełniąc istotną funkcję migracyjną i przyrodniczo-klimatyczną w strukturze ekologicznej województwa. Plan ogólny gminy Bojszowy zachowuje ciągłość funkcjonalno-przyrodniczą doliny Wisły poprzez wyznaczenie stref otwartych wzdłuż jej przebiegu, w ramach których przewidziano profil funkcjonalny obejmujący m.in. tereny zieleni naturalnej, tereny wód oraz tereny rolnicze z zakazem zabudowy (bez profilu dodatkowego).

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarz spójności obszarów chronionych:

- „Mleczna” (kod M11), obejmujący północną część gminy,
- „Korzyniec” (kod M23), obejmujący środkową część gminy,
- „Pszczynka” (kod M24) obejmujący południowo-zachodnią część gminy.

W planie ogólnym gminy wyraźnie uwzględniono przebieg korytarzy ekologicznej spójności, które mają na celu zachowanie ciągłości i drożności układu przyrodniczego w skali gminnej i ponadlokalnej. Korytarze te prowadzą głównie wzdłuż dolin rzecznych, terenów zalewowych, lasów oraz obszarów otwartych, tworząc sieć powiązań pomiędzy fragmentami wartościowych ekosystemów, umożliwiającymi przemieszczanie się organizmów oraz wymianę genetyczną populacji. Przebieg korytarzy został dopasowany do naturalnych warunków środowiskowych, w szczególności do dolin rzek: Wisły, Pszczynki, Korzenicy i Gostyni.

Korytarz spójności obszarów chronionych „Mleczna” (kod M11) znajduje się w zasięgu następujących stref planistycznych:

Strefa planistyczna		Uzasadnienie przyjętego rozwiązania projektowanego
strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ)	7SJ, 62SJ, 65SJ, 66SJ, 96SJ	• uznanie stanu istniejącego
	60SJ, 68SJ	• uznanie stanu istniejącego oraz stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
	6SJ, 71SJ	• uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ)	6SZ, 12SZ, 62SZ, 63SZ, 64SZ	• uznanie stanu istniejącego
strefa usługowa (SU)	12SU	• uznanie stanu istniejącego
	13SU, 23SU, 26SU	• uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
	16SU, 17SU	Strefy 16SU i 17SU zostały wyznaczone w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zainwestowanych bądź przeznaczonych do inwestycji w obowiązujących dokumentach planistycznych. Strefa 3SI stanowi teren już zagospodarowany, natomiast strefa 23SU posiada ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, które przesądziły o jej przeznaczeniu pod funkcje usługowe. Tym samym obszary 16SU i 17SU lokalizują się w ciągu terenów zurbanizowanych, stanowiąc ich naturalne domknięcie i logiczne uzupełnienie.

		<p>Korytarz ekologiczny w tym miejscu został już częściowo uszczuplony poprzez istniejące i projektowane (mpzp) zagospodarowanie oraz przebieg linii kolejowej (5SK), pełniącej rolę bariery przestrzennej i funkcjonalnej. Wyznaczenie nowych terenów usługowych (16SU i 17SU) odbywa się zatem w obszarze, w którym ciągłość korytarza ekologicznego została już wcześniej ograniczona, a nowe przeznaczenie nie doprowadzi do jego dalszej dezintegracji. W konsekwencji przeznaczenie stref 16SU i 17SU nie spowoduje faktycznego uszczuplenia korytarza ekologicznego, lecz stanowi kontynuację istniejących i wcześniej ustalonych kierunków zagospodarowania.</p>
strefa gospodarcza (SP)	8SP, 9SP	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
strefa produkcji rolniczej (SR)	2SR, 3SR	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego
strefa górnictwa (SG)	3SG	<p>Planowana odkrywkowa działalność wydobywcza piasków i żwirów w strefie 3SG, pomimo że stanowi formę ingerencji w środowisko, może – przy odpowiednim zaplanowaniu i prowadzeniu – przynieść istotne korzyści przyrodnicze. Kluczowe znaczenie ma etap rekultywacji terenów pogórnich, który może zostać ukierunkowany na odtworzenie zbiorników wodnych oraz siedlisk wodno-błotnych, cennych z punktu widzenia funkcjonowania korytarza ekologicznego. Takie rozwiązanie pozwoli nie tylko zminimalizować straty przyrodnicze związane z eksploatacją, ale również stworzyć nowe warunki sprzyjające zasiedlaniu terenu przez gatunki ptaków wodnych i płazy, a także zwiększyć różnorodność biologiczną obszaru.</p> <p>W profilu dodatkowym dopuszczono możliwość lokalizacji usług gastronomii. Jednak z uwagi na charakter strefy i jej oddalenie od zwartej zabudowy, nie przewiduje się powstania zabudowy o takiej skali i intensywności, która mogłaby zaburzyć funkcjonowanie korytarza ekologicznego. Wręcz przeciwnie – utrzymanie kontrolowanego, ekstensywnego sposobu użytkowania, w połączeniu z rekultywacją w kierunku zbiorników wodnych, może przyczynić się do wzmocnienia funkcji przyrodniczych tego fragmentu gminy.</p> <p>Tym samym strefa 3SG, pomimo lokalizacji w granicach korytarza ekologicznego, nie prowadzi do jego uszczuplenia – jej oddziaływanie można uznać za neutralne, a w dłuższej perspektywie potencjalnie korzystne dzięki możliwości stworzenia nowych siedlisk i poprawy spójności ekologicznej.</p>
strefa otwarta (SO)	-	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie korytarza ekologicznego

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Bojszowy

strefa infrastrukturalna (SI)	3SI	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego
strefa komunikacyjna (SK)	-	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego; uznanie przebiegu planowanej i realizowanej drogi S1

Korytarz spójności obszarów chronionych „Korzyniec” (kod M23), znajduje się w zasięgu następujących stref planistycznych:

Strefa planistyczna		Uzasadnienie przyjętego rozwiązania projektowanego
strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ)	21SJ, 31SJ, 35SJ, 36SJ, 40SJ, 42SJ, 105SJ, 111SJ, 112SJ, 113SJ, 115SJ, 124SJ-128SJ,	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego
	18SJ	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego oraz stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ)	25SZ, 31SZ, 49SZ, 61SZ	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego
strefa gospodarcza (SP)	3SP	<p>Strefa 3SP została wyznaczona w granicach korytarza ekologicznego. W tym miejscu korytarz osiąga stosunkowo dużą szerokość – wynoszącą kilkaset metrów – co sprawia, że lokalne, punktowe przekształcenia nie prowadzą do całkowitej utraty jego funkcji przyrodniczych. Należy podkreślić, że ciągłość korytarza została już wcześniej zaburzona przez zabudowę mieszkaniową w strefie 36SJ, czy 35SJ, która znacząco ograniczyła przepływ gatunków w tym fragmencie.</p>
	7SP, 10SP	<p>Strefa 10SP obejmuje teren już zagospodarowany – istniejący kompleks przemysłowo-składowy, w granicach którego przeznaczenie pod funkcje gospodarcze stanowi naturalne uzupełnienie dotychczasowego sposobu użytkowania. Zmiana ta nie wprowadza nowej presji inwestycyjnej, lecz porządkuje i utrzuca stan faktyczny. Lokalizacja strefy w obrębie korytarza ekologicznego nie stanowi istotnego zagrożenia dla jego ciągłości, gdyż funkcjonalność tego odcinka została wcześniej ograniczona</p>

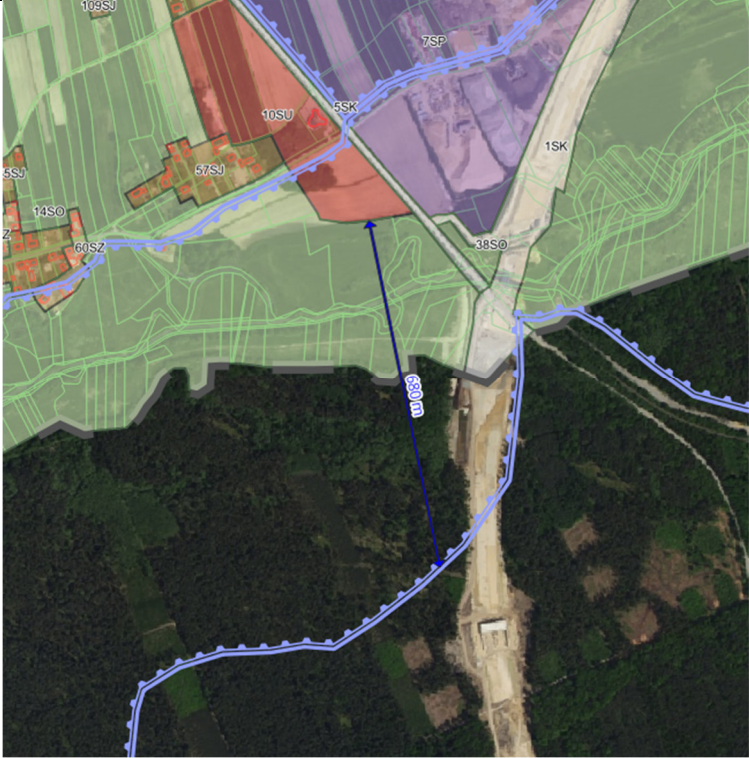
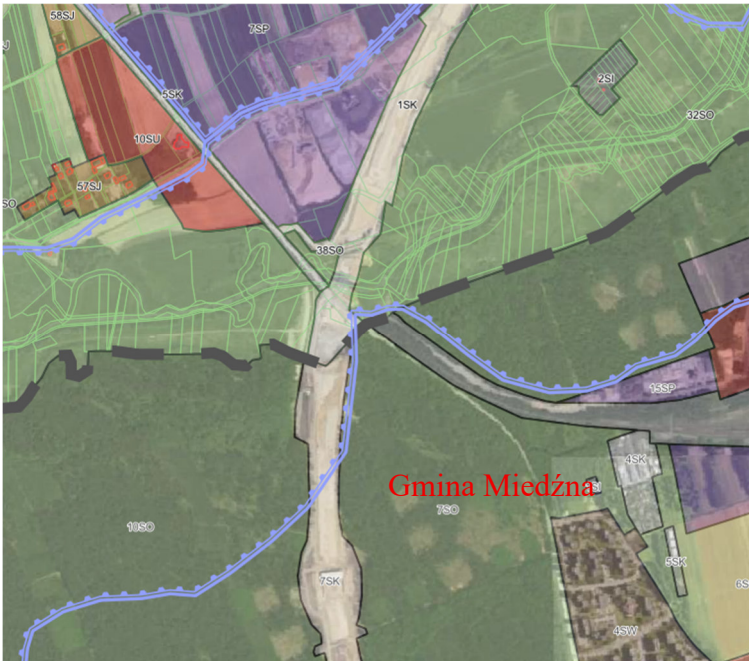

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Bojszowy

		<p>przewodzeniu – przynieść istotne korzyści przyrodnicze. Kluczowe znaczenie ma etap rekultywacji terenów pogórnich, który może zostać ukierunkowany na odtworzenie zbiorników wodnych oraz siedlisk wodno-błotnych, cennych z punktu widzenia funkcjonowania korytarza ekologicznego. Takie rozwiązanie pozwoli nie tylko zminimalizować straty przyrodnicze związane z eksploatacją, ale również stworzyć nowe warunki sprzyjające zasiedlaniu terenu przez gatunki ptaków wodnych i płazy, a także zwiększyć różnorodność biologiczną obszaru.</p> <p>Dla strefy 6SG w profilu dodatkowym wprowadzona została możliwość realizacji produkcji oraz usług biurowych i administracji. Związane jest to z osłabieniem funkcji przyrodniczej tego obszaru wskutek budowanej infrastruktury drogowej – drogi ekspresowej oraz drogi głównej ruchu przyspieszonego (łącznica do planowanej obwodnicy Oświęcimia).</p>
strefa otwarta (SO)	-	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie korytarza ekologicznego
strefa komunikacyjna (SK)	-	<ul style="list-style-type: none"> • uznanie stanu istniejącego; • uznanie przebiegu planowanej i realizowanej drogi S1

Korytarz spójności obszarów chronionych „Pszczynka” (kod M24), znajduje się w zasięgu następujących stref planistycznych:

Strefa planistyczna		Uzasadnienie przyjętego rozwiązania projektowanego
strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ)	56SJ, 130SJ,	<ul style="list-style-type: none"> • uznanie stanu istniejącego
strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ)	58SZ, 60SZ, 83SZ,	<ul style="list-style-type: none"> • uznanie stanu istniejącego
Strefa usługowa (SU)	10SU	<p>Strefa 10SU została wyznaczona w sąsiedztwie istniejących terenów zainwestowanych. W kontekście korytarza ekologicznego należy podkreślić, że jego ciągłość w tym miejscu została już istotnie naruszona przez inwestycje infrastrukturalne związane z drogą 1SK (droga ekspresowa S1) oraz drogą 5SK. Strefa 10SU lokuje się więc w przestrzeni, w której funkcjonalność przyrodnicza korytarza została ograniczona, choć jego szerokość nadal zapewnia utrzymanie podstawowych powiązań ekologicznych w osi wschód–zachód.</p> <p>Inwestycja w postaci drogi ekspresowej powstaje niezależnie od ustaleń planu ogólnego. W praktyce możliwe są jednak różne rozwiązania techniczne, które mogą utrzymać drożność korytarza, takie jak przejścia dla zwierząt (wiadukty ekologiczne, zielone mosty), przepusty pod drogami czy odpowiednie kształtowanie skarp i ekranów kierujących migrację fauny. Rozwiązania te należą do etapu projektowania i realizacji inwestycji drogowych, a ich zastosowanie pozostaje poza zakresem ustaleń planu ogólnego. Plan ogólny nie ingeruje w sposób techniczny w kształt inwestycji liniowych, lecz wyznacza ramy zagospodarowania przestrzeni, uwzględniając istniejące i planowane elementy infrastruktury.</p>

		
strefa gospodarcza (SP)	7SP	<p>Strefa 7SP została wyznaczona w granicach korytarza ekologicznego, w miejscu gdzie jego szerokość ulega znacznemu zawężeniu. Ciągłość i drożność korytarza są już w tym fragmencie istotnie ograniczone z uwagi na przebieg realizowanej drogi ekspresowej S1, która stanowi dominującą barierę ekologiczną. W praktyce powiązania przyrodnicze w tym miejscu są uzależnione od rozwiązań technicznych towarzyszących inwestycji drogowej, takich jak przejścia dla zwierząt, przepusty czy odpowiednie kształtowanie nasypów i skarp. Należy jednak podkreślić, że plan ogólny nie ma możliwości ingerowania w tego typu rozwiązania – są one określane na etapie projektowania i realizacji inwestycji liniowych.</p> <p>Jednocześnie należy wskazać, że w miejscu zawężenia korytarza – poza jego wyznaczonymi granicami – w sąsiedniej gminie utrzymana została strefa otwarta (projekt planu ogólnego gminy Miedźna), która może przejąć funkcję korytarza ekologicznego i wspierać jego drożność. Dzięki temu, pomimo lokalnych ograniczeń, podstawowe powiązania przyrodnicze w skali regionalnej mogą być zachowane.</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Bojszowy

strefa otwarta (SO)	-	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie korytarza ekologicznego
strefa infrastrukturalna (SI)	2SI	<ul style="list-style-type: none"> • uznanie stanu istniejącego
strefa komunikacyjna (SK)	-	<ul style="list-style-type: none"> • uznanie stanu istniejącego; • uznanie przebiegu planowanej i realizowanej drogi S1

Warto podkreślić, że ciągłość niektórych korytarzy ekologicznych została już wcześniej zakłócona przez przebieg drogi ekspresowej S1 oraz jej łącznicy, które przecinają gminę w kierunku południowo-wschodnim. Inwestycje te wprowadziły znaczną barierę ekologiczną, prowadząc do fragmentacji siedlisk i ograniczenia migracji wielu gatunków. Projektując nowe strefy funkcjonalne, uwzględniono ten fakt – lokalizując tereny inwestycyjne w miejscach, gdzie korytarze są już fizycznie przerwane, a ich funkcja przyrodnicza została osłabiona. W przypadku stref górniczych plan przewiduje działania rekultywacyjne, prowadzone po zakończeniu eksploatacji, które mogą prowadzić do odtworzenia zbiorników wodnych i siedlisk wodno-błotnych, a tym samym wspomagać odbudowę połączeń ekologicznych i zwiększać wartość przyrodniczą przekształconych terenów.

Proponowane działania kompensacyjne związane z ograniczeniem drożności korytarzy mogą obejmować:

1. Zachowanie i wzmocnienie zieleni izolacyjnej – wprowadzenie pasów zieleni wysokiej i niskiej wokół terenów inwestycyjnych, co zmniejszy efekt barierowy i stworzy warunki migracji dla drobnych zwierząt.
2. Kształtowanie zielonych stref buforowych – szczególnie wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, które ograniczą oddziaływanie hałasu, światła i ruchu samochodowego na sąsiednie siedliska.
3. Przepusty i przejścia dla zwierząt – w przypadku nowych inwestycji drogowych i modernizacji istniejących tras należy zapewnić utrzymanie drożności korytarza poprzez odpowiednio zaprojektowane przepusty ekologiczne, które umożliwią migrację płazów, gadów i drobnych ssaków.
4. Tworzenie niewielkich siedlisk zastępczych – np. oczek wodnych, zadrzewień śródpolnych czy remiz, które mogą pełnić rolę miejsc schronienia i odpoczynku w obrębie zainwestowanych terenów.
5. Rekultywacja terenów przyległych – sukcesywne odtwarzanie fragmentów siedlisk przyrodniczych (łąki, zadrzewienia, niewielkie zbiorniki wodne) w obszarach graniczących z zabudową gospodarczą, aby kompensować utraconą powierzchnię biologicznie czynną.
6. Ograniczenie presji świetlnej i hałasowej – wprowadzenie zasad dotyczących oświetlenia terenów gospodarczych (np. ekrany zielone, lampy kierunkowe, unikanie nadmiernego oświetlania otwartego terenu), co ograniczy negatywny wpływ na nocne gatunki zwierząt.

Korytarz dla ssaków drapieżnych „Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie” obejmujący kompleksy leśne oraz powiązane z nimi doliny cieków wodnych, umożliwiającą migrację i przemieszczanie się gatunków drapieżnych na kierunku północ-południe. Przebieg korytarza pokrywa się głównie ze strefami otwartymi (SO), co sprzyja zachowaniu jego drożności ekologicznej i ogranicza presję zabudowy. Korytarz omija zwarte struktury osadnicze oraz obszary intensywnego użytkowania (zabudowa, strefy usługowe i gospodarcze), dzięki czemu unika fragmentacji i zachowuje ciągłość przestrzenną. Jeżeli w granicach korytarza wyznaczone zostały strefy inne niż otwarte, to dotyczą one jedynie jego nieznacznych, skrajnych fragmentów. Ich utrwalenie lub wyznaczenie nie wpływa na drożność korytarza, ponieważ zasadniczy jego przebieg i funkcja ekologiczna pozostają związane ze strefami otwartymi.

Korytarz dla ssaków kopytnych – kod K/LPK-LM/2. Przez gminę Bojszowy przebiega korytarz o kodzie K/LPK-LM/2. Łączy wschodnią część Lasów Pszczyńsko-Kobiórskich z Lasami Murkowskimi. Jest to ważny szlak migracji dla ssaków kopytnych — pozwala na przemieszczanie się tych zwierząt między większymi kompleksami leśnymi, co jest kluczowe dla zachowania genetycznej różnorodności i stabilności populacji. Fragmenty jego przebiegu są newralgiczne — tj. szczególnie narażone na utratę drożności (np. przez zabudowę, rozwój infrastruktury, przeszkody terenowe) i wymagają ochrony.

Drożność tego korytarza została już znacząco ograniczona poprzez przebieg istniejącej oraz projektowanej i będącej w trakcie realizacji infrastruktury drogowej, w szczególności drogi ekspresowej S1 oraz łącznicy do planowanej obwodnicy Oświęcimia. Jeden z wyznaczonych newralgicznych fragmentów znajduje się w sąsiedztwie budowanego węzła Oświęcim. Projektowane w jego sąsiedztwie strefy z zabudową wynikają z ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wobec czego istnieje ryzyko dalszej utraty funkcjonalności korytarza. Obowiązujące plany miejscowe już przesądziły o sposobie zagospodarowania tego terenu, co w praktyce ogranicza możliwość zachowania jego pełnej drożności ekologicznej. Przywrócenie funkcji przyrodniczej wymagałoby istotnej zmiany przeznaczenia gruntów, co wiązałoby się z koniecznością wypłaty odszkodowań i znacznymi skutkami finansowymi dla gminy (art. 36 ustawy o

planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). W tej sytuacji priorytetem powinno być wdrożenie środków minimalizujących oraz kompensacyjnych.

Działania kompensacyjne powinny obejmować w szczególności:

- Budowę przejść dla zwierząt dużych i średnich – zarówno górnych (zielone mosty), jak i dolnych (przepusty o odpowiednich parametrach).
- Stosowanie ogrodzeń naprowadzających wzdłuż odcinków S1 oraz łącznicy, w sposób kierujący zwierzęta w stronę przejść, przy jednoczesnym zachowaniu przepuszczalności w wybranych miejscach (np. dla drobnej fauny).
- Zachowanie oraz odtworzenie powiązań przyrodniczych poprzez zadrzewienia liniowe i krzewiaste pełniące funkcję ekologicznych „korytarzy naprowadzających”, szczególnie w rejonach graniczących z terenami inwestycyjnymi.
- Wydzielenie i ochrona stref buforowych – obszarów zieleni urządzonej lub użytków ekologicznych w bezpośrednim sąsiedztwie newralgicznego fragmentu korytarza, ograniczających presję zabudowy oraz antropopresję.
- Ograniczenie presji świetlnej i hałasowej poprzez stosowanie ekranów akustycznych w formie zielonych ścian oraz opraw oświetleniowych o ukierunkowanym strumieniu światła, co ograniczy barierowy wpływ infrastruktury na faunę nocną.

Powyższe działania wykraczają poza ustalenia planu ogólnego, lecz stanowią istotne wskazanie, że nawet w sytuacji pozornego lub faktycznego ograniczenia drożności korytarza ekologicznego istnieje możliwość wdrożenia rozwiązań technicznych i przyrodniczych, które pozwalają w znacznym stopniu zminimalizować negatywne skutki inwestycji. Wdrożenie działań kompensacyjnych i minimalizacyjnych umożliwi utrzymanie funkcjonalnych powiązań ekologicznych, choć w zmienionej formie. Oznacza to, że zachowanie ciągłości ekologicznej nie musi być rozpatrywane wyłącznie w kategoriach braku ingerencji, lecz również poprzez zastosowanie środków inżynierskich i planistycznych łagodzących wpływ zabudowy i infrastruktury na środowisko przyrodnicze.

Kolejne newralgiczne miejsce zidentyfikowano przy południowej granicy gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanej drogi ekspresowej S1. Plan ogólny przewiduje w tej części lokalizację stref planistycznych dopuszczających realizację zabudowy – w tym części strefy 10SU (usługowej) oraz 7SP (gospodarczej). Potencjalny wpływ tych funkcji na drożność ekologicznego korytarza został już częściowo przeanalizowany w ramach oceny oddziaływania planowanych rozwiązań na korytarz spójności obszarów chronionych „Pszczynka” (kod M24), które mają w tym miejscu zbliżony przebieg w obszarze gminy Bojszowy. Poza wdrożeniem działań minimalizujących i kompensacyjnych (takich jak przejścia dla zwierząt, zadrzewienia naprowadzające, ograniczenie barier ogrodzeniowych czy tworzenie klinów zieleni) zwrócono uwagę na rozwiązania zastosowane w sąsiedniej gminie Miedźna. Tamtejsze ustalenia planistyczne (projekt planu ogólnego) przewidują m.in. zachowanie i wzmocnienie struktur zieleni wzdłuż S1 oraz pozostawienie nieprzekształconych klinów otwartej przestrzeni w strefach najbardziej newralgicznych. Rozwiązania te umożliwiają utrzymanie ciągłości przyrodniczej w skali ponadlokalnej, co złagodzi negatywne skutki rozwoju zabudowy w obszarze 10SU i 7SP oraz pozwoli na utrzymanie minimalnej funkcjonalności korytarza ekologicznego przy granicy gmin.

Poza wyżej wymienionymi ograniczeniami projekt planu ogólnego przewiduje również wyznaczenie stref górnictwa. Należy jednak podkreślić, że jest to rozwiązanie o charakterze przejściowym. Docelowo, po zakończeniu eksploatacji, plan umożliwia rekultywację w kierunku przyrodniczym, co przyczyni się do odtworzenia wartości ekologicznych obszaru oraz wzmocnienia funkcji korytarza ekologicznego. Jedynie w przypadku strefy 6SG, w ramach tzw. profilu uzupełniającego, przewiduje się możliwość zagospodarowania części terenów na cele produkcyjne, usługowe (w tym biurowe i administracyjne). Rekomenduje się zachowanie klinów zieleni w obrębie strefy 6SG, wyznaczenie powiązań ekologicznych oraz stosowanie rozwiązań kompensacyjnych, które ograniczą wpływ ewentualnej zabudowy produkcyjno-usługowej na środowisko przyrodnicze.

Korytarz ornitologiczny – „Dolina Górne Wisły” we wschodniej części gminy, wspierający migrację ptaków, oraz Stawy w Zawadce i Brzeszczach pełniące rolę regionalnego przystanku. W planie ogólnym gminy uwzględniono przebieg korytarza ornitologicznego oraz lokalizację przystanków ornitologicznych jako elementów istotnych dla funkcjonowania regionalnej sieci ekologicznej. Korytarz ornitologiczny przebiega przez wschodnią część gminy i łączy dolinę Wisły z przyległymi ciekami oraz otwartymi przestrzeniami krajobrazowymi. Przebiega on w znacznej części przez tereny strefy otwartej (SO), co sprzyja zachowaniu jego drożności i naturalnych funkcji migracyjnych. Przystanki dla ptaków zlokalizowane są w rejonach zbiorników wodnych i stawów, takich jak Stawy w Brzeszczach i Zawadce, które pełnią funkcję miejsc żerowania i odpoczynku dla ptaków przelotnych, a także zimujących.

Część projektowanych stref gospodarczych (SP), usługowych (SU) i górniczych (SG) znajduje się w granicach wyznaczonego korytarza ornitologicznego. Ich lokalizacja wynika z szeregu uwarunkowań przestrzennych, w tym m.in. obecności udokumentowanych złóż kopalin, braku gruntów leśnych i rolnych o wysokiej klasie bonitacyjnej, dobrej dostępności komunikacyjnej oraz występowania istniejącego zagospodarowania o obniżonej wartości przyrodniczej. W wielu przypadkach są to obszary już przekształcone antropogenicznie, które nie pełnią kluczowej funkcji ekologicznej. Ponadto należy podkreślić, że ciągłość i drożność korytarza została już wcześniej znacząco osłabiona przez budowę drogi ekspresowej S1 oraz łącznicy do planowanej obwodnicy Oświęcimia, które stanowią fizyczną barierę ekologiczną i przerywają ciągłość siedlisk oraz tras migracyjnych. Należy również zwrócić na przebieg linii elektroenergetycznych wysokich napięć przecinających korytarz ornitologiczny. Linie elektroenergetyczne wysokich (110 kV) mogą istotnie wpływać na korytarze migracyjne ptaków, zarówno przez stwarzanie fizycznych barier w przestrzeni, jak i poprzez oddziaływanie behawioralne. Jednym z głównych zagrożeń związanych z obecnością takich instalacji jest ryzyko kolizji ptaków z przewodami. Dotyczy to zwłaszcza dużych, ciężkich gatunków o ograniczonej zdolności manewrowania, takich jak żurawie, bociany, łabędzie czy gęsi. Ptaki te, szczególnie podczas lotów nocnych lub przy złych warunkach pogodowych (np. mgła, deszcz, silny wiatr), mogą nie dostrzegać przewodów i ulegać śmiertelnym zderzeniom. Ryzyko to wzrasta na obszarach, gdzie linie przecinają naturalne doliny rzeczne, mokradła, jeziora lub inne tereny będące miejscami odpoczynku i żerowania ptaków w trakcie migracji.

W przypadku stref górniczych należy zaznaczyć, że planowana działalność wydobywcza jest ściśle powiązana z działaniami rekultywacyjnymi. Rekultywacja terenów pogórnich, prowadzona w kierunku ekosystemów wodno-błotnych, może przynieść realne korzyści środowiskowe – w tym tworzenie nowych siedlisk dla ptaków wodno-błotnych, które mogą funkcjonować jako przystanki migracyjne lub lokalne siedliska lęgowe. Takie zbiorniki wodne, odpowiednio ukształtowane i otoczone strefami szuwarów oraz zadrzewień, mogą zwiększyć wartość ekologiczno-krajobrazową całego obszaru oraz częściowo kompensować utratę ciągłości pierwotnego korytarza.

Z tego względu, pomimo występowania funkcji gospodarczych i wydobywczych w granicach korytarza, plan ogólny zachowuje najcenniejsze fragmenty przyrodnicze i przystanki ornitologiczne, a także umożliwia działania mające na celu przywracanie wartości środowiskowych poprzez rekultywację. Uwzględnienie tych elementów w planowaniu przestrzennym pozwala pogodzić rozwój funkcji gospodarczych gminy z koniecznością ochrony ciągłości przyrodniczej i realizacją celów ochrony przyrody.

W kontekście ustaleń planu ogólnego, który wprowadza w granicach korytarza ornitologicznego „Dolina Górnej Wisły” strefy przeznaczone pod funkcje gospodarcze (SP), usługowe (SU) oraz górnicze (SG), adekwatnymi działaniami kompensacyjnymi są przede wszystkim rozwiązania służące utrzymaniu ciągłości funkcjonalnej korytarza i wzmocnieniu jego wartości środowiskowych poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę. Oznacza to, że rekompensata powinna polegać na wzmacnianiu elementów przyrodniczych w obszarach sąsiednich i utrwalaaniu tych fragmentów korytarza, które w planie ogólnym zachowują funkcję otwartą (SO). Przede wszystkim zasadne jest prowadzenie rekultywacji terenów pogórnich w kierunku siedlisk wodno-błotnych, które mogą pełnić rolę nowych przystanków migracyjnych dla ptaków, częściowo zastępując utracone wartości ekologiczne. Dzięki temu możliwe będzie utrzymanie znaczenia całego układu stawów jako miejsca żerowania i odpoczynku ptaków przelotnych. Kolejnym działaniem jest tworzenie stref buforowych zieleni izolacyjnej wokół terenów przeznaczonych pod funkcje gospodarcze i usługowe. Takie rozwiązanie ograniczy presję hałasu i zakłóceń ze strony inwestycji, a jednocześnie zapewni dodatkowe miejsca bytowania dla ptaków i drobnej fauny. W odniesieniu do infrastruktury liniowej (droga S1, linie elektroenergetyczne), które już obecnie fragmentują korytarz, istotne znaczenie mają działania kompensacyjne polegające na zwiększeniu atrakcyjności i jakości siedlisk w miejscach, które w planie ogólnym pozostają jako tereny otwarte (SO). Wreszcie, wskazane jest prowadzenie nasadzeń kompensacyjnych rodzimych gatunków drzew i krzewów wzdłuż granic stref inwestycyjnych, tak aby nie zakłócały drożności korytarza, lecz wzmacniały jego rolę łącznikową. Takie podejście pozwala pogodzić ustalenia planu ogólnego, które nadają części terenu funkcje gospodarcze i wydobywcze, z koniecznością utrzymania podstawowych funkcji przyrodniczych korytarza ornitologicznego.

Korytarz chiropterologiczny – obejmujący dolinę rzeki Wisły oraz Gostyni, wspierający migrację nietoperzy między kryjówkami a żerowiskami. Korytarz ma charakter liniowy i w całości znajduje się w strefie otwartej (SO).

Korytarz ichtiologiczny – rzeki Wisła, Gostynia, Korzenica oraz Pszczyńska, istotna dla migracji ryb i innych organizmów wodnych. Korytarz ma charakter liniowy i w całości znajduje się w strefie otwartej (SO).

Potencjalne **korytarze ekologiczne dla herpetofauny**, w szczególności dla płazów, mają charakter rozproszony i zależny od lokalnych warunków siedliskowych, takich jak obecność zbiorników wodnych, okresowych zalewisk czy elementów krajobrazu umożliwiających migrację. Z tego względu nie jest możliwe ich jednoznaczne i precyzyjne

wyznaczenie na etapie planu ogólnego. Zachowanie stref otwartych w projekcie planu ogólnego sprzyja jednak utrzymaniu lokalnych powiązań przyrodniczych, w tym potencjalnych tras migracji płazów i gadów, co pozwala na zachowanie ciągłości przestrzeni ekologicznych i ograniczenie ryzyka powstawania barier dla herpetofauny.

5.9 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Przyjęty w planie ogólnym kierunek rozwoju gminy Bojszowy przeważnie nie wpłynie szczególnie znacząco na zmianę jego ogólnego krajobrazu. Rozwój zabudowy przewiduje się przede wszystkim w ramach istniejącego już układu urbanistycznego, niemniej zostały wprowadzone również zupełnie nowe strefy, tj. gospodarcze, usług, czy górnicze, które w największym stopniu przyczynią się do przekształcenia krajobrazu. Najistotniejsze zmiany przewiduje się w centralnej oraz wschodniej części gminy gdzie obecnie funkcjonują tereny otwarte o stosunkowo dużej powierzchni. Ich krajobraz nabierze cech krajobrazu zurbanizowanego – terenów przemysłowych, który obecnie na terenie analizowanej jednostki praktycznie nie występuje. Jednakże rozpatrując tę kwestię w nieco szerszej skali należy zwrócić uwagę na fakt, że tereny te będą znajdować się w bliskiej odległości od projektowanej drogi S1 co znacząco obniży ich wartość krajobrazową.

Wspomniany wcześniej rozwój zabudowy w ramach istniejącego już układu urbanistycznego również będzie wpływał na krajobraz, choć w skali całej gminy nie będzie to aż tak widoczne. Zmiany te w zależności od konkretnej lokalizacji i kontekstu przestrzennego będzie cechowało różne natężenie, niemniej w ramach obszarów obecnie zabudowanych oraz ich bezpośredniego sąsiedztwa, będzie miało miejsce wypieranie krajobrazu głównie rolniczego na rzecz zurbanizowanego – osiedli budynków jednorodzinnych z usługami.

W ramach ustaleń planu ogólnego nie wprowadza się nowych dróg wyższych klas, co minimalizuje wpływ na krajobraz i pozwala na zachowanie jego dotychczasowego charakteru. Utrwala się jedynie istniejące ciągi komunikacyjne oraz przebiegającą przy zachodniej granicy planowaną drogę S1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna może wymagać uzupełnienia o drogi niższych klas, które są wyznaczane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponieważ drogi te mają mniejsze oddziaływanie wizualne i przestrzenne, ich realizacja nie wpłynie znacząco na walory krajobrazowe obszaru. W efekcie, przyjęte rozwiązania komunikacyjne pozwalają na uniknięcie nadmiernej ingerencji w układ krajobrazowy oraz utrzymanie harmonijnej relacji między istniejącą i planowaną zabudową a otaczającym środowiskiem.

W strefach otwartych w profilu dodatkowych nie zostały dopuszczone tereny elektrowni wiatrowych, czy słonecznych, które zmieniają krajobraz terenów otwartych.

W dokumencie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/12/2/2025 z dnia 17 marca 2025 r., dla obszaru gminy Bojszowy nie wskazano krajobrazów priorytetowych.

5.10 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na etapie rozpoznania uwarunkowań środowiskowych dokonano identyfikacji wszystkich form ochrony zabytków występujących na obszarze objętym planem, co zostało szczegółowo przedstawione w rozdziale 5.10 niniejszego opracowania. Ustalenia te miały wpływ na kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Jednakże, ze względu na specyfikę nowego dokumentu planistycznego, jakim jest plan ogólny, nie wprowadza się w ramach jego zapisów szczegółowych ustaleń dotyczących ochrony zabytków. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W związku z powyższym brak jest podstaw do przeprowadzenia bezpośredniej oceny wpływu ustaleń planu ogólnego na obiekty zabytkowe i inne elementy o wartościach kulturowych.

5.11 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.11.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Plan ogólny, poprzez swoje założenia dotyczące układu przestrzennego, może mieć istotne znaczenie w kwestii jakości powietrza atmosferycznego. Dzięki swej specyfice oraz regulacjom prawnym w zakresie wyznaczania obszarów uzupełnienia zabudowy zapobiega rozprzestrzenianiu się chaotycznej zabudowy, co ogranicza konieczność rozbudowy sieci transportowej i zmniejsza ryzyko powstawania nowych źródeł emisji spalin. Utrwalenie istniejących ciągów komunikacyjnych, zamiast wyznaczania nowych dróg o wyższych klasach, ogranicza potencjalne źródła zanieczyszczeń związane z transportem drogowym. Na jakość powietrza korzystnie wpływa także utrzymanie terenów zielonych oraz brak intensywnej urbanizacji na obszarach o wysokiej wartości ekologicznej. Strefy zieleni pełnią funkcję naturalnych barier przeciwpływowych i ograniczają wpływ zanieczyszczeń na obszary mieszkalne. Dodatkowo plan nie przewiduje realizacji przemysłowych

inwestycji wysokiej emisyjności w rejonach zwartej zabudowy mieszkaniowej, co ogranicza ryzyko wzrostu stężeń szkodliwych substancji w powietrzu.

Ponieważ na etapie opracowywania planu nie jest możliwe dokładne określenie rodzajów przyszłych inwestycji i ich potencjalnych emisji, ewentualne oddziaływanie nowych przedsięwzięć będzie musiało zostać ocenione na podstawie raportów środowiskowych. W przypadku przekroczenia norm jakości powietrza wymagane będą działania kompensacyjne, takie jak zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, modernizacja systemów grzewczych czy wprowadzenie rozwiązań ograniczających emisję pyłów i gazów cieplarnianych.

Wzrost zapotrzebowania na energię i ciepło wynikający z planowanej zabudowy będzie wymagał odpowiednich rozwiązań technologicznych, które mogą mieć wpływ na jakość powietrza. Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywał będzie obowiązek ograniczenia negatywnego oddziaływania. Na etapie planu ogólnego nie jest możliwe przewidzenie rodzajów prowadzonych działalności gospodarczych, a co za tym idzie skali ich oddziaływań, a tym samym zaproponowania stosownych rozwiązań minimalizujące ewentualne negatywne oddziaływanie. Dokładny wpływ przedsięwzięć na środowisko powinien zostać zbadany i opisany w raporcie oddziaływania na środowisko. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych.

5.11.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W ust. 2 ww. artykułu pojawia się nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Projekt planu ogólnego nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego gminy. Wyjątek stanowi jedynie trasa S1, która jednak zlokalizowana jest w stosunkowo dużej odległości od zabudowy mieszkaniowej. Zagrożenie związane z ponadnormatywnym hałasem na terenach zabudowy mieszkaniowej może zatem wystąpić wyłącznie ze strony zabudowy usługowej bądź produkcyjnej, jednak jak wspomniano powyżej, hałas który przekracza dozwolone normy należy ograniczyć do granic działki. Niewątpliwie jednak na terenach realizacji projektowanej zabudowy – bez względu na jej charakter – jakość klimatu akustycznego pogorszy się. Analogiczna sytuacja odnosi się do obszarów na których powstaną nowe odcinki drogowe niższych klas. Na skutek całkowitej realizacji projektu planu ogólnego oraz zabudowania dużej ilości terenów głównie zabudową mieszkaniową jednorodzinną, jakość klimatu w ich granicach zdecydowanie pogorszy się.

Ewentualna budowa dróg jako nowych emitorów hałasu może wpłynąć na klimat akustyczny gminy. Przy pracach projektowych tras należałoby zatem przeanalizować dokładny charakter ww. oddziaływań, który w obliczu braku informacji o ich dokładnych parametrach technicznych pozostaje nierealny do przewidzenia. Precyzyjny wpływ przedsięwzięcia na środowisko powinien zostać zbadany i opisany w raporcie oddziaływania na środowisko – na etapie planu ogólnego jest to zadanie niemożliwe do wykonania. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych, które w przypadku zagrożeń względem klimatu akustycznego mogą przybierać formę budowy ekranów akustycznych, zmniejszenia dopuszczalnej prędkości, zmiany nawierzchni czy też ustalenia obszaru ograniczonego użytkowania. Należy jednak podkreślić, że w ramach ustaleń planu ogólnego nie wprowadza się nowych dróg wyższych klas, które mogłyby powodować dodatkowe emisje hałasu. Plan utrzuca jedynie istniejące ciągi komunikacyjne oraz uwzględnia przebiegającą przy zachodniej granicy planowaną drogę S1 wraz z łącznicą do planowanej obwodnicy Oświęcimia. Struktura funkcjonalno-przestrzenna może wymagać rozbudowy o drogi niższych klas, których wyznaczenie odbywa się na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Takie drogi, ze względu na swoją specyfikę, nie będą miały znaczącego wpływu na klimat akustyczny gminy, a ich realizacja będzie dostosowana do potrzeb wynikających z układu funkcjonalnego. W związku z tym rozwiązania komunikacyjne przewidziane w planie ogólnym nie powinny przyczyniać się do istotnego wzrostu hałasu ani negatywnie oddziaływać na środowisko dźwiękowe gminy.

W związku z charakterem poszczególnych terenów oraz z ewentualną możliwością wprowadzenia zabezpieczeń, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanych obszarach.

5.11.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Głównymi rodzajami źródeł sztucznych pól elektromagnetycznych występujących w środowisku są m.in. linie elektroenergetyczne oraz obiekty radiokomunikacyjne (w tym m.in. stacje bazowe telefonii komórkowych). Oddziaływanie pól elektromagnetycznych na organizmy jest zależne od częstotliwości i natężenia tych pól. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Poziomy PEM zmierzone w latach 2017–2019 w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska nie przekraczały dopuszczalnych poziomów dla pól elektromagnetycznych w środowisku. Pomimo niskich poziomów PEM zmierzonych w ww. okresie, widoczny jest sukcesywny wzrost mierzonych wartości, a analiza wyników zarejestrowanych powyżej dolnego progu czułości sondy, w poszczególnych punktach z każdego cyklu, potwierdza tę tendencję. W związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia* wprowadzającego zwiększone normy dla poziomów pól elektroenergetycznych w środowisku prognozuje się, że mimo rozwoju sieci telekomunikacyjnych nie będzie przekroczeń wartości PEM w środowisku w kolejnych latach.

W zasięgu opracowania występują 2 stacje bazowe telefonii komórkowej – przy ul. Pancerniaków, ul. Ruchu Oporu w Bojszowach.

W odniesieniu do zagadnień ochrony środowiska i zdrowia ludzi duże znaczenie mają linie energetyczne wysokich napięć, które przebiegają przez obszar opracowania. Ich oddziaływanie na środowisko powoduje określone skutki gospodarczo-przestrzenne w sensie lokalizacji różnych obiektów, zwłaszcza mieszkalnych, a także przebywania ludzi i zwierząt [Koreleski 2001]. Oddziaływanie pola elektrycznego i magnetycznego na organizmy żywe jest warunkowane wieloma czynnikami, a przede wszystkim [Siemiński 1994]: rodzajem tych pól, wielkością ich natężeń, charakterem zmienności w czasie, elektrycznymi własnościami samego organizmu. W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat przeprowadzono wiele badań nad różnymi aspektami oddziaływania pól EM na materiały biologiczne. Większość doświadczeń przedstawia jednak skutki biologiczne jako zjawisko bez określenia ryzyka dla zdrowia człowieka. Wynika to między innymi z faktu, że organizm ludzki wykazuje bardzo duże zróżnicowanie w reagowaniu na podwyższone natężenie pól elektrycznych wielkiej częstotliwości. Wrażliwość poszczególnych ludzi oceniana jest aż w 100-stopniowej skali, co wskazuje jak trudne jest jednoznaczne określenie wpływu pól EM na organizm człowieka [Sedlak 1969]. Zdaniem Siemińskiego [1994] negatywny wpływ zmiennego pola EM o częstotliwości 50 Hz obserwuje się tylko tam, gdzie ich natężenie jest bardzo duże, a więc w pobliżu stacji transformatorowych i sieci przesyłowych o bardzo wysokich napięciach, a negatywne skutki oddziaływania takich pól dotyczą tylko ograniczonej liczby osób, których praca zawodowa związana jest z tego typu ryzykiem. Natężenie pola elektromagnetycznego jest najwyższe bezpośrednio pod przewodami, zaś w miarę oddalania się od nich sukcesywnie spada, zatem istotne jest, aby zabudowa związana ze stałym lub czasowym pobytem ludzi zlokalizowana była poza zasięgiem strefy, dla której natężenie jest wyższe niż poziom dopuszczalny.

W przypadku prac projektowych obejmujących strefy, który przecinają linie energetyczne wysokich napięć istotne jest aby uwzględniać obowiązujące dla nich pasy technologiczne.

Mając na uwadze ciągle rozwój sieci radiokomunikacyjnej oraz aktywowanie się operatorów w nowych pasmach, przypuszczać należy, iż w kolejnych latach obserwowane będą dalsze wzrosty średnich poziomów PEM na wszystkich rodzajach terenów. Niemniej w związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia* wprowadzającego zwiększone normy dla poziomów pól elektroenergetycznych w środowisku prognozuje się, że mimo rozwoju sieci telekomunikacyjnych nie będzie przekroczeń wartości PEM w środowisku w kolejnych latach.

*Dnia 1 stycznia 2020 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. poz. 2448), które określiło dla częstotliwości z zakresu 2 - 300 GHz dopuszczalne natężenie pola elektromagnetycznego (PEM) do 10 W/m² (gęstość mocy) i 61 V/m (składowa elektryczna). Dotychczas dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego, dotyczący częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz, obejmujący sieci komórkowe, wynosił 0,1 W/m². Oznacza to zatem stukrotne zwiększenie dopuszczalnego natężenia PEM.

5.11.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Ze względu na przyrost zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej niewątpliwie wzrośnie ilość powstających odpadów. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego, w tym w szczególności planu ogólnego gminy. Problem ten regulują zarówno ustawy (o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), jak również odpowiednie uchwały Rady Gminy oraz programy gospodarki odpadami.

Na system odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy Bojszowy składa się:

- odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych bezpośrednio sprzed posesji (od właścicieli nieruchomości);
- odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych dostarczanych do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), zlokalizowanego przy ul. Gościnnej w Bojszowach (strefa planistyczna 3SI).

5.11.5 TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy.

Mimo, iż w znaczącej części rzeki są obwałowane, to nie są one w stanie pomieścić przepływu wód powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia 10% oraz 1%. Poza terenami otwartymi, zasięg tych wód obejmuje również część zabudowań Jedlina.

W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią plan ogólny przewiduje następujące strefy:

Strefa		Uzasadnienie przyjętego rozwiązania projektowanego
strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ)	75SJ-91SJ, 93SJ, 94SJ, 130SJ, 132SJ	• uznanie stanu istniejącego
	73SJ, 74SJ	• uznanie stanu istniejącego; • uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ)	60SZ, 70SZ-80SZ, 83SZ	• uznanie stanu istniejącego
strefa usługowa (SU)	10SU	• skrajny fragment strefy w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią
	26SU	• uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
	27SU	• uznanie stanu istniejącego; • uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
	28SU, 29SU, 37SU	• uznanie stanu istniejącego
strefa gospodarcza (SP)	8SP, 9SP	• uznanie stanu prawnego wynikającego z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego • skrajny fragment strefy w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią
	10SP	• uznanie stanu istniejącego; • skrajny fragment strefy w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią
strefa zieleni i rekreacji (SN)	2SN	• uznanie stanu istniejącego
strefa górnictwa (SG)	3SG	• umożliwienie wydobycia udokumentowanych złóż piasków i żwirów; • ustalony profil podstawowy i dodatkowy uniemożliwiający po zakończonej eksploatacji trwałe zagospodarowanie obszaru na cele inne niż przyrodnicze
	4SG	• umożliwienie wydobycia udokumentowanych złóż piasków i żwirów; • po zakończeniu inwestycji i przeprowadzeniu prac rekultywacyjnych, odtworzony zbiornik, zgodnie z decyzją z dnia 3 lutego 2025 r. o środowiskowych uwarunkowaniach (RAN.6220.3.2023.AD), będzie mógł poza funkcją ekologiczną, dodatkowo pełnić rolę retencyjną oraz przeciwpowodziową.
	6SG	• umożliwienie wydobycia udokumentowanych złóż piasków i żwirów; • Przebiegająca przez strefę planistyczną budowana droga ekspresowa S1, wraz z projektowaną łącznicą do przyszłej obwodnicy Oświęcimia może istotnie wpłynąć na zmianę istniejących uwarunkowań hydrologicznych, co może ułatwić zagospodarowanie tego obszaru, co w konsekwencji uzasadnia potrzebę

		wyznaczenia w profilu dodatkowym terenów o przeznaczeniu produkcyjnym, a także terenów przeznaczonych pod usługi biurowe i administrację. Takie podejście pozwoli na racjonalne zagospodarowanie przestrzeni w kontekście nowej infrastruktury transportowej.
strefa otwarta (SO)	-	<ul style="list-style-type: none"> obszary naturalnej retencji wód powodziowych, pełniące funkcję ochronną poprzez okresowe przyjmowanie nadmiaru wód i ograniczanie ryzyka powodziowego
strefa komunikacyjna (SK)	-	<ul style="list-style-type: none"> uznanie stanu istniejącego; uznanie przebiegu planowanej i realizowanej łącznicy do przyszłej obwodnicy Oświęcimia

Ponadto na terenie gminy występują obszary:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%,
- obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego,
- obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia: Zbiornika Tresna, Zbiornika Porąbka lub Zbiornika Goczalkowice.

5.11.6 ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

Na analizowanym terenie nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu ze względu na swoją skalę oraz odległość od granic Rzeczypospolitej Polskiej nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, przeprowadzona w niniejszej prognozie, wykazała, że dokument ten został sporządzony z uwzględnieniem potrzeby ochrony zasobów naturalnych, obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej, walorów krajobrazowych, zabytków oraz dóbr materialnych, a także zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców. Należy podkreślić, że ustalenia planu ogólnego koncentrują się głównie na wyznaczeniu stref planistycznych oraz określeniu ich profilu podstawowego oraz dodatkowego, a także podstawowych parametrów urbanistycznych. Ze względu na zakres regulacji określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 z późn. zm.), w ramach planu ogólnego nie ma możliwości wprowadzania szczegółowych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i zasobów naturalnych. W związku z tym jego wpływ na ochronę środowiska ogranicza się do ogólnych założeń planistycznych, które pośrednio przyczyniają się do kształtowania zrównoważonego rozwoju przestrzennego. Pomimo tych ograniczeń, przyjęte rozwiązania są optymalne w kontekście możliwości, jakie daje plan ogólny w zakresie ochrony środowiska.

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

- zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych, co jest szczególnie istotne na terenach wzmożonej migracji ptaków; ogranicza to ryzyko kolizji ptaków z turbinami oraz wpływ na ich szlaki przelotowe;
- zakaz lokalizowania elektrowni słonecznych w strefach otwartych, co ma kluczowe znaczenie dla zachowania ciągłości krajobrazu i zapobiegania jego przekształceniom o charakterze przemysłowym;
- wyznaczenie stref z zakazem zabudowy na terenach, gdzie występują obszary chronione, obszary Natura 2000, korytarze ekologiczne oraz siedliska gatunków chronionych roślin i zwierząt – co stanowi istotny mechanizm zabezpieczenia ciągłości ekosystemów;
- ograniczenie rozbudowy istniejącego systemu komunikacyjnego o kolejne drogi wysokich klas, które tworzą bariery ekologiczne, nasilają hałas oraz emisję zanieczyszczeń, a także negatywnie wpływają na lokalne populacje zwierząt;
- ograniczenie urbanizacji obszarów o cennych typach gleb, w tym gleb o wysokiej klasie bonitacyjnej, co sprzyja ochronie zasobów rolnych i ogranicza degradację powierzchni ziemi;
- ochrona większości terenów cennych przyrodniczo, w tym również tych proponowanych do objęcia ochroną prawną, co zwiększa potencjał objęcia ich formalnymi formami ochrony w przyszłości;
- uwzględnienie korytarzy przewietrzania i przewodów powietrznych, co sprzyja utrzymaniu dobrej jakości powietrza oraz łagodzeniu skutków urbanizacji w kontekście zmian klimatu;
- ochrona obszarów retencyjnych oraz dolin rzecznych, które odgrywają istotną rolę w gospodarce wodnej, przeciwdziałaniu powodziom i suszom oraz ochronie bioróżnorodności wodno-błotnej;

- promowanie rozwoju w oparciu o istniejącą infrastrukturę, co sprzyja ograniczeniu presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo oraz zmniejsza zapotrzebowanie na przekształcanie nowych, nieurbanizowanych przestrzeni;
- ustalenie wskaźnika minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, co pozwala na zachowanie odpowiednich warunków retencji wodnej, ograniczenie efektu miejskiej wyspy ciepła oraz wspiera lokalną bioróżnorodność poprzez utrzymanie naturalnych funkcji gleby i roślinności.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

Z uwagi na ogólny charakter planu ogólnego oraz wynikające z przepisów prawa zasady wyznaczania nowych obszarów zabudowy, czy też zachowanie zgodności z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000 są istotnie ograniczone. Przeprowadzona analiza potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji planu ogólnego wykazała, iż przy wyznaczaniu stref planistycznych w projekcie planu ogólnego uwzględniono lokalizację siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk gatunków chronionych, w tym ptaków objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000, a także zakres obowiązujących działań ochronnych.

W odniesieniu do obszarów już zainwestowanych lub przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych pod zainwestowanie naturalnym i racjonalnym podejściem jest uznanie tego stanu faktycznego lub prawnego. Wyznaczone funkcje wynikają bowiem z wcześniej podjętych decyzji planistycznych i inwestycyjnych, które nadały tym terenom określony kierunek rozwoju. Rozwiązania alternatywne, polegające na przywróceniu im funkcji przyrodniczej kosztem istniejącego lub zaplanowanego zagospodarowania, wiązałyby się z poważnymi konsekwencjami prawnymi i finansowymi – w tym koniecznością wypłaty odszkodowań właścicielom nieruchomości oraz inwestorom.

W odniesieniu do wyznaczonych stref górnictwa (SG) alternatywnym rozwiązaniem byłoby pozostawienie w ich granicach stref otwartych (SO). Takie rozwiązanie teoretycznie sprzyałoby ochronie walorów przyrodniczych, jednak w praktyce byłoby sprzeczne z zasadą ochrony udokumentowanych złóż kopalin, która obliuguje do ich uwzględniania w planowaniu przestrzennym i pozostawiania możliwości eksploatacji. Zaniechanie wskazania funkcji górniczej mogłoby prowadzić do trwałego zablokowania dostępu do zasobów o znaczeniu strategicznym, co pozostawałoby w sprzeczności z interesem publicznym oraz obowiązującymi regulacjami prawa geologicznego i górniczego.

Nie mniej jednak, ustalenia planu ogólnego dla stref SG nie ograniczają przyszłego zagospodarowania wyłącznie do funkcji wydobywczych. Plan wprowadza elastyczne podejście, dopuszczając alternatywne kierunki użytkowania, takie jak funkcja przyrodnicza (tereny zieleni naturalnej, tereny wód, tereny lasu). W przypadku strefy 6SG przewidziano ponadto możliwość rozwoju funkcji produkcyjnych oraz usług biurowych i administracji, co zostało szerzej uzasadnione we wcześniejszej części niniejszej prognozy. Takie podejście pozwala z jednej strony zabezpieczyć interes górniczy i potencjał gospodarczy, a z drugiej – daje możliwość stopniowej transformacji terenów pogórnich w kierunku funkcji przyrodniczych lub gospodarczych, zależnie od uwarunkowań środowiskowych i społeczno-ekonomicznych w momencie zakończenia eksploatacji. Dzięki temu zachowana zostaje spójność z zasadą zrównoważonego rozwoju i racjonalnego gospodarowania zasobami.

W kontekście planowania przestrzennego na poziomie ogólnym, nie rozpatrywano alternatyw polegających na całkowitym zachowaniu stref otwartych (SO) na całym obszarze Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”, szczególnie w miejscach, które już zostały przekształcone przestrzennie lub znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie infrastruktury komunikacyjnej, jak droga ekspresowa S1 czy linia kolejowa.

Co istotne, plan ogólny – zgodnie z jego funkcją – nie przesądza o realizacji poszczególnych inwestycji, lecz wskazuje ramy rozwoju przestrzennego. Wszelkie dalsze działania będą musiały zostać zweryfikowane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz procedur oceny oddziaływania na środowisko, w tym oceny wpływu na obszar Natura 2000, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody oraz wytycznymi wynikającymi z dyrektyw unijnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Plan ogólny, jako dokument strategiczny, nie stanowi podstawy do bezpośredniego realizowania inwestycji ani konkretnych działań przestrzennych, lecz wyznacza ramy dla sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Z tego względu analiza skutków jego realizacji powinna koncentrować się na monitorowaniu wdrażania ustaleń planistycznych w dokumentach wykonawczych oraz na ocenie ich wpływu na zagospodarowanie przestrzenne i stan środowiska w ujęciu ogólnym.

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, organ gminy dokonuje okresowej analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględniając również skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. W tym kontekście przewiduje się zastosowanie następujących metod:

- prowadzenie i aktualizacja rejestru miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym analiza zgodności ich ustaleń z profilem funkcjonalnym stref określonych w planie ogólnym;
- ocena kierunków rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy, w szczególności w zakresie intensywności urbanizacji, rozwoju stref gospodarczych, ochrony terenów przyrodniczo cennych oraz efektywności wykorzystania infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- uwzględnienie wyników systemów monitoringu środowiskowego, w tym raportów o stanie środowiska publikowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska;
- korzystanie z danych pozyskiwanych przez jednostki odpowiedzialne za ochronę przyrody, gospodarkę wodną i planowanie infrastruktury, w tym Lasy Państwowe, Wody Polskie, zarządy dróg, starostwa powiatowe i urzędy wojewódzkie.

Analiza powinna być przeprowadzana w cyklu co najmniej raz na 4 lata, zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ramach kompleksowego przeglądu polityki przestrzennej gminy. Dodatkowo, w miarę potrzeb, możliwe jest wykonywanie analiz częściowych, dotyczących wybranych zagadnień środowiskowych lub przestrzennych – np. na potrzeby aktualizacji dokumentów strategicznych, opracowania nowych planów miejscowych, czy oceny postępów wdrażania założeń planu ogólnego.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688 z późn. zm.) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 z późn. zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego. Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca czerwca 2026 roku. Do sporządzenia planu ogólnego gminy Bojszowy przystąpiono na podstawie Uchwały Nr II/12/2024 Rady Gminy Bojszowy z dnia 27 maja 2024 r.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Pod względem administracyjnym analizowany obszar o powierzchni 3 467 ha zlokalizowany jest w województwie śląskim, w powiecie bieruńsko-lędzińskim. W ujęciu regionalizacji fizyczno-geograficznej, wg podziału z 2018 r., który stanowi doprecyzowanie i uszczegółowienie ostatniego podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez prof. Jerzego Kondrackiego (1998, 2000), obszar przedmiotowej gminy leży w prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51), podprowincji Podkarpacie Północne (512), makroregionie Kotlina Oświęcimska (512.2) oraz w obrębie dwóch mezoregionów: część zachodnia gminy – w mezoregionie Równina Pszczyńska (512.21), część wschodnia w mezoregionie Dolina Górnej Wisły (512.22).

Obszar opracowania znajduje się w granicach arkusza nr 970 – Oświęcim Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski. Mapa geologiczna ukazuje złożoność utworów powierzchniowych, powstałych od karbonu po czwartorzęd, w wyniku procesów lodowcowych, rzecznych, morskich oraz działalności człowieka. Ich rozmieszczenie wpływa na topografię, warunki hydrologiczne i użytkowanie terenu. W zachodniej i północno-zachodniej części gminy występują piaski i żwiry wodnolodowcowe, w tym również zdeponowane na łąkach i mulkach zastoiskowych. Powstały one w wyniku działalności lodowców i wód roztopowych, które transportowały i osadzały materiał skalny podczas topnienia lodowców podczas zlodowacenia środkowopolskiego. Proces ten prowadził do powstania dobrze posortowanych warstw piasków i żwirów. Piaski i żwiry wodnolodowcowe tworzą płaskie tereny. W tej części gminy występują również ropy i muły zastoiskowe. Znaczną część gminy pokrywają piaski i żwiry rzeczne tarasów nadzalewowych 3,5 m – 10 m n.p. rzeki, a także piaski, żwiry i mulki rzeczne tarasów zalewowych 2,5 m – 3,5 m n.p. rzeki, mulki, piaski i żwiry rzeczne tarasów zalewowych 1,0–2,5 m n.p. rzeki i den dolin, powstałe w wyniku akumulacji i erozji rzecznej. Miejscami występują namuły.

Obszar gminy jest dość bogaty w sieć hydrograficzną. Najważniejszą rzeką przepływającą wzdłuż jej wschodniej granicy jest Wisła. Jest to ciek I rzędu. Przez obszar gminy przepływają również następujące cieki wodne: Gostynia, Dopływ w Jedlinie, Pszczyńska, Korzenica, Dopływ z Bojszowów. Pozostałe cieki to drobne, okresowo wyschnięte rowy melioracyjne. Wśród wód powierzchniowych stojących na terenie gminy Bojszowy można wyróżnić starorzecza Wisły, czy Pszczyńki, staw

Poloczek, stawy w południowo-wschodniej części gminy, zbiornik na terenie Odkrywkowego Zakładu Górniczego Jedlina, czy zbiornik na Dopyłwie w Jedlinie, a także inne mniejsze zbiorniki. Podejmowane są prace w celu przywrócenia zbiorników wodnych w obrębie użytku ekologicznego „Stawy Jedlina”. Przewidywana metoda odtworzenia zbiorników wodnych to wybranie zalegających tam kopalin (kruszyw) i utworzenie lustra wody poprzez odsłonięcie wód gruntowych.

Obszar gminy Bojszowy leży w pięciu zlewniach rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych JCWP: Potok Tyski (RW200006211869), Gostynia od Starej Gostyni do ujścia (RW200011211899), Wisła od zb. Goczałkowice do Przemszy (RW20001121199), Korzenica (RW200010211689) oraz Pszczyńka od zb. Łąka do ujścia (RW20001121169).

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią: na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% oraz między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy. Mimo, iż w znaczącej części rzeki są obwałowane, to nie są one w stanie pomieścić przepływu wód powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia 10% oraz 1%. Poza terenami otwartymi, zasięg tych wód obejmuje również część zabudowań Jedlina.

Według Mapy Hydrogeologicznej ark. Kraków, analizowany teren znajduje się w Regionie Przedkarpackim XIII. W profilu hydrogeologicznym obszaru gminy Bojszowy wody podziemne występują głównie w piaszczysto – żwirowych utworach czwartorzędowych. Główny poziom użytkowy stanowią tu utwory szczelinowo-krasowe triasu środkowego, zalegające na głębokości kilkunastu metrów – średnio w granicach 7,0 m. Mapa Hydrogeologiczna w skali 1:50000 wydziela dla użytkowych poziomów wodonośnych jednostki hydrogeologiczne. Na terenie gminy wydzielono jedną taką jednostkę w utworach czwartorzędowych. W podziale na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) analizowany teren znajduje się w zasięgu JCWPd nr 145 (PLGW2000145), 156 (PLGW2000156) oraz 157 (GW2000157).

Na terenie gminy Bojszowy zlokalizowane są następujące ujęcia wód podziemnych: Studnie nr: 4, 6, 8, 10, 11 (z utworów czwartorzędowych) zlokalizowane w Międzyrzeczu, eksploatowane przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Gilowicach - dla ujęć projektowana jest strefa ochrony bezpośredniej obejmująca teren wokół studni oraz strefa ochrony pośredniej, Studnia ZMP -1 (z utworów miocenu) w granicach działki nr 2/8, położonej przy ul. Wolskiej 13 w Jedlinie, użytkowane przez Zakłady Mięsne „Boroń” w Jedlinie, ujęcie wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w miejscowości Bojszowy oraz ujęcie wód podziemnych z utworów trzeciorzędowych w miejscowości Jedlina wraz z proponowaną strefą ochronną – terenem ochrony bezpośredniej i pośredniej. Północno-zachodnia część gminy leży w zasięgu projektowanych stref ochrony pośredniej (granice obszaru zasobowego) dla wielootworowego ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych na terenie zakładu DANONE Sp. z o.o. w Bieruniu.

Według klasyfikacji klimatyczno-rolniczej opracowanej przez R. Gumińskiego (1948), obszar gminy Bojszowy należy do dzielnicy XV (dzielnica częstochowsko-kielecka) i położony jest w jej południowej części.

Rzeźba powierzchni topograficznej jest ściśle powiązana z budową geologiczną obszaru. Gmina Bojszowy położona jest w obrębie Doliny Górnej Wisły i w części zachodniej Równiny Pszczyńskiej. Równina Pszczyńska jest piaszczystą, lekko pofalowaną równiną, sięgającą wysokości 250–270 m n.p.m. (pochylenie ku wschodowi). Teren jest urozmaicony niewielkimi wzniesieniami i dolinami rzecznyymi, a także licznymi starorzeczami i jeziorami pochodzenia polodowcowego.

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Gleby na analizowanym obszarze wykształciły się przeważnie na podłożu piasków, żwirów i mulków rzecznych. Na przedmiotowym obszarze dominują gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne oraz czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie. W centralnej części znaczny udział mają gleby glejowe – porastają je lasy. Występują w miejscach o wysokim poziomie wód gruntowych. Są one typowe dla lasów bagiennych i olsów, gdzie rosną drzewa takie jak olsza czarna, wierzba, czy jesion. Miejscami występują również: gleby bielcowe i pseudobielcowe, gleby brunatne właściwe, czarne ziemie właściwe. W dolinach rzecznych wykształciły się natomiast: mady glejowe, mady, gleby mulowo-torfowe i torfowo-mulowe, gleby murszowe. Kompleksy użytków zielonych zajmują 32,2% powierzchni wszystkich kompleksów przydatności rolniczej. Przeważają użytki zielone średniej jakości (68,7%), natomiast słabe i bardzo słabe stanowią 30,8%. Tereny o wysokiej jakości (bardzo dobre i dobre) są nieliczne, obejmując zaledwie 0,5% tej powierzchni. Użytki leśne i zadrzewione zajmują ok. 25,5% powierzchni gminy Bojszowy. Gleby IV-VI klasy bonitacyjnej dominują na terenie gminy, co wskazuje na ich niską jakość rolniczą – charakteryzują się słabszą strukturą, mniejszą żyznością i ograniczoną retencją wody, co utrudnia intensywną produkcję rolną i wymaga większego stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin. Gleby III klasy bonitacyjnej, które są uważane za średnio żyzne i bardziej odpowiednie do rolnictwa, stanowią jedynie 0,84% powierzchni gminy. Są one zlokalizowane głównie w dolinie Wisły, co wynika z osadów rzecznych, sprzyjających rolnictwu.

Na terenie gminy Bojszowy udokumentowane zostały złoża węgla kamiennego oraz piasków i żwirów.

Obecna szata roślinna gminy jest w dużej mierze przekształcona, a naturalne zbiorowiska roślinne niemal całkowicie zanikły. Pierwotnie obszar ten charakteryzował się występowaniem nadrzecznych łągów jesionowo-wiązowych i olszowo-jesionowych w dolinach rzecznych, grądów subkontynentalnych na wyniesionych terenach oraz kontynentalnych borów mieszanych na obszarach leśnych. Obecnie spośród dawnych zbiorowisk roślinnych zachowały się jedynie łągi olszowe w dolinach cieków, przy czym ich zasięg jest ograniczony, a najlepiej rozwinięte fragmenty występują w podmokłych częściach dolin oraz starorzeczach Wisły. Pozostałe zbiorowiska roślinne występują w formie pojedynczych drzew (np. dębów w zadrzewieniach śródpolnych, alejach, parkach czy jako pomniki przyrody) lub niewielkich płatów w lasach gospodarczych. W przypadku zaniechania użytkowania łąk i pastwisk w dolinach Wisły, Pszczynki i Gostyni można spodziewać się sukcesji lasów łęgowych, które mają naturalną zdolność do szybkiej regeneracji po zaburzeniach, takich jak powódzie. Pozostałość Puszczy Pszczyńskiej, oddzielająca poszczególne miejscowości, to las gospodarczy, silnie przekształcony i pozbawiony cech naturalnych. Grunty orne i inne tereny rolnicze również stanowią obszary silnie zmienione antropogenicznie. Struktura przyrodnicza gminy Bojszowy jest zróżnicowana i obejmuje zarówno kompleksy leśne, doliny rzeczne, jak i tereny rolnicze. Największy wpływ na jej kształt mają doliny Wisły, Pszczynki, Gostyni oraz Korzenicy, a także położenie pozostałej części gminy na wysoczyźnie wodnolodowcowej, która stwarza dogodne warunki do rozwoju rolnictwa. Wśród innych istotnych elementów przyrodniczych gminy warto wymienić stawy Poloczek w Świerczyńcu, położone w pobliżu doliny Gostyni. Są one intensywnie użytkowane w celach hodowlanych, ale stanowią ważną ostoję bioróżnorodności. W dolinie Pszczynki, na południe od Jedliny, znajdują się zbiorniki wodne powstałe w wyniku eksploatacji kruszyw w żwirowni „Bojszowy II”. Jeden z nich pozostaje w stanie naturalnym i jest cennym siedliskiem ptaków wodno-błotnych. W gminie występują także liczne drzewa spełniające kryteria pomników przyrody, w tym dęby rosnące wzdłuż starorzeczy, na wałach przeciwpowodziowych i w alejach.

Pod względem ochrony przyrody gmina Bojszowy posiada obecnie tylko jeden użytek ekologiczny, kilka pomników przyrody i obszar Natura 2000. Występują również liczne korytarze ekologiczne.

Na terenie gminy Bojszowy, ze względu na jej położenie na rozległej i płaskiej równinie, brak jest wyrazistych dominant krajobrazowych. Największą wartość krajobrazową mają doliny rzeczne, zwłaszcza doliny Wisły, Pszczynki, Gostyni i Korzenicy. Z mostów i wałów przeciwpowodziowych można obserwować rozległe krajobrazy z wijącymi się rzekami, starorzeczami, łąkami i ścianami lasów. Doliny te stanowią ważne siedliska ptaków wodno-błotnych, co dodatkowo wzbogaca ich walory estetyczne. Ciekawym elementem są także zalewiska po żwirowni w Jedlinie, które mogą stać się atrakcyjnym miejscem rekreacyjnym po zakończeniu eksploatacji. Kompleks stawów Poloczek w Świerczyńcu oraz teren dawnych Stawów Jedlińskich, objęty ochroną jako użytek ekologiczny, mają potencjał krajobrazowy, jednak ich dostępność jest ograniczona. Odtworzenie gospodarki stawowej mogłoby poprawić atrakcyjność tych obszarów. Nowym, silnie oddziałującym elementem krajobrazu jest budowa trasy S1. Choć wprowadza ona duże zmiany, zwłaszcza w zakresie izolacji akustycznej i wizualnej terenów, to dla podróżujących zapewni szerokie otwarcia widokowe na doliny rzek i otaczające je krajobrazy.

Na terenie gminy Bojszowy znajduje się sześć obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego. Są to głównie kamienne krzyże oraz figury świętych, w tym barokowo-ludowy krzyż przydrożny, kapliczkowy krzyż z 1807 roku oraz figury św. Floriana i św. Jana Nepomucena. Większość z nich pochodzi z XIX wieku, a najstarszy datowany jest na 1807 rok. Poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków województwa śląskiego, na terenie gminy występuje również 11 innych obiektów, które zostały wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Bojszowy. Są to głównie budynki mieszkalne, usługowe oraz użyteczności publicznej, w tym dwa kościoły parafialne, dawne szkoły, plebania i budynki gospodarcze. Większość z nich pochodzi z początku XX wieku.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) w okolicznościach braku realizacji przedmiotowego planu ogólnego, na terenie gminy Bojszowy do końca czerwca 2026 r. obowiązywałoby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojszowy. Jednakże od 1 lipca 2026 r. Studium straciłoby swoją moc, co skutkowałoby jednocześnie brakiem możliwości sporządzania nowych planów miejscowych. Data ta jest również graniczna dla możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy. W rezultacie dalszy rozwój przestrzenny gminy odbywałby się wyłącznie na terenach dla których został sporządzony plan miejscowy, co skutkowałoby niezwykle nierównomiernym rozwojem terenów zurbanizowanych. Co więcej, brak możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy w praktyce oznaczałoby paraliż inwestycyjny. Taka sytuacja w sposób drastyczny ograniczyłaby możliwość rozwoju infrastruktury, budowy nowych mieszkań, obiektów użyteczności publicznej, czy realizacji projektów związanych z poprawą jakości życia mieszkańców. Brak możliwości realizacji działań inwestycyjnych w dłuższych okresie czasu uniemożliwiłaby zrównoważony rozwój gminy, który zapewnia równowagę między obszarami zurbanizowanymi a terenami zielonymi zapewniając odpowiednie warunki do życia mieszkańcom.

Zaniechanie realizacji ustaleń projektowanego planu ogólnego nie spowoduje istotnych pozytywnych zmian w środowisku, które mogłyby stanowić uzasadnienie do przyjęcia innych (alternatywnych) rozwiązań. Plan ogólny gminy w obecnie obowiązującym prawie jest kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

Na przedmiotowym obszarze stwierdzono występowanie następujących problemów ochrony środowiska: tereny zagrożenia powodziowego obejmujące między innymi zabudowę w miejscowości Jedlina, sukcesywne zwiększanie się spływu powierzchniowego wód, przy jednoczesnym ograniczaniu infiltracji wgłębnej (skutek powstawania nowej zabudowy i utwardzania terenów), problem „niskiej emisji” toksycznych substancji z lokalnych kotłowni i pieców ze strony terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oddziaływanie w zakresie pola elektromagnetycznego oraz hałasu ze strony linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 220 kV i 110 kV, zanieczyszczenie spalinami ze strony układu drogowego (zwłaszcza dróg o wyższych klasach technicznych i znaczeniu ponadlokalnym) oraz zanieczyszczenie hałasem, którego źródłem są przede wszystkim ciągi tras komunikacyjnych (odcinki drogowe j.w.).

Projekt planu ogólnego zakłada uzupełnienie istniejącej już struktury osadniczej, przeważnie w granicach dotychczasowych ram przestrzennych. Tylko w wybranych przypadkach przewiduje się rozszerzenie obszarów inwestycyjnych, jak ma to miejsce w przypadku wyznaczenia stref gospodarczych, w szczególności w centralnej części gminy. Urbanizacja terenów dotychczas niezabudowanych może wiązać się z oddziaływaniem na komponenty środowiska, takie jak: wody podziemne, jakość i struktura gleb, lokalny klimat, ukształtowanie terenu oraz warunki życia mieszkańców. Zidentyfikowane potencjalne skutki mogą mieć zarówno charakter pozytywny, jak i negatywny, jednakże zgodnie z ustaleniami prognozy nie przewiduje się wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań w skali całej gminy.

Projekt planu ogólnego, mimo swej ogólności, zawiera szereg ustaleń, które mają na celu ograniczenie presji inwestycyjnej na cenne przyrodniczo obszary oraz wspierają zasady zrównoważonego rozwoju. Do najistotniejszych rozwiązań należą: niedopuszczenie lokalizacji elektrowni wiatrowych, co ma szczególne znaczenie w kontekście ochrony tras migracyjnych ptaków; niedopuszczenie lokalizacji elektrowni słonecznych w strefach otwartych, co chroni krajobraz otwarty przed jego uprzemysłowieniem; wyznaczenie stref z zakazem zabudowy na obszarach objętych różnymi formami ochrony przyrody, takich jak obszary Natura 2000, korytarze ekologiczne i siedliska chronionych gatunków; ograniczenie rozbudowy sieci dróg o wysokiej klasie technicznej, które mogłyby stanowić barierę dla migracji zwierząt oraz źródło hałasu i zanieczyszczeń; a także ograniczenie urbanizacji gleb o wysokiej bonitacji i objęcie ochroną większości terenów o wysokich walorach przyrodniczych, w tym także terenów proponowanych do objęcia ochroną prawną w przyszłości. Zaprojektowane rozwiązania wskazują na dążenie do harmonijnego łączenia potrzeb rozwojowych gminy z troską o zachowanie integralności środowiska przyrodniczego, a ich skuteczność będzie weryfikowana na dalszych etapach planowania, m.in. przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w ramach procedur środowiskowych.

Analizowany plan nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

Na etapie oceny projektu planu ogólnego nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych dla obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach” są ograniczone, ponieważ plan ogólny ma charakter ramowy i musi być zgodny z obowiązującymi planami miejscowymi. W przypadku terenów już zainwestowanych lub przeznaczonych pod zabudowę racjonalne jest utrzymanie ich obecnego przeznaczenia, gdyż przywrócenie funkcji przyrodniczej wiązałoby się z wysokimi kosztami odszkodowań. W odniesieniu do stref górniczych, alternatywa w postaci pozostawienia stref otwartych byłaby sprzeczna z zasadą ochrony udokumentowanych złóż. Plan wprowadza jednak elastyczność – po zakończeniu wydobywania możliwa jest rekultywacja w kierunku przyrodniczym, a w strefie 6SG także zagospodarowanie gospodarcze. Plan ogólny nie przesądza o realizacji inwestycji, lecz wyznacza ramy rozwoju, a szczegółowe rozwiązania i oceny środowiskowe będą ustalane na poziomie planów miejscowych i procedur OOŚ.

11. LITERATURA

Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na dzień 31.12.2023 r., PIG, Warszawa

Gatlik J., Mapa Hydrogeologiczna Polski ark. Oświęcim, PIG, Warszawa, 1997 r.

Gumiński R., Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegląd meteorologiczny i hydrologiczny, Warszawa, 1948r.

Jóźwiak A., Kowalczevska G., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Kraków, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1986 r.

Kaziuk H., Lewandowski J., Mapa Geologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Kraków, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1979 r.

Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2001 r.;

Mapa Hydrogeologiczna Polski ark. 970 - Oświęcim, PIG, Gatlik Jan, Warszawa 1997 r.

Matuszkiewicz J.M.: Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa 2008 r.;

Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Bojszowy, Geoplan, Wrocław, listopad 2024 r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619).

Strzezińska K, Formowicz R., Mapa Geośrodowiskowa Polski, 1 : 50 000, ark. Oświęcim, PIG 2002 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojszowy, przyjęte uchwałą Nr IV/20/2015 Rady Gminy Bojszowy z dnia 09 lutego 2015r.

Wilanowski S., Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1 : 50000, ark. Oświęcim, PIG 2001 r.

Ogólnodostępne dane:

- rastrowe: ortofotomapa, mapa topograficzna, NMT, NMPT,
- wektorowe: bdot10k (format .shp), LIDAR (format .pod), egib (format .shp), dane geologiczne z CBDG (format .shp).

Dane z portali internetowych:

- <http://beta.btsearch.pl/>,
- <http://dm.pgi.gov.pl/>,
- <http://geoportal.pgi.gov.pl/SOPO/aplikacja>,
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,
- <http://www.psh.gov.pl>,
- <https://mapy.geoportal.gov.pl/>,
- <https://opitpp.orsip.pl/imap/>,
- <https://www.gddkia.gov.pl/>,
- <https://przyroda.katowice.pl/pl/ochrona-przyrody/korytarze-ekologiczne>,
- https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/,
- <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/>;

Inne:

- Inwentaryzacja terenowa, w tym fotograficzna.

12. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1 Dolina Gostyni, widok w kierunku zachodnim z mostu na ul. Barwnej.

Fot. 3 Tereny rolne w dolinie Gostyni, widok z ul. Barwnej.

Fot. 2 Dolina Gostyni, widok w kierunku wschodnim z mostu na ul. Barwnej.

Fot. 4 Przykład terenów leśnych, intensywne uprawy leśne w Świerczyńcu.

Fot. 5 Monokultura sosnowa w Świerczyńcu.

Fot. 6 Dąb o charakterze pomnikowym w rejonie ul. Trzcinowej.

Fot. 7 Dąb o charakterze pomnikowym w rejonie ul. Bieruńskiej.

Fot. 8 Połączenie Gostyni z Mleczną, widok z mostu na ul. Złoty Łan.

Fot. 9 Dolina Gostyni, widok w kierunku wschodnim z mostu na ul. Złoty Łan.

Fot. 10 Stawy Poloczek, widok od strony wschodniej.

Fot. 11 Stawy Poloczek, widok od strony wschodniej.

Fot. 12 Kościół pw. Narodzenia Św. Jana Chrzyciela, Bojszowy.

Fot. 13 Dawny park podworski przy ul. Św. Jana z kilkunastoma drzewami objętymi ochroną jako pomniki przyrody.

Fot. 14 Dąb szypułkowy, pomnik przyrody w parku przy ul. Św. Jana.

Fot. 15 Dolina Korzenicy w Świerczyńcu, widok w kierunku zachodnim.

Fot. 17 Korzenica z mostu na ul. Żubrów, widok w kierunku zachodnim.

Fot. 16 Dolina Korzenicy w Świerczyńcu, widok w kierunku wschodnim.

Fot. 18 Korzenica z mostu na ul. Żubrów, widok w kierunku wschodnim.

Fot. 19 Dąb szypułkowy, pomnik przyrody w otoczeniu OSP Międzyrzecze.

Fot. 21 Krajobraz wielkopowierzchniowych gruntów rolnych w Międzyrzeczu.

Fot. 20 Dąb szypułkowy, pomnik przyrody przy ul. Żubrów.

Fot. 22 Pszczynka w Międzyrzeczu, widok z mostu na ul. Gilowickiej w kierunku zachodnim.

Fot. 23 Pszczyńska w Międzyrzeczu, widok z mostu na ul. Gilowickiej w kierunku wschodnim.

Fot. 25 Pszczyńska w Jedlinie, widok w kierunku wschodnim z mostu na ul. Wolskiej.

Fot. 24 Pszczyńska w Jedlinie, widok w kierunku zachodnim z mostu na ul. Wolskiej.

Fot. 26 Czynna żwirownia w Jedlinie.

Fot. 27 Jak powyżej.

Fot. 29 Łowisko wędkarskie w części południowo-zachodniej.

Fot. 28 Dawne zalewisko żwirowni w części północno-zachodniej kompleksu.

Fot. 30 Wisła, widok w kierunku północnym z mostu na obwodnicy Oświęcimia.

Fot. 31 Połączenie Wisły i Pszczyнки z mostu na obwodnicy Oświęcimia.

Fot. 33 Drzewa o charakterze pomnikowym na wałach w Jedlinie.

Fot. 32 Staw w centrum Jedliny.

Fot. 34 Gostynia w Jedlinie, widok z mostu na ul. Skromnej.

Fot. 35 Wisła w północno-wschodniej części gminy.

Fot. 37 Jedno ze starorzeczy Wisły w Jedlinie.

Fot. 36 Miejsce połączenia Wisły i Gostyni, północno-wschodni kraniec gminy.

Fot. 38 Użytek ekologiczny Stawy w Jedlinie.

Fot. 39 Użytek ekologiczny Stawy w Jedlinie.

Fot. 40 Aleja drzew na północ od ul. Bojszowskiej i na wschód od nowo wybudowanego odcinka S1, proponowany pomnik przyrody.